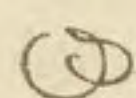


BÁO - QUẢN



N° 150
Rue Lagrandière
SAIGON

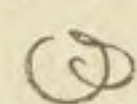
Directeur :
Đào-trình-Nhật

mai

tuần báo ra thứ bảy



GIÁ MỎI



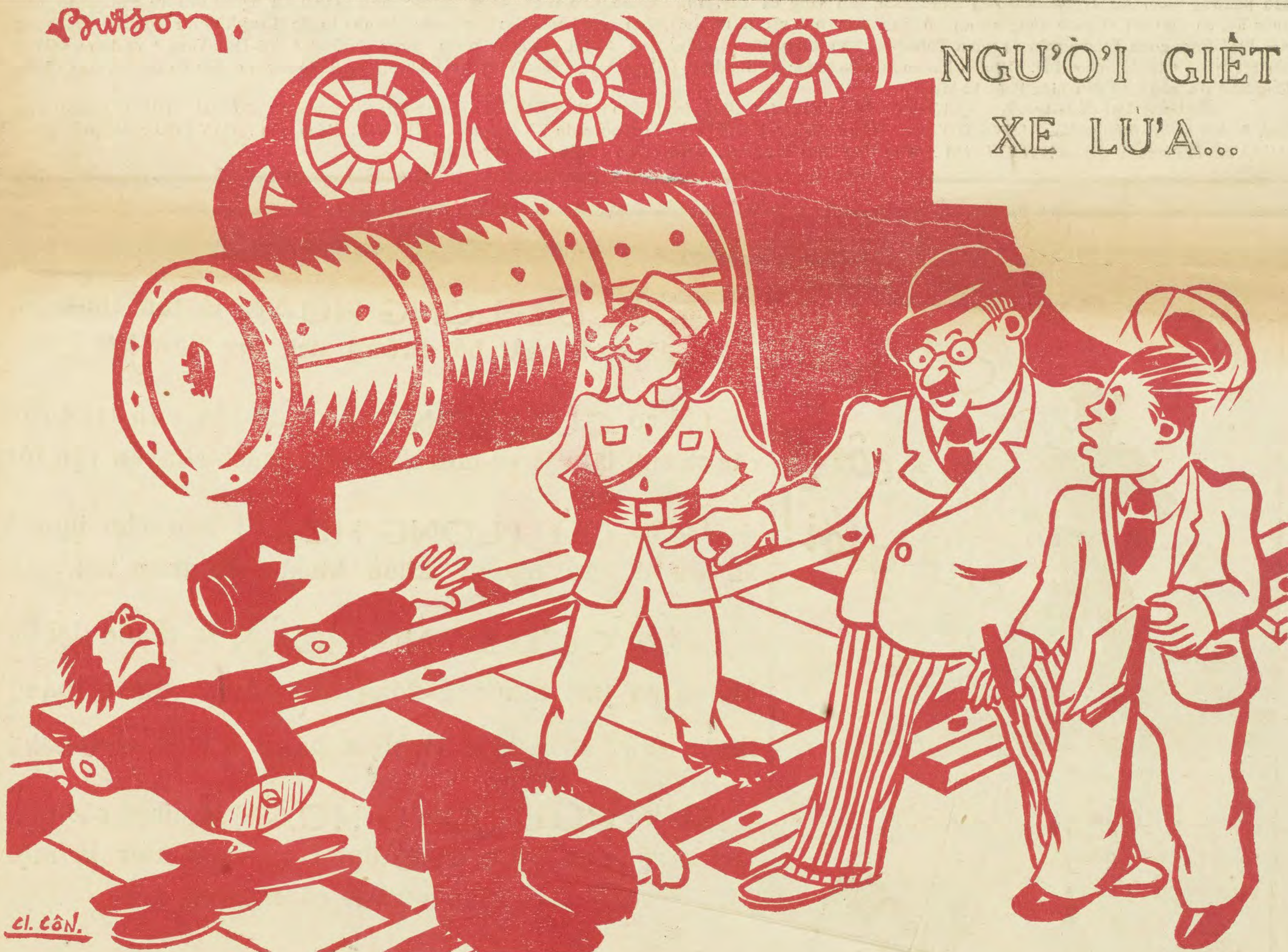
1 năm.....	7 \$ 00
6 tháng.....	3 60
3 tháng.....	1 80
1 tháng.....	0 60

MUA BÁO XIN
TRẢ TIỀN TRƯỚC

SAMEDI 4 JUIN — N° 39 — 20 TRUONG, MOI SO : GIA 0 \$ 15

TRONG SỐ NÀY CÓ NHỮNG BÀI

◆ **XÀ-THUYẾT.** — Than ôi! thỉnh-thể người da trắng. — ◆ **CHUYÊN PHIÊM.** — Người giết xe lửa... — ◆ **LICH-SỬ.** — Vì sao ta thất-bại về việc bảo-hộ Cao-miên? (của Phan-Khôi). — Chữ nghĩa ta 9 năm nay (của cụ Sáo-nam). — ◆ **THẾ-GIỚI.** — Mussolini, ông tớ Phát-xít (của Thiếu-sơn). — Phùng-ngọc-Tường « mắng xéo » ông Quận-công Hoàng-cao-Khải nước ta. — ◆ **KỸ-THUẬT.** — Cuộc phiếm-du Vịnh Hạ-long (của Đông-chi). — « **MAI** » xem Bệnh-viện Pellerin của Đốc-ler Trần-văn-Đỗ — ◆ **KỸ-VĂN.** — Tôi muốn mua một con « ma » 50 ngàn đồng -- Tôi không thèm lấy mình nữa, là vì... — ◆ **VỤ KIỆN BUÔN CƯỜI.** — 15 ngày tù chỉ vì đội cái nón Bê-rê... — ◆ **HOA NHỰT CHIẾN TRANH** — Đố ai biết Tướng-giới-Thạch bây giờ ở đâu? — Nữ-phi-tướng, — Văn chương ở trong cầu-tiểu. — Nhựt sắp đánh cả Quảng-dông và Hớn-khẩu v... v...



PHỎNG-SU-VIÊN NHÀ BÁO. — Ông có thể cho chúng tôi biết tại sao xe lửa lật chằng? — NHÀ CHUYÊN MÔN CỦA SỞ HOẢ XA. — Vì lúc đang chạy thành linh nó sút văng ra một bánh xe. — Thưa ông vậy thì lỗi tại ai? — Theo cuộc điều tra « kỹ lưỡng » của chúng tôi thì tại người coi máy đang nằm đây

Các ngài mở sô báo này ra sẽ thấy có 3 sự không ngờ

Sâm Nhung Bách Bô Hồng-Khê

Lấy tinh chất ở cơ-quan sinh dục của các loài vật rất mạnh chế luyện với Sâm Cao-ly Lộc Nhung cùng với các vị thuốc bổ quý giá, nên dùng nó dần dần ngay đến thận và bộ máy sinh dục của người ta làm cho trẻ lại, khỏe ra như người được tiếp hạch, sinh ra nhiều tinh huyết, ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, tinh thần minh mẫn, bền trí nhớ lâu, đại tiện nhuận, nước tiểu trong, khỏi đau lưng, bốc hỏa. Các ông dùng trong 2 ngày sẽ thấy trắng dương cổ khí, tinh đặc, trong khi phòng sự không thấy nhọc mệt. Nếu ai có bệnh di tinh, lạnh tinh, nhiệt tinh, mộng tinh cũng khỏi. Đàn bà dùng được huyết tốt, kinh điều; bà nào có bệnh kinh nguyệt bất điều sanh ra các chứng đau bụng, đau lưng, bốc hỏa, ra khí hư (bạch đới hạ) cũng khỏi. Bà nào nuôi con thì tốt sữa, có chữa thì khỏe thai. Các cụ già đau lưng đau mình mỗi mệt, kém ăn kém ngủ hoặc có bệnh ho, bình thổ dùng cũng khỏi cả. Trẻ con dùng thuốc này sạch cam sài, bỏ ti, tiêu thực. Nói tóm lại tất cả nam phụ lão ấu, nếu ai cần phải bồi bổ sức khỏe thì không còn có thứ thuốc bổ gì hay bằng thuốc Sâm Nhung Bách Bô Hồng Khê này. Thuốc thơm ngon dễ ăn; các ông dùng thử bao sấp vàng, các bà dùng thử bao sấp trắng. Mỗi ngày ăn 2 viên vào 2 bữa ăn sáng và tối, trẻ con mỗi lần ăn nửa viên nhai kỹ với chén nước trà. Mỗi hộp giá 1p.00.

Thuốc Hồng - Khê số 47

Thuốc « Tráng Dương Kiên Tinh đại bổ thận Hồng-Khê » số 47 chế bằng Hoàng-hoa ngư-phieu, Hải-cẩu-thần, Yến-quảng, Sâm-Nhung với các vị thuốc vừa bổ vừa ngon. Giúp cho sự giao hợp được theo ý muốn. Giúp cho người dương-sự yếu, « bất lực », « liệt-dương » được mãn nguyện, dễ thụ thai. Làm cho người vô tình lạnh dạm trở nên người đa tình vui vẻ. Sau khi dùng thuốc này 6 hay là 12 tiếng đồng hồ, có hiệu quả hiển nhiên. Muốn chứng cho những lời nói trên đây, các ông các bà dùng thử một gói 0p.25, sẽ thấy phòng sự mạnh khỏe lâu bền gấp mấy lần khác và sau lại thấy tinh thần minh mẫn không một chút nhọc mệt. Thuốc này chuyên trị bổ thận, kiên tinh, sinh khí, chữa bệnh liệt dương, bệnh tinh mau xuất. Mỗi chai lớn giá 1p.00. Mỗi gói dùng được một ngày giá 0p.25.

Thuốc « Cai Hồng-Khê »

Không trộn lẫn chất thuốc phiện (nhà Đoan đã phân chất), nên ai cũng có thể bỏ hẳn được, mỗi ngày hút một đồng bạc thuốc phiện, chỉ uống hết hai hào thuốc cai là đủ không phải hút nữa, vẫn đi làm việc như thường, thuốc viên 0p.50 một hộp, thuốc nước 1p.00 một chai. Nghiện nhẹ chỉ hết 1p.00, nghiện nặng hết 5p.00, 3p.00 là bỏ hẳn được, nếu sai lời, xin trả tiền lại gấp đôi.

Thuốc phong tình Hồng-Khê

Giấy thép mà buộc ngang trời! Thuốc Hồng-Khê chữa những người lẳng lơ! Hai câu Sấm truyền này, ngày nay quả thấy ứng nghiệm, vì hễ nói đến Hồng-Khê thì ai cũng nghĩ đến thuốc lậu và thuốc giang-mai; ai bị lậu không cứ mới hay kinh niên uống thuốc lậu Hồng-Khê số 30, mỗi hộp 0p.60 cũng khỏi dứt nọc, ai bị bệnh giang-mai không cứ về thời kỳ thứ mấy mới hay đã nhập cốt rồi, uống thuốc giang-mai Hồng-Khê số 14 cũng khỏi dứt nọc một cách êm đềm không hại sinh dục (mỗi hộp giá 0p.60) nên khắp các nơi đâu đâu cũng biết tiếng:

Nhà thuốc HỒNG-KHÊ

88, Phố Chợ Hôm, Hanoi (Route de Hué)

Xem mạch cho đơn, bốc thuốc chén, và có hơn 100 môn thuốc hoàn, tán, cao, đan gia truyền và kinh nghiệm, chế sẵn đóng hộp đóng chai theo phương pháp Âu Mỹ bán khắp cả nước Nam, bán sang cả Tây, Tàu, Ai-lao, Cao-miên, chữa đủ các bệnh nguy hiểm người lớn trẻ con. Bệnh nào thuốc ấy, có đơn chỉ rõ cách dùng và nói rõ bệnh căn, hết rất ít tiền mà bệnh mau khỏi. Các thứ thuốc của nhà thuốc Hồng-Khê dự Hội-chợ Haiphong năm 1937 được quan Toàn-quyền và quan Thống-Sứ ban khen, các báo tây, nam tỏ lời khuyến khích, được thưởng « Bội-Tinh-Vàng » và được « Bằng Cấp Tài Năng » tại Hội-chợ Huế. Có biểu hai cuốn sách thuốc: « Gia-dinh-Y-Dược » và « Hoa-Nguyệt-Cầm-Nang ». Khắp các nơi đều có Đại-ly, mua thuốc Hồng-Khê xin nhận kỷ dấu hiệu Phạt 12 tay.

Đại-ly tại Nam-kỳ. — SAIGON: Đức-Thắng 148 Albert 1er Dakao; BÉNTRE Tân-Thanh Rue Clémenceau; THUDAUMOT: Phúc-Hưng-Thai. VINH-LONG: Long-Hồ; LONG-XUYỀN: Hữu-Thái; SOC-TRĂNG: Trương-xuân 77 Đại-ngũ; MYTHO: Mông-Hoa; CẦN-THO: Au petit gain; BAC-LIÊU Trang-hiếu Nghĩa; RACH-GIA: Vạn-Hòa Rue Gia-long; TRA-VINH: Liên-Hiệp thư-quán.



Chien thư bày
anh em hãy
uống 1 viên

Củu-long-hoàn

để lấy sức
làm việc
tuần lễ.

VÕ-ĐÌNH-DÂN

323, Rue des Morins, CHOLON
118, Espagne, SAIGON
4, Ohier, PHNOM-PENH

Chỉ có CỬU-LONG-HOÀN là thứ thuốc có
đủ tinh chất bổ dưỡng sức lực hơn hết

Chỉ có CỬU-LONG-HOÀN là vừa trị được
các chứng lật vật và làm cho huyết mạch chuyển vận tốt

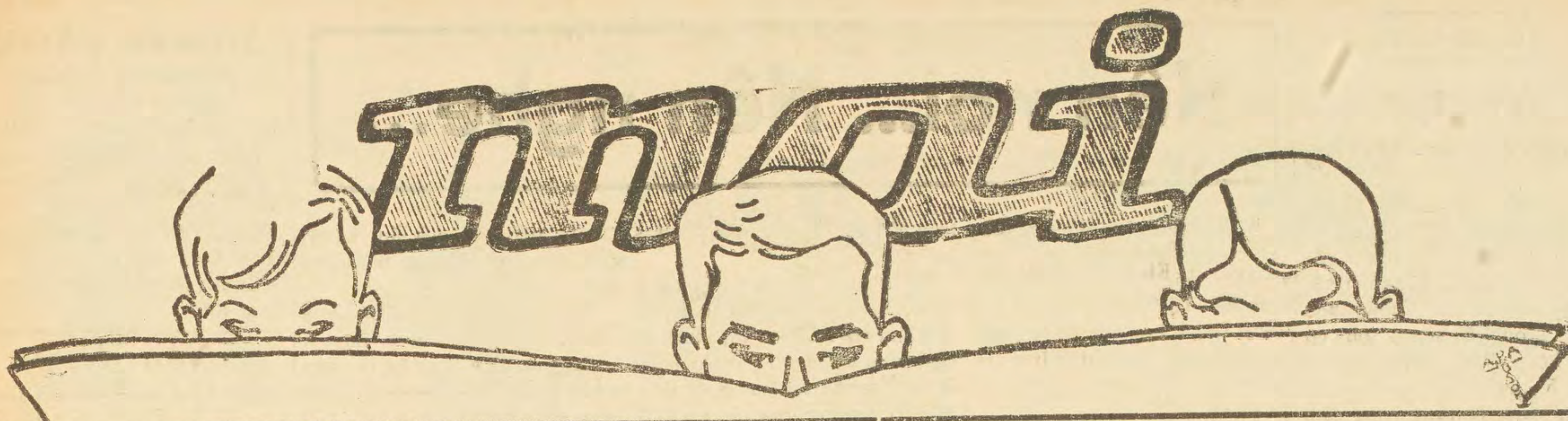
Chỉ có CỬU-LONG-HOÀN làm cho người
ăn được ngũ ngon, khỏe khoắn và mau lên cân

Chỉ có CỬU-LONG-HOÀN là thuốc đại bổ
không có thứ thuốc Á-đông nào bằng. Mười thang
thuốc chưa chắc hiệu nghiệm bằng 1 VIÊN CỬU-LONG

Chỉ có CỬU-LONG-HOÀN là được các nhà
cao sang quí trọng dụng và xem như là một
món thực phẩm phải có thường bữa

Người chưa uống CỬU-LONG-HOÀN,
phải uống CỬU-LONG-HOÀN

Đã uống CỬU-LONG-HOÀN rồi, thì không
còn tin thuốc bổ nào khác nữa



THAN ÔI! THẺ LƯC NGU'Ò'I DA TRẮNG

CHẲNG phải nói thì ai cũng dư biết cả thế - giới này nay nằm trong phạm-vi thế-lực người da trắng, cả nhơn loại đều chịu cái văn-minh của người da trắng chi phối. Chính cái văn minh da trắng đã áp đảo hết các cái văn minh khác, giúp cho người da trắng có lãnh thổ lợi quyền khắp trên mặt đất, và người da trắng dễ chùn tới đâu cũng được vì-nhẽ, kiềng sợ.

Mấy lời của ông André Siegfried nói như vậy, nghĩ không quá đáng chút nào :

« Với người da trắng không có sự gì ngăn trở ; họ làm cho mờ hết các cửa ngõ, được hết các sự nhượng bộ, chiếm hết các đặc-quyền ».

Thử hỏi tại sao khắp thế-giới đều phải phục tùng và đón rước cái văn minh da trắng ? Chẳng qua tại nó có sức mạnh hơn, nó thiết thực và cần dùng cho sự sống người ta hơn. Những người yếu đuối, dầu bị ít nhiều sự áp bức bất công bất bình, cũng phải đứng trước sự thật mà nhìn nhận rằng cái bá-quyền thế-giới ngày nay ở trong tay người Tây-phương nắm giữ là phải. Có chỗ hại nhưng cũng có chỗ lợi cho loài người. Nếu rủi một mai vì lẽ gì mà người Tây-phương phải buông cái bá-quyền ấy ra, thì chắc thiên hạ hỗn loạn không biết đến đâu mà nói cho cùng.

Có người lo cái ngày ấy sắp đến. Chưa nói gì đến sự một mai có người ta nổi lên chống với thế-lực Tây-phương, hiện tại chính người Tây-phương tự làm tiêu giảm thế lực họ đi hết nhiều.

Chúng tôi nhớ đến cuốn sách « Vận mạng giống người da trắng » (Le destin des Races blanches) của ông Henri Decugis đã tố sự lo ngại ấy bằng những con số xác thiết và những việc hiển nhiên.

Khi không, họ bày ra chém giết lẫn nhau trong 5 năm : chết 8 triệu người, bị thương 15 triệu, què quặt dui mù hết 30 triệu. Những nguồn lợi vật chất bị tổn hại vì đó tới 400 ngàn triệu đồng đô-la. Nếu họ đừng choảng nhau mà liệng tiền qua cửa sổ, thì số tiền trên đây có thể giúp cho mỗi gia đình có một cái nhà vườn mà ở, và mỗi tỉnh thành nhỏ cũng có một thư viện, và một trường trung học.

Cái di-họa chiến tranh kéo dài ra đến mấy chục năm, ảnh hưởng thiệt hại cho nhiều

phương diện. Sanh sản, thương mại, kỹ nghệ, canh nông, cho tới các nguyên-liệu cần dùng như than đá, dầu hỏa v. v. như thiết Âu-châu đều bị suy sụp và bị cạnh tranh dữ dội, đến nỗi mất thế quân binh và không giữ được lực lượng của mình như trước nữa.

Trong khi đó các bộ-phận khác trong thế-giới sanh-sản và xuất-sản càng ngày càng tăng và những nước như Ai-cập, Ấn-độ, Nhật-bồn, Trung-hoa, nổi lên cạnh-tranh với Tây-phương đủ mọi phương-diện. Nhất là Nhật bồn có cái quyết tâm đề cả thiên hạ bằng võ-lực và làm tràn ngập thị-trường thế-giới bằng những đồ chế tạo xuất-sản của họ

Sau khi đã dạy đủ bốn phía mà tìm ra những nguyên-nhơn nguy hiểm cho Tây-phương, rồi ông Henri Decugis nghĩ ý lo sợ văn-minh Tây-phương đến ngày mất kiếp và ông kêu gào Âu-châu phải tỉnh ngộ, liên kết lại nếu không thì sắp tới ngày Tây-phương mất hết thế lực lợi-quyền trong thiên hạ.

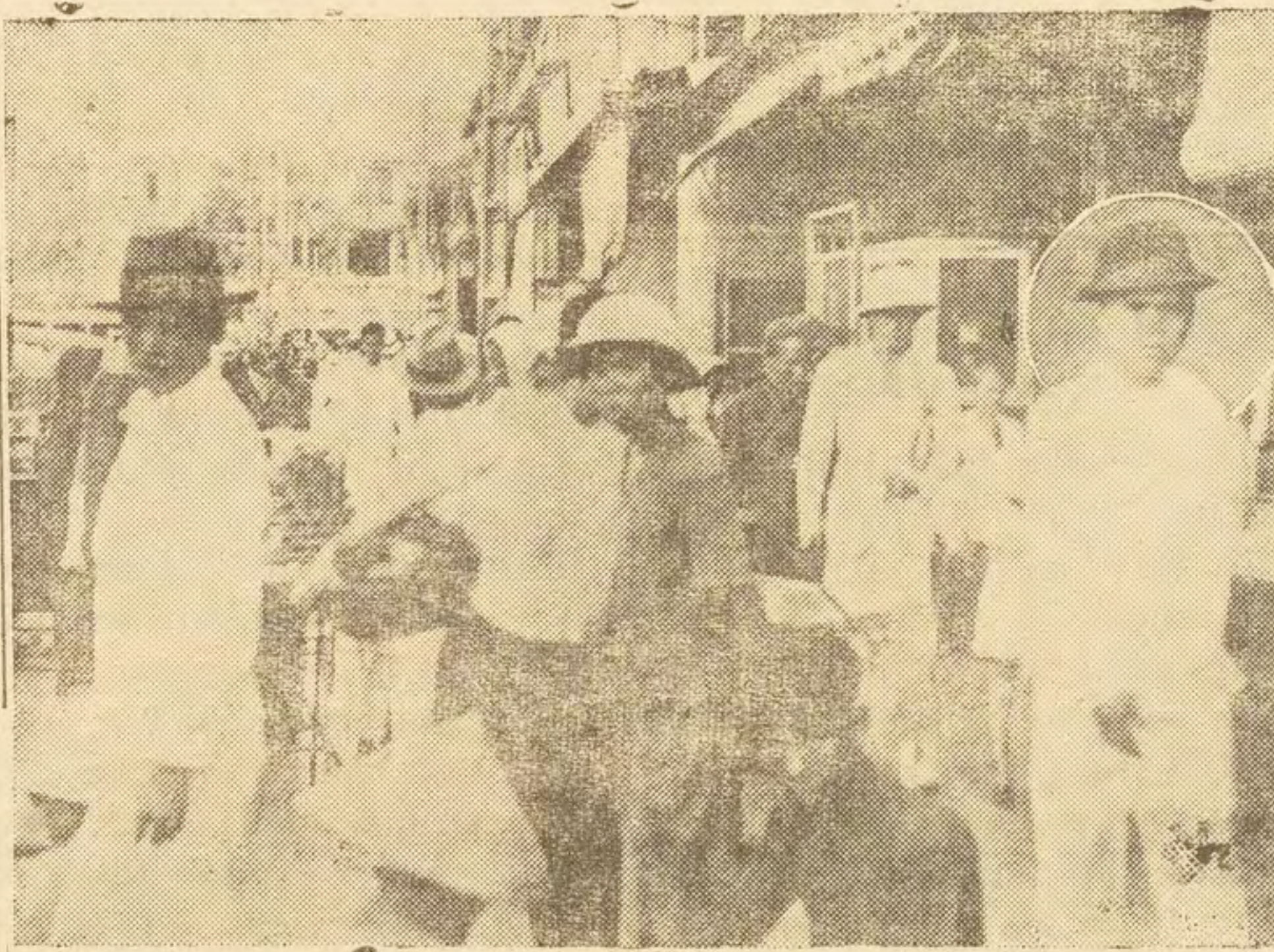
Phải biết cái tiếng kêu gào thống thiết của ông Henri Decugis cất lên từ ba bốn năm trước, nghĩa là trước khi Âu-châu chưa có cái trục Đức Ý và phe Pháp Anh cũng là thời-cuộc quá ư chia rẽ hiểm nguy như bây giờ. Lại trước cả khi Đồng-phương chưa có cái biến-cuộc Hòa-Nhứt để phơi ra cho người ta thấy thế-lực Tây-phương càng ngày càng như ông già lòm khòm, bị cái gánh tuổi chất nặng trên lưng, đi hết muốn nổi.

Thật vậy, Tây-phương vẫn khoe mình chuộng công-lý hơn đạo và sẵn lòng tế nhược phò nguy, thế mà chiến cuộc Hoa-Nhứt hiện nay đã bày tỏ ra bao nhiêu hiệp ước quốc tế — trong đó Tây-phương làm chủ — bị dày xéo khinh rẻ, bao nhiêu dân tâu vô cơ mà chết vì bom, chết vì đói, chết vì bệnh hoạn bởi chiến tranh mà ra, đáng lý Tây-phương nên can thiệp binh vực

Coi qua tru'ng 4

AI ĐÂY?...

MỖI LẠI BẢO « MAI » LẤY 5p. VÀ 3 THÁNG BẢO TẶNG



Các ngài đi đường, gặp phải viên báo « MAI » chụp hình lúc nào không biết.

Đây là hình chụp hồi chiều hôm thứ hai 29 Mai ở góc chợ-mới, phía nhà thuốc Nguyễn-văn-Cao.

Vì nào có chơ-dung trong vòng tròn trên đây, xin mời lại báo quán « Mai » lấy 5 đồng bạc của nhà báo kính tặng và 3 tháng báo. Ai đọc báo xin mách dùm cho vị ấy biết. Hạn trong hai tuần lễ, nghĩa là đến 18 Juin thì không lãnh thưởng được nữa.

Từ nay mỗi tuần, báo « Mai » có một tấm hình không ngờ như thế, xin độc-giả lưu-ý.

Chuyện Thiêm

nghiệm là hai, khiến cho chúng tôi có thể tin quyết rằng người ta giết xe lửa, chớ có phải xe lửa đã giết người ta đâu.

NGU'Ò'I GIẾT XE LỬA chớ không phải xe lửa giết người

CHẮC hẳn độc-giả đoán ngày chúng tôi muốn nói về cái nạn xe lửa ở Belle-Vue hôm thứ sáu 13 Mai : chết 17 và bị thương 22.

Nhờ lại tấn thâm kịch này, chúng tôi muốn nói về cái nạn xe lửa ở Belle-Vue hôm thứ sáu 13 Mai : chết 17 và bị thương 22.

Trước hết là cái tên xir. Ông trời thường hay xô xiên nghịch ngợm, không bao giờ muốn cho loài người được hơn vụ oan ». từ nay ai đi qua đó ông, cho nên hễ cái gì người ta bày vẽ xưng hô cho mỹ miều tốt đẹp, thì ông sanh sự để bôi lem phá thói luôn luôn.

Cái biển tên là Thái-bình-dương, ai không nghĩ là rất phẳng lặng, mà kỳ thiệt biển cả nước sâu, sóng to gió lớn hơn đâu hết, và thời cuộc đang hăm dọa hiểm nguy, muốn sắc lên những mùi máu tanh thường sống.

Một khúc đường tên là An-lạc, ai không nghĩ là chỗ yên-vui, đến đâu thuở nay số xe lửa không cần làm công chẵn ngang, thế rồi sự các-có một ngày kia dun rủi toàn thể hành khách một chuyến xe đi lấy máu sơn khúc đường ấy đổ lỏm

Đến cái chỗ gọi là Belle Vue (cảnh ngộ xinh đẹp) mà hôm rồi thấy nam ngỗng ngang, máu chảy linh láng, chúng tôi nghĩ bây giờ người ta nên đổi tên ra Triste Vue (cảnh ngộ buồn rầu) mới phải.

Biết bao nhiêu cái thiệt chứng bày tỏ ra rằng cái nạn thâm thế ấy xảy tới, là bởi máy móc cũ, phanh hãm đã hư mà ra, chớ lúc ấy anh cai-máy Liêng đã làm hết phân-sự mà cứu vớt không được, đến nỗi hồn-thân ảnh tử nạn trước hết. Nhưng mà nhà chuyên môn của sở xe lửa nói khác :

1 — Tại anh Liêng thiếu kinh-nghiem (mặc dầu anh dắt con voi máy lên xuống đường này lâu năm rồi)

2 — Toa xe vẫn tốt lắm, nó bảo kiết đã làm việc 14 năm nay (thế nghĩa là đầu máy xe lửa cũng như rượu chát đến tày hay á-phiên xir mình, càng để lâu thì chất nó càng ngon thêm)

Theo chúng tôi biết thì chính toa đầu máy số 708 đó, bữa 10 Mai — nghĩa là trước nạn 3 ngày — đã trục trặc lối thôi ở khoảng Arbres-broyé và Dran, nhưng người ta cứ để chạy bừa, chẳng cho nó nghỉ để sửa sang.

Người ta không cho rõ nghĩ là một, anh Liêng thiếu kinh-

Tội nghiệp người chết không đời biết rằng tại máy xe hư hỏng mà người ta không có can-đảm nhìn nhận.

Chúng tôi muốn sao có ai chủ trương hai việc này :

1 — Bà con ta nên chung đầu tiền bạc dựng cho anh Liêng một pho tượng đồng, mà dưới khắc hàng chữ : « Cái tử-thi bị nạn », từ nay ai đi qua đó nên thấp cho vong-linh anh một vài cây nhang điệu-cổ.

2 — Phải chỉ có hãng Bảo-kế nào bày thêm ra cách bảo-kế mới này chắc khá lắm: Páo-kế mỗi chuyến đi xe lửa cho hành-khách. Nếu không thì rủi lại gặp cái trường hợp « người giết xe lửa » như anh Liêng kia, chẳng nguy lắm sao ?

Cái nạn xe đó An-lạc rồi sau chủ xe bị pháp-luật trừng phạt và gia nhơn những người ngộ nạn được bồi thường, thế là phải lắm, công bằng lắm. Bày giờ với nạn xe lửa nữa ở Triste Vue, thử hỏi cha con vợ chồng bà con của 17 người chết oan mạng kia, 22 người gây xương què tay kia, có được đền bồi đoái tương gì không ? thử hỏi pháp luật có nắm chớp thủ-phạm và thủ-phạm là ai, người ta thử chỉ mặt nó ra công chúng coi ! M.



?

MỘT bộ tiểu-thuyết mới, sẽ khởi sự đăng kỳ tới trong báo này rất là lý kỳ thú vị. Dám chắc ai đọc cũng phải đọc tiếp hoài. Đón coi !

Coi tiếp ở đây

Thế lực người da trắng

Trung quốc mới phải, nhưng Tây phương khoanh tay ngó lơ. Rất dỗi là quyền lợi địa vị của Tây phương ở đây bị rung rinh, mà Tây phương cũng không phân động. Trong 5 ngày, phi cơ Nhật liệng bom xuống Quảng đông 5 lần, chết hàng ngàn người, Tây phương cũng làm thinh, coi như một việc tự nhiên. Vậy thì những thuyết công đạo, như quyền phò nguy tế khốn mà bình nhật Tây phương vinh vang cao xướng, còn có nghĩa gì nữa?

Nhưng mình nghĩ coi trong nhà họ còn lục đục chia rẽ thế kia thì bảo họ lo việc cứu giúp ai được?

Thế lực da trắng suy vì là tự họ làm ra chứ ai! T.V.

Muốn đừng sống trường-thọ cần phải giữ sức khoẻ

Máu trong cơ thể tốt, nước da mới tươi nhuận. Phần nhiều chứng bệnh ngoài da, nổi mề đay, ngứa ngáy khó chịu, da bị hồng sưng tấy, theo kết tay tời mề đay trong bóng nước đục đục, dưới hai bên móng thốn nổi đốm ngứa. Muốn trừ tuyệt những ghim trên đây hãy dùng thuốc, bPHONG NGŨA NHƠN-HOÀNG thuốc có tài lọc máu độc, trị phong độc, gốc bệnh phong tinh ẩn trong máu.

Giá mỗi hộp 0p.60. Uống ba lần; gói lãnh hóa giao ngân từ 5 hộp.

NHƠN-HOANG
15, Amiral Courbet - SAIGON
NG-V-THÔNG

Một vị cứu tinh của các người bệnh ho lao



Ông Huỳnh-quố-Nhơn, một vị cứu tinh mới tìm ra một vị thuốc để chữa những người có bệnh ho và nhiều chứng bệnh nguy hiểm khác. Hiện mới chế ra thuốc PHÊ-CỬU-TINH để chuyên trị các bệnh ho lao, ho tuyền, ho gió v.v... Nếu ai đã tốn nhiều tiền chạy chữa thuốc Tây, Nam đủ rồi mà không khỏi, kíp lại ngay ông Huỳnh-quố-Nhơn sẽ khỏi ngay. Các người có bệnh, nên nhận kỹ nhãn hiệu CHIA KHÓA, đã có bán khắp các tiệm thuốc các tỉnh.

Hãy nài cho được thuốc ho của ông HUYNH-QUỐ-NHƠN ở trước gate xe điện Bà-chiều (Gia-định) cam đoan sẽ chữa khỏi.

Ngoài ra ai phải bệnh gì bất kỳ nặng nhẹ chỉ đến ông sẽ bắt mạch và chỉ về sự dùng thuốc rất chóng công hiệu.

Nên noi... Nên nghe...

VIỆC nhiều ông đốc-tơ, thầy kiện, bào-chế-sư, dành mà uống. «muối» mặt không trả những món tiền của hội lúc trước cho mình vay đi học mới được thành tài, có người nói chính ban trị-sự cũng có lỗi lớn.

Vì sao?
Vì hồi đó các ông trong ban trị sự chỉ cho bà con em cháu mình vay, chứ có ai là người đứng đầu. Bây giờ họ đem ý không trả, mà các ông cũng vì tình nghĩa không dám đòi gắt.

Chẳng vậy, thử đưa cho thầy kiện đòi dùm coi có phải trả không?

Chúng tôi sẽ trở lại vấn đề này một cách rõ ràng và không vị nể ai hết

GỐC tích từ mấy năm trước Phật chỉ phò hộ cho một bà phát tài và vận động cho ông chồng làm việc ngoài Bắc đổi về trong Nam, cảnh chùa Trường thành đường Borese được sửa sang và có người ta khói nhang đông đảo cho tới ngày nay.

Sùng bái chùa này phần đông là các bà các cô mua bán ngoài chợ.

Một sự éo le khiến cho đất chùa lọt về tay một anh chàng, anh muốn bán cho người ta sửa làm ga ra. Nhờ quan thống đốc Pagès can thiệp để giữ lại một nơi tín ngưỡng cho một nhóm hình dân.

Tự nhiên tin đồ phải vì Phật mà cảm ơn quan thống đốc hôm thứ ba rồi mời ngài tới dự tiệc trà long trọng. Ngài thấp nhang vái Phật và luôn dịp bày tỏ tấm lòng rộng rãi của nước Pháp.

Những người suy xa xét rộng đều biết đó là một chánh sách thâu mại dân tâm rất hay.

MỚI rồi, chúng tôi có dịp tiếp chuyện ông Thủ-y Trương-tấn-Ngọc ở Cholon về hai việc ông mới phát-mình rất quan-hệ: Con sên của loài bồ-câu và cái bươm của loài vịt. Trong lúc ông qua Paris, được hội nghiên cứu Bình-lý khen ngợi hai việc phát-mình này lắm. Ông mới in ra hai tập sách nhỏ, ai cũng nên coi.

Lúc nói chuyện, ông có thuật cho chúng tôi hay rằng tại thành Madras bên Ấn-độ người ta nuôi trâu không phải để cày ruộng như bên ta mà là để lấy... sữa uống.

Trâu bên ấy nhỏ con hơn trâu ta, hình thù xấu xa lắm, dưới bụng có 2 cái vú lớn lủng lủng như vú bò sữa. Sữa trâu bên ấy uống rất mát và bổ hơn sữa bò. Người ta thường uống sữa tươi chứ không có vỏ hộp. Vậy bà con ai muốn uống sữa

trâu thì xin mời... qua Madras mà uống.

Có lẽ nuôi trâu lấy sữa cũng là một mồi lợi lớn cho xứ ta, ai thử làm coi! Chúng tôi thường nghe mãi nhà danh y ở Hocmôn là cụ Nguyễn an Cư đình ninh dặn dò người bệnh rán ăn thịt trâu tốt hơn, vì nó mát và hấp cho ti vị người mình hơn.

CÂU chuyện một thầy thơ ký trong Xã-tây Cholon đã khôn ngoan ăn cắp tiền thuế cầu tiêu máy nước của Địa phương lâu nay, sự thật hư ra sao không biết mà thấy nhiều báo - như là Le Paysan de Cochinchine của ông Chêne - kêu ca tố giác đủ lắm, nhưng hình như nhà đương cuộc cũng đánh chữ «mần ngor» như vụ mấy ông kỹ sư Tạo tác với hãng Lamorthe kia vậy.

Sự ăn cắp khôn ngoan đến thế nào mà một chủ khách làm chủ 300 căn phố đáng lý mỗi tháng phải trả 500 p. tiền thung là ít mà trong sổ ghi tên chủ chỉ phải trả có 160 đồng thôi!

Tóm lại, vụ này chơn tương ra sao, thử phạm những ai, sao nhà đương cuộc không vạch ra cho dân biết; hay nếu quả mấy viên chức khả nghi kia có bị vu cáo thì nghĩa vụ nhà nước cũng phải bình vực thân oan cho họ chứ.

XEM số báo này, chắc đọc giả thấy dùm những chỗ chúng tôi cố răn đề cho khỏi phụ lòng đọc giả chiếu cố thêm với 3 đồng xu mỗi tuần.

Chúng tôi đang dự bị trong vài ba tuần nữa thêm ra 4 trương và đăng thêm mục lạ, bài hay nữa. Các ngài cứ chiếu cố «MAI» chắc không thất vọng đâu.

MỚI rồi luôn trong 5 ngày, phi cơ Nhật bắn phá tỉnh

Một cách đền công xứng đáng

Tôi muốn biết lịch-sử thầy TƯ NÊN và luận về tài nghệ của thầy, ai biết nhiều hơn tôi (bạn hoặc bà con) có lòng tốt giúp tôi ít nhiều tài liệu về cái đời công và tư của thầy (1928-1932) trong thời kỳ quần bách hoặc viết thư hoặc đến tận thăm, tôi sẽ đền công bằng 1 năm báo (lưu tờ có giá trị ở Hanoi) hoặc 1 cuốn sách dạy phép giữ mình, đáng giá 5p. hoặc coi số mạng giùm trọn đời.

Thơ đề:

M. Tuney THANH

123, rue Louvain - SAIGON

thành Quảng đông 5 lần, người chết nhà đồ không biết bao nhiêu mà nói.

Trong lúc đó tin Tàu cứ khoe mãi Không quân mình bay đi «Đông chinh» (nghĩa là qua chinh phạt bên Nhật, nói theo tiếng sang trọng, chứ kỳ thiệt chỉ bay không về rồi, chẳng chinh gì ráo), sao không bay lên cự-địch ở Quảng-đông có phải thiệt - thực hơn! Ai cũng lấy làm lạ sao lúc không - quân Nhật tới hoành hành như thế, chẳng hề thấy có chiếc máy bay Tàu nào bay lên cự-địch, chẳng biết Quảng-đông có máy bay hay không và máy bay họ làm việc gì mới là kỳ cho?

YÊU nhau nên tốt, ghét nhau nên xấu, đó là thường tình trong việc xã giao hằng ngày mà cũng là sự thật trong trường ngoại giao quốc tế.

Người ta không ưa không muốn Hitler và Đức quốc tự cường - nghĩ coi ai không được phép tự cường trên đời này, trừ ra không có sức - thành ra với vụ biến động ở Tiệp khắc ngày nay, người ta cứ đổ riết cho người Đức khêu khích họ kia.

Té ra trái lại, người Đức ở biên giới thường bị vô quau và binh lính Tiệp hiệp bức khêu khích hoài. Mới đây một viên sĩ quan Tiệp rút súng bắn một đám ba bốn chục người Đức.

Cuộc hòa bình ở Âu châu xem ra khó lòng lắm.

Có lẽ quê hương ông vua giầy Bata muốn khêu khích đánh nhau với Đức một chuyến để bày tỏ lực lượng của mình ra chăng? Không vậy thì sao người ta muốn hòa mà tướng sĩ Tiệp cứ nhè người Đức mà chọc ghẹo mãi?

CÁI việc mà nội-các Bình dân không dám làm, bây giờ nội các Hiệp nhứt đã biết từ việc cần kíp, ấy là việc phòng thủ Đông-đương.

Người mạnh bạo thực hành việc ấy là người khuynh về Hữu: ông tổng-trưởng Thuộc-địa Mandel.

Đông-đương sắp mộ thêm 20.000 lính bổn xứ và vay 400 triệu để tu bổ khí giới quốc-phòng.

Có người nói đó là bước đầu của Quân-đội Việt-nam mà lâu nay chúng ta mong ước.

Đã chắc phải chưa?

Một linh bổn xứ thì được rồi, nhưng sự quan-hệ là - nói theo ông Varenne - nước Pháp tỏ bày độ lượng ra cho ta thấy sao như vậy thì người bổn-xứ mới hăm hồ:

Các chú ra lính để hộ vệ tổ-quốc của các chú, chứ không phải hộ vệ đất chính phục của ta đâu!

Biện-sự phòng

HUYNH-VĂN-NGHỆ

cựu thông ngôn tòa

100, rue Lagrandière - SAIGON
Lãnh đặt để đủ các đơn thưa kiện đến Tòa-án và yêu cầu với quan trên.

Công việc làm rất thông thạo, rành rẽ và mau lẹ.

Không lãnh những việc không đáng tốt.

Nên đề ý

Quý ngài muốn có đồ trang-sức vừa đẹp đẽ, vừa tối tân, vừa rẻ tiền, chỉ đến tiệm BA-QUAN sẽ có đủ đồ, cho quý ngài lựa chọn. Chỗ đáng tin cậy.

Chuyên môn mai và bán hột xoàn mới Đức-Quốc.

BA-QUAN

58 rue Vannier

Ngang hông kho bạc Chợ-củ Saigon.

PHẢN ĐẤU

VỚI

CUỘC ĐỜI

TRONG một gia-đình nào được đông đảo và mạnh khỏe thì thật là hạnh phúc và qui nhứt trong đời. Dầu cho dù sống không giàu có hơn người, trong gia-đình bao giờ cũng được vui vẻ.

... Muốn tìm những hạnh phúc ấy, không đâu xa, nó chỉ ở gần một bên ta, nhưng tại ta lãnh đạm không quan tâm đến... ấy là tinh thần và sức khỏe.

Vậy ta cần phải lo cho sức khỏe và tinh thần được đầy đủ luôn, thì dầu cho ta phải vì chén cơm thương bữa, hoặc lòng phải làm lụng suốt ngày hầu phần đấu với cuộc đời «mạnh dạng yếu thua» ta cũng không biết chán.

Qui đọc-giải muốn chiêm được cái kết-quả tốt đẹp và chắc chắn ấy tôi xin vui lòng giới-thiệu một phương thuốc bổ SÂM-NHUNG-DUỐC-TINH hiệu THIÊN-THẦN (giá 0p.60). Quý ngài nên dùng thử 1 ve sẽ thấy ăn ngon, ngủ khỏe, sức lực mạnh mẽ hơn xưa bội phần... thật là một thứ thuốc bổ thần, bổ huyết, thêm sức lực hay đề nhứt, khắp Viên-đông đều nghe tiếng.

Nhưng quý ngài nên đề ý, vì có nhiều thứ Sâm-Nhung-Dược-Tinh của hiệu khác cũng mượn tượng nhưng không công hiệu chi hết, nên nài cho được thứ SÂM-NHUNG-DUỐC-TINH hiệu THIÊN-THẦN của nhà thuốc WALIN, 40 rue Viénot SAIGON, mới thật hoàn toàn công hiệu.

Người lớn, trẻ em đều dùng được mà nhứt là đàn bà có thai hoặc sau khi sanh đẻ, dùng nó pha với rượu uống sẽ được phục sức một cách mau lẹ.

B. H. Saigon

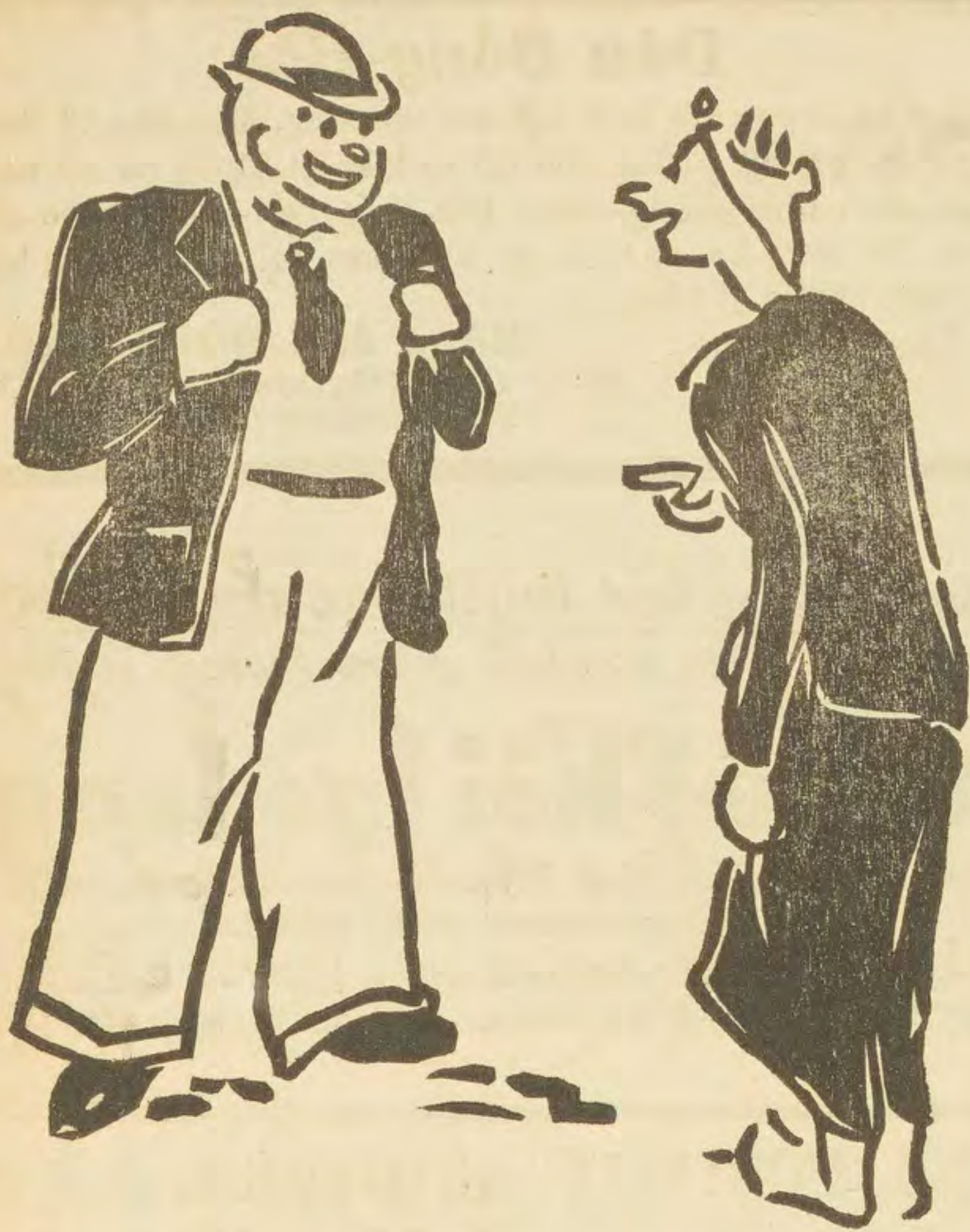
Nếu trong gia-đình của quý ngài có người ho, nên cho uống ngay 1 ve thuốc nước ngọt PHÊ-SANH-KY cũng hiệu Thiên-Thần thì chứng ho sẽ dứt tuyệt.

XIN LƯU Ý!

HIỆN TẠI PHÒNG COI TAY CỦA

M. ANTOINE PHUỐC

đã dời về dãy phố lầu đường DOUAUMONT số 19



CHỦ NỢ. — Nếu chú không bằng lòng trả tiền tôi thì tôi kêu lính lập tức cho chú coi.
NGƯỜI THIẾU NỢ. — Kêu lính? anh chắc người lính đó bằng lòng trả số nợ dùm tôi sao? Kêu đi, kêu mau đi

MUA BÁO TẶNG SÁCH

Kể từ ngày 1er Juin 1938, chữ vi mua báo theo giá mới (1 năm 7p. sáu tháng 3p.60) mà trả tiền mặt và trả ngay cho nhà báo bằng mandat hay lại ngay báo quán đóng tiền, nếu:

a/ Mua một năm thì được tặng 3 cuốn trong 7 thứ sách sau đây (thêm 0p 37 tiền gói đảm bảo)

- | | |
|----------------------------|------------------|
| 1' — PHAN-ĐÌNH-PHÙNG | } ĐÀO-TRINH-NHẤT |
| 2' — VIỆT-NAM-TÂY-THUỘC-SỞ | |
| 3' — VIỆC-LÀNG-TỔNG | } PHAN-VĂN-THIỆT |
| 4' — ÁN-TÒA-HỘ | |
| 5' — LUẬT-LAO ĐỘNG | } NGÔ-TẮT-TỐ |
| 6' — LÊ-VĂN-DUYỆT | |
| 7' — QUỐC-VĂN-CỤ-THỂ | PHÓ-BĂNG-BUI-KY |

Hạn thưởng sách tới 30 Juin mần.

LỜI THƯA QUAN HỆ. — Xin đừng đòi sách tặng ở các phái viên báo khi tới cổ-dộng hay thầu tiền, vì nhà báo đã ủy phái viên đến tận nhà chờ vị là sự có tồn kém cho nhà báo và công phu của phái-viên nhiều lắm, nên không thể tặng sách được nữa.
M.

Không mất tiền

Giáo-sư ĐÔ-VĂN-THIỆP, một nhà số mạng học đã nổi tiếng khắp Nam, Trung, Bắc, dạy công phu nghiên cứu, các khoa số mạng học của Đông Tây như: Coi tướng (Physiognomie), coi chữ ký (Graphologie), coi Tử-vi (Astrologie), coi chỉ tay (Chiromancie) v.v.

Các vị thượng-quan ở Huế, và Bắc-hà hoan nghênh một cách nhiệt liệt. Có nhiều thư ban khen. Ai muốn biết rõ vận hạn, tình duyên, con cái, kẻ thù, tài lộc, và ái tình... Hãy gửi chữ ký, tuổi và kèm thêm 0p.25 bằng cò, làm bút phí, trong 2 ngày sẽ tiếp được lời đoán. Vì giáo-sư muốn rộng đường kinh nghiệm nên chỉ lấy vừa đủ bút phí mà thôi.

Chú ý. — Giáo-sư ĐÔ-VĂN-THIỆP lại rất tinh về khoa số tử-vi, (Astrologie). Ai muốn biết số mạng của mình, hay, dở không nên bỏ qua một dịp tốt. Chấm số Tử-vi sẽ đóng thành tập có cả lá số và lời đoán rất rõ ràng, tự mình có thể coi mà biết vận hạn rất dễ dàng. Hãy gửi thư biên thiết rõ ngày, giờ, tháng và năm để cho giáo-sư.

GIÁ COI : 2 năm : 2p.00. 5 năm : 3p.00, Suốt đời : 5p.00

Không tiếp khách tại nhà, chỉ giao tiếp bằng thư mà thôi.
Thư và mandat gửi cho :

Professeur ĐÔ-VĂN-THIỆP
89, rue Paul Blanchy - SAIGON

Đầu đuôi việc nước ta bảo hộ Cao-miên dưới hai trào Gia-Long Minh-Mạng

CAO-MIÊN

Phan-Kkôi

QUỐC-Vương Cao-miên Nặc-Chân qua đời, không có con trai nối ngôi, chỉ có bốn con

gái; lấy cơ đó, triều-đình ta phủ cho hai vị đại-thần Cao-miên là Trà-Long và La-Kiên coi sóc việc nước mà phải ở dưới quyền bảo-hộ của Trương-Minh-Giăng và Lê-Đại-Cương.

Đầu năm Minh-mạng thứ mười sáu, vua sai sứ vào dụ lễ cổ-Quốc-vương và phong bốn người con gái: Ngọc-Vân làm Cao-miên quận-chúa, Ngọc-Biện, Ngọc-Thu, Ngọc-Nguyên làm huyện-quân; rồi theo đó, một cuộc cải cách lớn thi-hành ra trong xứ Chon-lap.

Trước hết bãi lệ tấn cống hằng năm của xứ ấy để tỏ ra rằng Chon-lap từ đây sẽ coi như nội-địa của nước Việt-nam mà không còn là một phiên-bang nữa. Cái tên Nam-vang trước kia đã đổi ra An-nam-bảo rồi; nay cũng không gọi là An-nam-bảo nữa mà gọi là Trấn-Tây-thành. Và cái thành Trấn-Tây ấy cũng đắp lại kiên-cố hơn. Hơn nữa, chia trong xứ ra làm ba-mươi-ba phủ, hai mán, đặt tên đất bằng tiếng an-nam, và dùng người an-nam làm quan cai trị.

Thế rồi bỏ hẳn các quan chức bảo-hộ khi trước, mà đặt ra một cơ-quan thống trị Trấn-Tây-thành gồm có những tên này: Một tướng-quân, một tham tán đại thần, một đề đốc, một hiệp-lân, hai chánh-lãnh binh, hai phó lãnh binh, cùng nhiều thuộc viên ở dưới không kể hết. Điều ta nên chú-ý là có đặt ra mười hai viên giáo-thọ và huấn-đạo, quyết việc khai hóa người Cao-miên, dạy họ lấy chữ Hán và đạo nho cũng như dạy người bản-quốc. Ngay lúc đầu, dùng Trương-Minh-Giăng làm tướng-quân, phong tước Bình-thành-bá, Lê-Đại-Cương làm tham tán đại-thần; sau rồi đem Dương-văn-Phong thay cho Lê-Đại-Cương. Còn việc binh bị của Cao-miên, cũng tổ-chức lại.

Sự kinh-hoạch ấy đến năm Minh-mạng 21 lại có sửa đổi. Lần này đặt lại mười phủ và hai mươi ba huyện. Mấy hạt gần Trấn-Tây thì thuộc ngay quyền tướng-quân cai trị mà không đặt quan riêng. Trong xứ có ba phủ Hải-tây, Hải-đông, Sơn-tĩnh là nơi xung yếu hơn, thì đặt ba viên tuyên-vũ-sứ cai-quản mà cũng thuộc dưới quyền tướng-quân và tham-tán. Các cơ-linh cũng sửa đổi khác với lúc đầu.

Năm 21 ấy, ở Huế lại phải hai vị Khâm-sai đại-thần vào hiệp-đồng với tướng-quân tham-tán để soát-lý thành Trấn-tây. Người ta nghĩ xem hết thấy sông ngòi đầm ao trong xứ, chỗ nào đáng đặt thì đặt Tuần-ty tức như thương-chánh (Đoan) bấy giờ. Lại đặc điền-thổ, kẻ theo

mẫu sào, và định hẳn các ngạch thuế.

Xem những sự qui hoạch ấy thì trong bài trước tôi có nói từ năm Minh-Mạng thứ mười sáu trở đi, người ta muốn làm cho Lục-Chon-Lap cũng trở nên như Thủy-Chon-Lap, thật quả vậy không sai. Phải chi chỉ làm có thế mà thôi, thì người Cao-miên chưa ắt đã nổi dậy phản-kháng, mà hoặc có phản-kháng nữa cũng còn lâu; nhưng ngoài các việc ấy, người ta còn giã tay hơn nữa, thành thử liền trong mùa thu năm Minh-mạng 21 ấy, dân bản-xứ dậy lên bạo-dộng.



Điều làm cho họ bất-phục nhất là triều đình đã kim-chế và ngược-đãi đả-mạt quí tộc và bọn kỳ-mục Cao-miên một cách thái-thậm. Dưới đây xin kể ra mấy việc lớn mà trong sử vẫn không hề giấu giếm chi.

Nặc-Yêm, em của Nặc-Chân, từ trước vẫn nhờ người Xiêm đùm bọc, cho ở Bắc-tâm-bôn là nơi sát với bờ cõi nước Xiêm. Năm Minh-mạng 19, Yêm nghe anh mình qua đời mà không con nối, bèn đem hơn chín ngàn thổ-dân và bảy chục chiếc thuyền trở về xin thần phục. Làm như thế, Yêm có ý trông mong được kế vị anh mình. Trương-minh-Giăng được tin, liền mật sớ về triều xin đón đường giết Yêm đi, nhưng vua không cho phép. Lương là xử trí thế nào, té ra sau rồi Yêm bị đưa về Gia-định, lại bị giải ra Kinh như một kẻ tù. Còn chín ngàn dân thổ ấy thì bị chõ ra an-trị ở các cù-lao cùng bị đẩy đi các nơi hoang-vắng.

Bốn người con gái của Nặc-Chân, lúc đầu tuy được phong làm quận-chúa và huyện-quân, sau cũng bị nghi ngờ thế này thế khác rồi đưa về ở Gia-định, như bị giam lỏng. Riêng phần nàng Ngọc-Biện, còn bị cáo là âm mưu tạo phản và bị xử tử trảm với mấy người đồng đảng của nàng trong tuần tháng bảy năm Minh-mạng thứ 21.

Trên kia đã nói đến hai vị đại-thần Cao-miên, Trà-Long và La-Kiên, đây kể thêm một nữa là Nhâm-Vu: ba người ấy đều là tay kỳ-mục có tên tuổi mà dân Cao-miên coi như rường-cột lúc bấy giờ, thì triều-đình ta đã đãi họ một cách tàn-nhân lại có hơi điều-trả nữa. Tháng hai năm 21, tham-tán Dương-văn-Pong đưa cả ba về Kinh nhập-cần, vua có ban cho mỗi người một bộ phẩm-phục đại-trào. Thế mà qua đến tháng sáu, họ đều bị giáng chức và bị

phát phối ra Bắc-hà, an-tri mỗi người một nơi: Trà-Long ở Hà-nội, Nhâm-Vu ở Bắc-Ninh, La-Kiến ở Hưng-Yên, đều bị quan

tỉnh sở tại quản-thức. Hỏi tại có gì. Thấy trong sử chép rằng vì trong khi ở Huế, họ có hỏi ba người về số dân của Chon-lap thì họ chẳng chịu khai thiệt, lại dám ẩn lậu mất đi hơn một vạn năm ngàn tên! Theo sử chép thì ba người đó đi với Dương-văn-Phong về Huế chuyển nầy là để mừng lễ Ngũ-tuần, nhưng xem những sự biến-liên theo đó xảy ra, thì ai khỏi ngờ rằng các quan thủ-biên đại-biểu cho triều đình Huế ở Trấn-Tây đã đặt cạm bẫy ra để lừa họ cho mắc vào?

Trong hai lần bảo-hộ trước, như ta đã biết, thật triều đình không có ý vơ vét những món lợi trong đất Cao-miên; nhưng lần này thì trái lại. Các ngạch thuế như đinh, điền và thương-chánh, nhà-nước đã thầu lấy cả rồi. Ngoài ra còn các ngòi rạch, đầm, ao, các nơi nhiều cá, nhà nước không đánh thuế thì lại đem phát mãi cho những nhà quyền-quí mà lấy tiền cất vào kho. Ở Cao-miên có thứ thổ sản đầu-khẩu là một vị thuốc quý-giá lắm, cũng như quế Thanh-hóa ta. Từ trước người bản-xứ hái nó rồi đem bán tự-do; rày thì không được thế nữa. Năm-ba phen có trát quan nghiêm-sức cho dân thổ, bẻ ai hái đầu-khẩu được bao nhiêu thì phải đem bán cả bấy nhiêu cho nhà-nước, không được bán chùng bán lén cho người Xiêm hay người Tàu. Sự choán-độc-quyền về đầu-khẩu ấy đã làm cho dân Cao-miên kêu rên lẩm, vì trong khi bán cho nhà nước chắc họ phải bị bóp thắt, còn bán ra ngoài thì có tội.

Từ Minh-mạng năm thứ 16 đến năm thứ 21, các quan lại ta thi-hành cái thủ-đoạn áp chế dân Cao-miên còn nhiều nữa, trên đó chỉ theo lịch-sử kể sơ đại-khái mà thôi. Bấy giờ có người tên là Dương-Quan-Thảo, một viên cai-đội mật-thám, phát giác được vụ âm mưu của Huyện-quân Ngọc-Biện mà thăng chức phó-quân-cơ, là bị người Cao-miên hàm-oán lắm. Tháng chạp năm 21, tỉnh Hà-tiên có dịch đưa về bộ một lá thư nặc danh bằng chữ Cao-miên, đại-lược không-cáo những chuyện này: « Quan Tướng-quân muốn cưới quận-chúa (Ngọc-Vân) về làm vợ, đều do cả dân Cao-miên thật không bằng lòng. Tướng-quân lại còn dùng Dương-Quan-Thảo làm tai mắt... Triều-đình thì ở xa... Bấy lâu cả dân thổ phải chịu những sự ức hiếp của Tướng-quân... Lại còn các phái-viên đi đặc-diền, ép mua vàng của dân, tình-tệ là dường nào... » Tội nghiệp cho dân Cao-miên, chịu

đề nên thăm-hại trong sáu năm trời mà chỉ thở ra được có mấy lời như thế !
Nhưng cũng may cho họ ! Giá lúc ấy có báo, họ được viết ra trên những tờ báo phản-đối chánh-phủ cho hả tấm lòng, cho đã nư giận rồi cũng thôi. Vì không có báo nên họ phải làm hả lòng, làm đã nư bằng sắt và bằng máu, nên họ đã được việc !



Tháng tám năm Minh-mạng 21, các hào-mục và nhơn dân Cao-miên nổi dậy nhiều nơi, đánh các nha phủ-huyện và giết nhiều quan cai-trị. Khâm sai Lê-văn-Đức cùng các quan Trưng-quân Tham-tán phi báo về triều, bấy giờ trước ngày vua Minh-mạng thăng-hà chỉ có ba bốn tháng (vua băng vào tháng chạp).

Trong sử gọi những đám giặc Cao nổi lên đó là « thổ-phỉ », nhưng dưới ngòi bút công bình của chúng ta ngày nay, phải gọi là « quân cách mạng Cao-miên ». Vậy, quân cách-mạng Cao-miên nổi lên phen này cũng có cầu viện nơi người Xiêm ; và, theo sự thường, đó là một cơ-hội tốt cho người Xiêm can-thiệp.

Như ta đã biết Nặc-Chân vốn có hai người em xuất-bôn ở bên Xiêm là Yêm và Đường. Yêm đã về với triều - đình, nhưng lại bị giải ra cầm tù tại Huế, đều do đã làm cho thần-dân Cao-miên đau lòng và bắt phục. Đến nay họ cầu cứu với chánh-phủ Mang-cốc là cốt xin đưa Đường về làm vua. Người Xiêm nhận lời, bèn sai tướng Phi-nhà Chất-tri đem hàng mấy vạn binh sang đất Cao-miên, thỉnh ngón rằng nạp Nặc-Đường về làm vua nước ấy hầu dựng lại một quốc-gia đã bị diệt.

Trong việc dụng binh, cổ nhiên cần ở sức mạnh nhưng cũng cần ở danh-nghĩa. Trong sách nho có nói « Sư xuất hữu danh » và « Sư trực vi trảng », thật quả như lời. Cuộc chiến-tranh của Xiêm với ta lần này, nói về danh nghĩa thì ta cũng phải nhìn rằng họ có phần quang minh chánh-dại hơn. Ta ý mạnh đem binh đi diệt nước người, còn họ ra tay cứu vớt cho nước ấy, cái lẽ thì phi khúc trực rành rành ra giữa đó. Bởi vậy, dẫu có nhau sáu bảy năm, rồi cuộc họ đạt được mục-dịch, mà ta thì đã mất phần nọ lại mất phần kia, nghĩa là đã không lấy hẳn được đất Lục-Chơn-lạp, lại còn làm tan tành cái cơ cuộc hảo-hộ đã gây dựng ra ngót hai chục năm trời !



Được tin cấp báo, vua Minh mạng sai tã-q uân Phạm-văn

Điền, thống-chế Nguyễn-tấn-Lâm vào làm kinh-lược Trấn-Tây thay cho Lê - văn - Đức. Còn Trương-minh Giảng, Dương-văn Phong thì bị giáng, nhưng vẫn cho quyền lãnh chức tướng-quân, hiệp đồng với các quan kinh lược mà dẹp giặc.

Bấy giờ quân cách-mạng Cao-miên chẳng những đã nổi lên trong xứ mà còn khuấy rầy đến các nơi An-giang Hà-tiên, đăm nào cũng đông đến vài ba vạn người. Vì vậy các đội lính thường trực ở Trấn-Tây không đủ đối phó với họ, triều-dình phải lấy lính ở Lục-tĩnh lên cùng đem năm vệ lính Kinh và hai cơ Nam - Nghĩa vô. Rồi thì những ông Nguyễn - tri - Phương, Nguyễn-công-Trứ là tay tướng tài của ta lúc bấy giờ cũng đều tòng-quân ngự địch. Nếu vậy cho biết cái sức phản-động của người Cao-miên lúc bấy giờ dữ dội lắm, không phải tầm-thường. Sau khi vua Thánh-tổ băng, vua Hiến-tổ lên ngôi, vẫn kế-tục cuộc chiến-tranh ở Chơn-lạp. Đại-khai quân ta thất-lợi phần nhiều.

Sử và Liệt - truyện chép cái chiến-sự này không rõ lắm, như là cố ý giấu mấy trận thất-bại đi. Tức như Trấn-tây-thành thất thủ lúc nào cũng không thấy nói, mà kỳ-thiệt đã mất về tay quân Xiêm rồi. Tháng hai năm Thiệu-trị thứ hai, sử chép rằng « vua sai Nguyễn-tri-Phương giữ mặt Tiền giang, Phạm-văn-Điền giữ mặt Hậu-giang, Nguyễn-công-Trứ giữ sông Vĩnh-lê » thế đã biết cái trận-địa đánh nhau lúc đó không còn ở Chơn-lạp nữa. Vậy mà cứ thỉnh-thoảng lại thấy nói rằng quân ta thắng-trận, thế giặc rất nguy nên chúng phải cầu hoà !

Thực ra thì lúc đó quân ta thua, thế ta nặng, đối với người Cao-miên có ý nói tay, coi những việc này thì biết.

Tháng hai năm đầu Thiệu-trị ta, thả Ngọc - Văn Ngọc - Thu. Ngọc - Nguyên về Trấn-Tây ; kế đó cũng phóng-thích cho Nặc-lạp, độc-giã « MAI » gởi lại với 15 p.00 đề kính tặng một bạn làng văn nào dịch dùm ra thì nôm Đường-luật. Tới ngày 31 Juillet thì có cần hai bài dịch ấy. Có từng nghiên - cứu Hán-văn và đang viết gì về truyện Cao-ly, cho nên mới cần các bạn làng văn giúp sức. Tưởng là một cách tiêu khiển thanh nhả, mong các bạn sinh thời dự cuộc cho vui.

Kỳ sau chúng tôi giải nghĩa đến từng câu, để các bạn nào không biết Hán-văn cũng có thể hiểu mà dịch dặng.

PHAN-KHOI

BÀI KẾT: Những công việc làm ra ở trong hai lần báo hộ

Aidich dùm hai bài thi?

Kính tặng nhuận bút 15\$

BÀI THỨ I

大聲何處哭銅駝、
麥秀禾離不忍過、
生死幾人完責任、
英雄無地起干戈、
江山依舊前朝樣、
人物無如妾婦多、
我亦四千年睡醒、
痛心常唱大風歌、

I. — Đại thanh hà xứ khóc đồng-đà, Mạch tú hòa ly bất nhẫn qua. Sinh tử kỷ nhơn hoàn trách nhiệm Anh hùng vô địa khởi can qua Giang sơn y cựu tiền triều dạng Nhơn vật vô như thiếp phụ đa Ngã diệc tứ thiên niên thức tỉnh Thống tâm thường xướng Đại-phong-ca.

BÀI THỨ II

國破君亡事可哀、
江流猶帶血痕來、
當年屠戮難追憶、
此日昏霾尚未開、
皮骨空存憐赤子、
頭顱虛擲哭英才、
深仇報復知何日、
不信黃魂喚不回、

II. — Quốc phá quân vong sự khả ai, Giang lưu do đới huyết ngân lai, Đương niên đồ lúc nan truy ị Thử nhứt hôn mai thương i khai. Bì cốt không tồn lân xích tử, Đầu lô hư trịch khóc anh tài. Thâm cửu báo phục tri hà nhật, Bất tín Hoàng hồn hoán hải hồi.

Hai bài trên đây của một nhà chí-sĩ Cao-ly cảm khái về nông nổi mình vong-quốc. Có Bích-lan, độc-giã « MAI » gởi lại với 15 p.00 đề kính tặng một bạn làng văn nào dịch dùm ra thì nôm Đường-luật. Tới ngày 31 Juillet thì có cần hai bài dịch ấy. Có từng nghiên - cứu Hán-văn và đang viết gì về truyện Cao-ly, cho nên mới cần các bạn làng văn giúp sức. Tưởng là một cách tiêu khiển thanh nhả, mong các bạn sinh thời dự cuộc cho vui.

Kỳ sau chúng tôi giải nghĩa đến từng câu, để các bạn nào không biết Hán-văn cũng có thể hiểu mà dịch dặng.



Dầu Đông-Bào

Trị bá chứng rất linh nghiệm vô cùng. Mùi dầu đã thơm tho, nhẹ nhàng, phẩm chất rất tinh khiết. Dùng nó mà ngửi các bình như phong, hàn, thử thấp, sởi mũi, nhức đầu, cùng ăn uống không tiêu, no hơi, bợn dạ, sôi ruột thì hiệu nghiệm không gì bằng.

Tổng phát hành :

Hãng dầu ĐÔNG-BÀO

N° 7 rue Piquet - CHOLON

Téléphone : 30.597

Muốn mau tái tuyệt các chứng ho và
bổ thêm sức mạnh nên uống ngay:

Cao Bồ-Phôi lạc-long

sẽ thấy không thuốc ho nào bằng

Tổng phát hành miền Nam:
Lac-Long: 80, Boulevard de la Somme, Saigon
mỗi ve = 0\$30. ở xa mua cách lãnh hỏa giao ngân.

AU PORTRAIT ARTISTIQUE

48, Rue Do-hu'a-Vi. — SAIGON

VẼ HÌNH BẰNG SAUCE, BẰNG PHẤN MÀU, BẰNG DẦU SƠN

BẢO KIẾT GIỐNG NHƯ TẠC

SỬA ĐỔI THEO Ý MUỐN CỦA QUÝ KHÁCH

GIÁ RẤT RẺ, KHÔNG ĐAU BẰNG

F. MARTIN

peintre portraitiste

Tự mình hại lây mình

Xưa nay ai cũng tin rằng mình có cái số nhứt định. Nghĩa là hóa công đã tạo thì hóa công đã định, ấy đã đành làm thế nào đến chừng đó cũng khó mà thoát được, hoặc chưa đến số chết thì làm gì cũng khó mà chết cho xong, điều ấy thật khó đoán trước, song ta tự xét kỹ, ta có thể tự mình làm giảm kỷ.

Mỗi một hành vi của ta đều quan hệ đến sự tồn thọ của ta, khi tức-giận, buồn rầu, lo-lắng đều có thể làm giảm số (tồn thọ) của ta, 1 ngày, 5 ngày, 1 tháng. Thử suốt đêm cũng có thể làm hại sự sống từ một đến năm ngày, tùy sức mạnh yếu.

Quý ngài, quý bà, thường thức đêm, để làm việc, hoặc vì cuộc vui chơi, quý ngài, quý bà thấy ngay mất sức nhiều, tâm thần đã đuối, ăn uống không được ngon, đó thật là một sự tổn thọ.

Vậy quý ngài, quý bà muốn bà đắp cái sự hại ấy, muốn sống lâu, không bệnh hoạn, đồng người hao-hút mạnh mẽ khác thường, dùng đường sức hằng ngày thật quý báu vô cùng, không thuốc nào bì kịp.

Thuốc Mạnh của Đại-Quang cùng các nơi Đại-ly.

Được Phòng có một sự kết quả hoàn toàn, là vì Bồn Đường phải dùng các thứ thuốc đắt nhất tại Quảng-dông với nguyên chất Sâm-Nhung hoà với chất hoá học mà chế ra thuốc Mạnh, nên thuốc mới hay thật mạnh. Cái tên thuốc Mạnh của nhà thuốc Đại-Quang, chẳng nói ngoa, vì Bồn đường hết sức gia tâm khảo cứu, thí nghiệm cùng nhờ sự lịch duyệt trên 30 năm, lại danh tiếng gần cả khắp Á-châu, ai lại không biết thuốc hiệu con bướm bướm.

Những người khi-huyết khô khan, đau lưng mỗi chơn, tị-vị yếu, ăn ngũ không ngon, thần thể mỗi mệt, đờn bà con gái thời máu me không đều-đủ, dùng thuốc này cho máu me sung túc, trẻ em lâu lớn, òi ọc, ốm yếu, cho em uống thuốc này lạng ăn chơi mau lớn. Tóm lại thuốc này người lớn trẻ nhỏ đều dùng được cả.

Một ve thuốc Mạnh giá 0p.50, đổ lộn vào nửa lít rượu (rượu gì cũng được) nó sẽ thành một thứ rượu có mùi thơm tho ngon lành, dùng với rượu mau thấm: quý bà, trẻ em, nên dùng pha với nước sôi để nguội, uống cũng hiệu nghiệm vậy.

Có trữ nhiều: tại tổng cuộc, Đại-Quang Dược-Phòng, 27 Bd. Tổng-Độc-Phương, Cholon. Chi cuộc, 231 rue d'Espagne Saigon và 29 Rue des Cantonais, Hanoi;

cùng các nơi Đại-ly.



Về hàng lượng cũng như về hàng phẩm

LÃNH NAM-KY ẮN DỪT HẾT CÁC THỨ LÃNH KHÁC

Dùng rồi mới biết — Có bán khắp nơi.

TỔNG PHÁT HÀNH

TRẦN-LOI-KY

N° 38 Boulevard Bonhoure CHOLON

Téléphone : 30.913

CÓ BÁN KHẮP NƠI



MUSSOLINI

ÔNG TỔ PHÁT - XÍT

D nhiều người nói đến Mussolini và Hitler. Tôi nói trẻ hơn nhưng tôi sẽ nói khác hơn.

Hitler là người tạo ra bởi Đức-quốc nên khẩu về nước Đức có lý thú hơn là nói về Hitler.

Mussolini là người đã cải-tạo lại Ý-quốc nên nói đến Mussolini tức là nói đến nước Ý mới, với chủ-nghĩa Phát-xít mà trước đây tôi cũng như nhiều người đã hiểu lầm hoặc chưa hiểu.

Tôi đã lấy tài-liệu ở những chánh-khách, văn-gia và sử-gia như L. Barthou, H. Herriot, W. d'Ormesson và J. Bainville.

Tôi sẽ dẫn lời của một nhà học-giả Anh : Bác-sĩ Hermann Finer phê-bình chủ-nghĩa Phát-xít.

CON một người thợ rèn, Benito Mussolini sanh-trưởng ở một làng mà thiên-hạ đều là chiến-sĩ xã-hội. Chàng ưa nghề dạy học nên 16 tuổi đã xin được làm giáo-học ở trường làng. Chàng vừa dạy học vừa cổ-động cách-mạng nên chẳng bao lâu bị mất chức. Chàng vì thế càng thêm ác-cảm với xã-hội phú-hào mà chàng sẽ không bao giờ tha thứ.

Chàng phải bỏ nước trốn qua tận Thụy - sĩ và làm đủ nghề để sanh nhai, có khi làm cả thợ hồ nữa. Trong hồi đó chàng vẫn không quên công việc cách

mạng. Những tư-tưởng quá khích của chàng đã làm cho chàng bị đuổi ra ngoài nước Thụy-sĩ.

Trong đời chiến-sĩ chàng đã nhận xét ra có hai hạng cách-mạng, một hạng phụng-sự cách-mạng. Một hạng lợi dụng cách-mạng để « đi tới » và làm giàu. Hạng sau này chàng kêu là tụi « ký sanh » trong cuộc xã-hội tranh-dấu. Rồi chàng sanh ghét tụi chánh-trị-gia từ đó.

Con của binh-dân tiếm-nhiệm chủ-nghĩa mạc-xích (Marxisme) chàng mong có ngày cứu-vớt hạng người vô-săn ra ngoài cái ách áp-chế của tụi phú-hào để cho họ sống được dễ chịu hơn.

Sau chàng qua Áo-quốc gặp một người đồng-chí mà chàng chịu ảnh-hưởng lớn vì người này đã giác-ngộ cho chàng thêm một tầng nữa.

Ấy là César Battisti.

Cũng là đảng-viên xã-hội nhưng César Battisti lại nhiệt-thành ái-quốc. Học-thức hơn, kinh-nghiem nhiều hơn, Battisti đã giáo-hóa cho Mussolini thành ra một người tuy theo đảng xã-hội nhưng không bỏ chủ-nghĩa quốc-gia.

Battisti chủ-trương tờ báo *Il popolo* rồi cho Mussolini cộng-sự, nhưng cũng vì cái giọng quá-khích mà chàng bị đuổi ra khỏi Áo-quốc.

Nhưng lần này danh-vọng chàng đã có, nên được chiến-sĩ Ý tiếp rước chàng và mời chàng chủ-trương ở báo *Avanti* xuất-bản ở thành Milan.

Chàng hò-hào cổ-động cho đảng xã-hội được nắm lấy chánh-quyền và chàng hy-vọng rằng sẽ do đó mà xã-hội được

cải-tạo. Từ năm 1912 cho đến năm 1914 chàng không ngớt khích-lệ cho tụi lao-động biết chinh-bị lực-lượng để chiến-dấu với tụi phú-hào. Hồi đó chàng là một tên phiến-động mạc-xích, nhưng chàng vẫn ái-quốc cực-điêm, không chịu để một cái quốc-tế nào lợi-dụng chàng.

Tới tháng 6 năm 1914 chàng tưởng rằng đã nắm được cơ hội trong tay vì có ba người dân-thợ trong khi xung-đột bị cảnh-sát bắn chết. Trong mấy ngày sau, khắp nước Ý dân-thợ đều nhứt-loạt sôi nổi. Cuộc tổng-đình-công tuyên-bố và tiếp đến những sự phiến-động nghiêm trọng. Nếu cứ chống-trả đến kỳ-cung thì sự cách-mạng sẽ thành công. Mussolini tin-tưởng ở sự thành công đó nên cứ đốc-thúc cho phong trào đi tới. Ai ngờ những lãnh-tụ của đảng lại không chịu theo chàng mà đành thối lui trước sự đàn áp. Đã vậy mà tụi « ký-sanh » còn ngấm ngấm vận-động cho các đoàn-thể lao-động trở lại làm việc. Thế là xã-hội và chánh-thể phú-hào vẫn thắng.

Mussolini chưa người con giận vì sự phân-bội của những nhà lãnh-tụ xã-hội thì kế có trận giặc thế-giới 1914-18 nổi lên. Chàng cho rằng nước Ý cần phải can-thiệp, vì chiến-tranh sẽ giúp cho cuộc cách-mạng xã-hội được sớm thành công và sẽ đem trả đất còn nằm ở địa phận Đế quốc Hung Áo.

Chàng dùng báo *Avanti* để cổ-động cho sự can-thiệp và gây nên những cuộc bút-chiến kịch-liệt để phân-đối lại cái thuyết bất-can-thiệp của tụi chiến-sĩ xã-hội.

Tụi này liên-kết với đảng xã-hội dân-chủ bên Đức, nhứt-định không theo Mussolini làm cho chàng lại bất-bình thêm nữa ; chàng cho họ đá nhần-tâm hy-sanh một sự may mắn cho quốc gia Ý để được trung thành với những giáo-lý của họ.

Đảng-viên xã hội giận chàng, lấy lại tờ *Avanti* và tưởng rằng sẽ bịt miệng chàng được. Nhưng chàng không chịu thua, cho ra ngay tờ báo *Il popolo d'Italia* (nghĩa là Dân-tộc Ý) để thế vào, nhưng vẫn còn đề là « Nhứt-báo xã-hội ».

Tới đây đảng xã-hội nhứt-định đuổi chàng ra khỏi đảng. Trong một cuộc hội nghị mà chàng bị công chúng hèn nhai đá đảo, chàng vẫn còn can đảm leo lên diễn đàn. Chàng nói một cách bình tĩnh và hùng hồn những lẽ vì sao chàng muốn tổ quốc can thiệp vào chiến tranh, vì sao chàng bị đảng rường bở, rồi chàng thốt ra những lời kịch-liệt như sau này :

— « Tôi nói với các ông rằng « từ bây giờ sắp tới, tôi sẽ không « còn tha thứ, không còn thương « hại gì những kẻ giả-trá, những « kẻ khiếp-nhược. Các ông tưởng « rằng sẽ đuổi tôi ra được ngoài « cái đời công-cộng. Các ông « tưởng thế là các ông lầm. Các « ông sẽ còn thấy tôi đứng ở « trước mặt các ông, hoạt động « hơn và tàn-nhân hơn. »

Mussolini nói đúng, vì sau khi bị trục ra khỏi đảng xã-hội chàng liền thiết-lập nên những liên-đoàn cách-mạng mà chàng mang-danh là « *Faisceaux d'action révolutionnaire* » (Faisceaux nghĩa là « bó »). Hồi xưa La-mã-đế-quốc có chế ra những bó cây cột chung với lưỡi búa cho những vô-sĩ vác theo các vị phán-quan để tiêu biểu cho sức mạnh của công-lý).

Lúc đầu Mussolini gây nên những « bó » người cách-mạng chỉ là để cho có lực-lượng mà làm việc. Nhưng tới khi những « bó » ngày một nhiều ra, lực-lượng ngày một lớn thêm, lúc đó mới sanh ra chủ-nghĩa *fascisme* do ở chữ *faisceaux* mà ra.

Đầu năm 1915 « Bó » cách-mạng đã liên-kết được 5.000 đảng-viên. Mục-dích của họ là làm đủ cách cho Ý-quốc phải nhảy vào và giúp Đồng-Minh mà khai chiến với Đức Áo. Nhờ các đảng ái-quốc phụ-lực nên sự vận-động của họ được thành-công.

Tháng 5 năm 1915, Ý-quốc hạ lệnh tổng động binh rồi khai chiến với Đức Áo.

Trước ngày khai-chiến, Mussolini có viết lên báo mấy câu này :

— « Hồi Mầu-quốc Ý-đại-lợi ! « Chúng tôi xin hiến cả cái sống « lẫn cái chết của chúng tôi cho « Mầu-quốc, hiến mà không sợ, « không tiếc »

Chính Mussolini, cách đó ít lâu, cũng ra đầu-quân, được đóng tời chức cai, nhưng không bao giờ tới chức đội. Ở trận-tiền, chàng lãnh được 42 vết thương, nên không được lưu-dùng ở quân-ngũ nữa. Chàng lại trở về viết báo mà khai-chiến với những tụi khiếp-nhược muốn Ý-quốc chịu nhục cầu-hòa sau khi đã gặp một vài điều thất lợi.

Chàng nói :

— « Chúng ta muốn, chúng ta « cần phải thắng, và chúng ta sẽ « thắng. »

Thế rồi quả nhiên Đồng-Minh thắng, nhưng trái với sự ước mong của Mussolini, Ý-quốc lại không được hưởng một cách công bằng những mối lợi về cuộc chiến-thắng đó.

Khi nghị-hòa, mấy nước Mỹ, Pháp, Anh đã nghĩ đến những quyền lợi của họ nhiều hơn quyền lợi của Ý-quốc. Nước này chỉ đạt có hai mục đích là diệt được Đế quốc Áo Hung và chiếm thêm được mấy tỉnh ở cương giới nước Áo. Nhưng, còn những thuộc địa của Đức thì mấy nước kia chia nhau hết, Ý quốc chẳng được hưởng gì. Đã vậy mà nền kinh tế lại càng thêm kiệt quệ. Tiêu phí bao nhiêu về chiến tranh, nước Ý tuy thắng trận mà bị phá sản.

Những chiến sĩ được về không tiền cấp dưỡng. Nhưng xướng quân khi ngưng làm, thợ thuyền thất nghiệp. Giá sanh hoạt lên cao. Đồng tiền mất giá. Dân tình đói khổ rồi sanh phiến động. Lại thêm có đảng xã hội và đảng cộng sản lợi dụng thời cuộc mà gây nên một cái tình thế hết sức lộn xộn.

Năm 1920 cả trăm công xưởng bị thợ chiếm rồi treo cờ đỏ, đuổi chủ nhơn và kỹ sư ra ngoài. Chánh phủ hồi bấy giờ bắt tãi và hèn yếu, nên tha hồ cho những ông tướng « đỏ » muốn hoành hành sao mặc sức.

Mussolini lúc đó rất đau lòng về nỗi nước tình dân, cũng muốn cải tổ lại xã hội, nhưng không chịu theo cộng sản, và còn muốn chống lại với tụi ấy nữa.

THIẾU-SƠN

Coi qua tru'ng 3

NHÀ THUỐC ÔNG TIÊN

Rue Paul Blanchy prolongée Phunhuan - SAIGON - Tél. : 20.773

MỖI BUỔI SỚM MAI VÀ CHIỀU

có thầy chuyên nghiệp coi mạch cho toa chỉ thuốc giùm, trị đủ các chứng bệnh đàn ông, đàn bà và trẻ em, chuyên môn bệnh phong tình, bạch đới, tử cung và kinh kỳ trời sụt của đàn bà.

Coi tiếp ở đây

MUSSOLINI

Chàng gây lại những « bó » cách mạng bị tan rã bởi chiến tranh nhưng đổi tên lại là những « bó chiến đấu » (*Faisceaux de Combat*). Báo Popolo của chàng nay không đề là « nhật báo xã hội » nữa mà đề là « cơ quan của chiến sĩ và lao công ».

Chàng lập ra một đảng chánh trị mới để thâu nạp những người bất bình trong xã hội bất cứ là ở giai cấp nào.

Đảng này, cốt để chống lại với hai cái nạn lớn ở nước Ý bấy giờ : một là cái nạn sợ mới của hữu đảng, hai là cái nạn phá hoại của tả đảng.

Mới đầu đã có 500 người vào đảng và sẽ là một đảng cứu quốc của nước Ý vậy.

Không nên nói quá

Tôi xin nói vắn tắt : Thuốc đau lậu hiệu Nhàn Mai hay lắm, mới ra đời, nên tuyên bố cho đồng-bào hay, ai rồi có bệnh, nhớ kiếm mua thuốc Lậu hiệu Nhàn Mai. Thuốc thật hay, dám chắc từ Nam chí Bắc không có thuốc Lậu nào hay hơn một thứ thuốc Lậu Nhàn Mai hay là lũng lảm, chỉ nội 2 ngày thì biết sự hay của thuốc. Uống thuốc vào, thì nước tiểu trắng trong, vi-trùng bị chết sạch, đi tiểu không còn gắt.

Phương thuốc này có thể nói quý vô giá, vì thời buổi này trùng lậu rất nhiều. Có thể nhờ thuốc này mà lần lần tuyệt bệnh lậu. Khắp nơi có bán giá mỗi hộp 1p.00, Saigon trừ bán nơi tiệm Nguyễn-thị-Kính và tiệm Nhơn-Hoàng số 15, Amiral Courbet. Và các ga xe điện các nhà buôn có bán.

NHỚ HÒI THUỐC LẬU NHÀN-MAI
Cholon : Bạch-Loan 300 rue Marins.
Phnompenh : Huỳnh-Trí 15 Ohier.
Mytho : Nam-Cường Gallieni.
Cầntho : Kiosque Tân-vân.
Mua sỉ do : Nhàn Mai 298 rue Paul
Blanchy Saigon.

Nàng Thơ



Một nhà cach-mang trôn sang Tàu goi về tham me

Đường hiểu-đạo ngất trời quan-tái.

Bức thơ tiên gửi lại với nhà huyên :

Giang-hồ chốc đã mấy niên,
Thần-hồn chưa đề cho liền viếng thăm.

Nay dăm liêu tri-âm gặp bạn,
Tiện gió thu mượn nhạn đưa thơ ;

Từ ngày con trầy đến giờ,
Biết bao dài gió dầm mưa đã nhiều.

Nhờ giang-san được điều mạnh khỏe,

Gửi bức thư cho mẹ yên lòng ;
Tức gan giận với non sông,
Trong đời thấy mặt anh-hùng là ai.

Lòng trung-nghĩa một hai son-sắt,

Lũ bán dân bán nước mà tha !
Mai sau về với nước nhà,

Làm trai như thế mới ra anh-hùng.
Kia Lãng-mẫu anh-phong vạn cổ,

Lời đá vàng đã nhũ Vương-Lăng,

Khi xưa trung tri ai bằng,
« Từ sinh hữu mạng » mẹ đừng có lo.

Phút nhớ thương ai..

Em bảo anh quên đi,
Quên những ngày vui trước
Nhưng âm-thầm em khóc
Cuộc tưởng-tượng phân-ly.

Lòng quân-tử em đầy
Mối si-tình tuyệt-vọng.
Anh chỉ muốn sum vầy
Không thích cảnh mơ-mộng.

Cho, cho hết của ta
Không bao giờ lấy lại
Thế, tình mới thiết tha
Tuy rằng quá khốc-hại.

Ái-tình, ta khấn mi,
Cứ để ta đau khổ
Bằng đem ta giết đi
Nếu sống không thương-nhớ !

TỔ-LAN
(19 Mai 1938)

Kiếp hoa

Nước lè đầy, vơi trên ngọn bút,
Mảnh hồn mơ, tỉnh dưới ngành hoa.

Bên mây thoang - thoang mùi hương-phấn,
Lạnh-lẽo trắng soi, rộn tiếng gà

YÊN-SƠN-TỬ

Bàn góp về...

CHỮ QUỐC-NGŨ MỚI

I. — Lối thể dấu

Lối thể dấu của ông Thông tiện hơn của ông Thiết, nhưng hãy còn khó nhớ.

Nếu ta thử dùng « Procédé mémotechnique » (cách nhắc ta nhớ) mà đổi dấu như dưới đây có lẽ dễ nhớ hơn :

• thể chữ S (chữ Sắc có chữ S đầu)

• — f (khi viết chữ f, thì có gạt ngang từ trái qua mặt như dấu v)

• — j (trên chữ j có một chấm như dấu •)

• — z (chữ z nó ngòng-ngoeo như dấu v ; và lại chữ z khi viết theo thể chữ in, thì nó lại càng giống dấu v hơn nữa).



II. — Lối thể chữ

Muốn cho chữ quốc-ngũ được gọn ghẽ thì ta nên đổi luôn dấu , ^ v và đ :

ư thì viết w, (thuở xưa, bên Pháp, chữ v đọc u, nay ta dùng w mà thế cho u.)

ô = oo

á = aa

ă = ae

ơ = oe

đ = dd

III. — Bỏ bớt dấu

Những tiếng nào có dấu sắc, thuộc về văn ngược mà đang sau chót có chữ t, c, p, ch, (it,

ip, iet, iec, iep, ich, ut, uc, up, uot, uoc, uat, uyt, uêch, uyêt, urch, ur, uc, uoc, urop, oc, op, oat, oât, oac, oâc, oap, oet, oach, ôt, ôc, ôp, ôt, at, ac, ap, ach, ăt, ăc, ăp, ăt, ăc, ăp, et, ec, ep, êt, êc, êp, êch, yêt) thì ta đừng để dấu - làm chi vô ích.

Thí dụ : mít, toc, phap, sach. Ta thử đánh vần chữ mít : m-ô-i-mi-tê-mit.

Trước kia viết mít thì đánh và i m-ô-i mi-tê-mit-sắc-mit.

Thế thì dư 2 tiếng « sắc mít » nào có ích gì.

Giờ tôi thử chép đoạn văn của ông Thiết.

Nhwtj baos laf mons caanf thiet cho loajt ngvxit az vaof thait đđaij vaen minh naayf, chiz cos nhvngz thvsa đaan toocj conf bans khai az trung-vang Phi-chaau, maio laf khoong biezuz cho nhv theos.

Một nhà giáo ở Thuận thời



Cách trị bệnh HO, lâu mau nặng nhẹ thê nào cũng tuyệt

bởi tại phổi yếu, nóng, ho phong, ho cảm, ho ban đều uống đặng. Nên uống :

BỎ PHÊ CHỈ KHÁI TÂN

MỖI GÓI : 0\$10

Trẻ em nhỏ ho :

NHI KHOA CHỈ KHÁI TÂN

MỖI GÓI : 0\$10

Đàn ông ho, tý phê khí suy, phổi yếu mà ho, hoặc đàm nhiều ít mà ho, hãy uống :

NAM KHOA BỎ KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN

MỖI HỘP 5 HOÀN : 0\$80

Đàn bà bởi sản hậu mà ho, ho đàm xanh hay vàng, hãy uống :

PHỤ KHOA BỎ HUYẾT CHỈ KHÁI HOÀN

MỖI HỘP 5 HOÀN : 0\$80

Ho rang tức ngực, ho không đàm, hãy uống :

LỤC LONG THANH PHIE HOÀN

MỖI HỘP 5 HOÀN : 0\$80

Ho ra máu như : thổ huyết, lặc huyết, ho máu vướng theo đàm, hãy uống :

ĐÔNG GIAO BÁC BỬU HOÀN

MỖI HỘP 3 HOÀN : 1\$00

của nhà thuốc danh tiếng YO-YAN-YAN THUDAUMOI



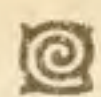
Cuộc phiêu du Hạ-long



XEM HANG « BÀI THƠ » VÀ HANG « CON GÁI »

Một bài thơ cũng như một nghệ-thuật, đều là những tác phẩm tuyệt đích đã gọi cho ta một mỹ cảm lưu luyến không cùng. Nếu các ngài đã được thưởng thức một câu thơ, tuyệt diệu, cũng như đã nhận thấy một nét vẽ thần tình, đều có thể thưởng thức nghệ-thuật. Nay đứng trước cảnh này, nó là một bài thơ hùng tráng, vĩ đại, đã làm cho tâm hồn mình bỗng bật, sôi nổi. Nhìn những hình tượng bằng thạch nhũ tạo ra, tôi nhớ đến những cổ tích Hy-lạp La mã về thế kỷ thứ XIII.

Tôi chỉ tiếc rằng mình gặp một cảnh tuyệt đẹp như vậy, ít nửa phải có một tâm hồn thi sĩ giàu tình cảm, hay một ngọn bút thiên tài có một nguồn cảm hứng dồi dào, phong phú, đem hết nghệ-thuật để miêu tả một cảnh đẹp sáu xa, thâm thúy và cái hòa hợp, êm đềm mà tôi đã cảm thấy.



Đi xem hết động ngoài, P. K. đã mỗi chơn vì phải qua những hòn đá khắp khố, chập chồng. Nàng không thể đi vào xa được nữa. Thật ra, này giờ tôi thấy trong mình cũng hơi mỗi một hơi phải leo lên những chỗ hóc hiểm, cheo leo, để xem những hoa đá, những thạch nhũ. Nhưng cảnh đẹp đã làm cho tôi say mê mà quên cả mọi sự nhọc mệt. Những lúc dưới thuyền trên nước, chúng tôi cùng lắng lắng ngắm cảnh trời mây; hay trong thạch động, cùng cặp tay nhau đi, như vào một tòa cung điện nguy nga,

Tôi sẵn lòng cứu tất cả bệnh nhân không ăn tiền

(Bất luận giàu hay nghèo)

Tôi là HUYNH-HON, thầy thuốc người Tàu, làm nghề thuốc trên 30 năm, nhờ làm lâu mà tôi được nhiều kinh-nghịệm, cứu bệnh dễ dàng, nên được phép Chánh-phủ cho tôi cấp bằng làm thuốc ở tỉnh Gia-dinh. Kể từ nay tôi sẵn lòng, cứu bệnh cho toa không ăn tiền. Vậy ai có bệnh cứ đến tôi, tôi sẽ hết lòng trị, bất luận giàu nghèo. Tôi trị đủ bệnh: tôi chuyên môn về máu huyết của đàn bà, bệnh tử cung và bệnh đường kinh. Tôi giỏi về bệnh ho lao, sức huyết và bệnh siêng, bệnh phong tình và bị nhảy mũi.

Nhớ đến số nhà 19 đường Eglise ở ngang ga Bà-chieu, có tấm bảng lớn để chữ HUYNH HON thầy thuốc.

ngủ sắc, và xoay tít mòng mòng chúng tôi không nhận thấy một vật gì nữa, mà cũng không biết mình ở đây là đâu, chết hay là sống. Một cảm giác khác thường như muốn tắt các mạch máu lại, trái tim chúng tôi như không đập nữa. Yên lặng... Một sự yên lặng nặng nề đến nỗi chỉ còn nghe hơi thở thì thảo của chúng tôi, và, thỉnh thoảng một vài giọt nước nhỏ xuống tỷ tách, nghe lạnh buốt cả xương sống. Trí não của tôi lúc ấy, rất lạ

Đông-Chi

lòng, là không biết đến cuộc vui tươi đẹp để của vịnh Hạ-long, mà chỉ như đương nghĩ đến một cõi đời khác, cõi đời chết.

Nhưng...
—Anh Chi! Anh Chi ơi!

Tôi đương bàng khuâng trong cảnh mơ mộng, thì bỗng nghe tiếng kêu. Tôi giật mình, vội đánh diêm châm đèn lên. Linh tính cho tôi biết là tiếng kêu của P.K. Tôi sợ xảy ra chuyện gì nguy hiểm cho P.K. vội lần đường chạy ra thì P.K. ôm lấy tôi mừng rú lên, và nói rằng bởi thấy cảnh tối tăm rừng rợn, lại yếu hèn via nàng hoảng hốt nghĩ bậy, nên phải kêu rú lên để phá tan cái bầu không khí ám đạm ấy đi. Chúng tôi cùng cười vang lên, tưởng chừng như đã cách biệt nhau trong cõi chết, nay sống lại và đã gặp nhau.

Trên tường đá trơn tru, đầy những danh hiệu của khách du lịch Anh, Mỹ, Pháp, và cả tới Trung Hoa Nhục Bồn... đã đến viếng cảnh đẹp Hạ Long. Họ không muốn để quên một cuộc kỷ-niệm sáu xa đã gọi cho họ một cảm tình tha thiết, nồng nàn. Trong phút từ giả, tôi cũng không muốn để quên một kỷ niệm đã in sâu vào tim óc, tôi lấy khói đèn viết vào tường hai chữ: «Đông chi và P.K.» Lại muốn tỏ một tấm tình khăng khít với Vịnh Hạ-long, tôi để thêm một chữ «cảm ơn» rõ lớn.

Phút chốc, sau vách đá, đã thấy lơ mơ ánh sáng dội vào, con đường sống đã trở lại cho chúng tôi. Những cảnh là rung động, nhịp nhàng trong bóng tối còn bao học chúng tôi... Trên khuôn mặt mỗi người lại thấy nở một nụ cười tươi tắn và đầy sinh khí. Mấy người lái thuyền cất tiếng cười giòn dòn dòn như họ đã xưa đuổi được hết thấy hình ảnh khủng khiếp như ma quỷ dưới hầm đất thâm u, toan cướp mất linh hồn của họ.

Coi hết hang Tuyết-Mỹ, chúng tôi lại xuống thuyền, thả buồm để đi coi các hang khác. Nào là hang Luồn, hang Đình, Cảnh giới, Bài thơ, Con gái v. v... Hang nào, cũng có một vẻ đẹp

riêng của hang ấy. Như hang Con gái, phải đi qua một hòn núi có cửa vào như cửa cuốn, thuyền phải đi qua hơn 200 thước, vào trong ấy trông ngoạn mục vô cùng, chung quanh bao bọc núi cao; giữa có một khuynh rộng, mặt nước phẳng lặng như tấm gương soi. Hang con gái ở đây.

Cảnh tuy thô kệch, đơn giản, nhưng rất đẹp. Trong động, thạch nhũ nhỏ xuống thành hình một người con gái đứng trông ra mặt nước. Cô con gái ấy, tuy không phải do tay người nắn ra nhưng đã giống như hệt, gi r g như những hình tượng của các lạc thần của người Thái tây hay chạm vào những cung điện đền đài, hoặc những nhạc hội, công quán, để cho thêm về mỹ lệ, trang nghiêm.

P. K. được vào coi động này, tôi không hiểu cảm tưởng của nàng thế nào. Nhưng riêng tôi, thấy cảnh một người con gái cô thân chính ảnh, với một cảnh quá yên lặng, tịch mịch, năm thì mười họa, mới có du khách đến viếng một lần. Nhưng du khách hững hờ đến rồi lại đi, như một kẻ vô tình. Để ai một tấm lòng trinh bạch, ngày tháng trôi đi, để cho mỗi tình ấy vẫn bàng khuâng canh cánh bên lòng.

Chúng tôi lần lượt đi coi hang khác. Vào một cái hang đường đi hơi khúc khố, chập chồng. Chính giữa, một con đường nhỏ hẹp, phải nghiêng mình, dựa vào sát vách đá mới đi được. Dưới đất, động từng vũng nước, nếu không khéo mà bước tìm xuống thì bị bùn sục không thể nào kéo chân lên được. Quanh vách đá một chất ẩm ướt rịn ra, với hơi đá lạnh buốt. Chúng tôi đều rung mình.

Trong giây lát chúng tôi đi qua khỏi chỗ eo hẹp thì thấy hiện ra một gian phòng rộng rãi, mát mẻ, làm cho chúng tôi khoái trá vô cùng. Trên những đồng thạch nhũ chồng chất, lộn xộn mà rất thần tình,

ngộ ngĩnh, bởi thấy hiện ra lắm hình tượng kỳ quái. Lại có một lỗ lớn, chiếu ánh sáng trong treo vào cảnh ấy ngó càng đẹp thêm muôn phần. Những thạch nhũ trở bông hoa tằm trong bầu không khí êm dịu, dưới ánh sáng mát rượi, những hoa lá ấy, có cái giống như hoa huệ, hoa lan, hoa bạch đào v... v...

Trong vịnh đầy những cảnh sắc tung bừng, đầy những ánh sáng xinh tươi, những thạch nhũ mọc lên trắng phau trông chẳng khác gì những hình tượng tạc chưa xong: những cột có chạm trở hoặc thêu ren theo kiểu kiến trúc của Hy-lạp đời xưa; những bông hoa xinh đẹp, đã gọi cho ta một mỹ cảm lưu luyến, hình như ai đã đến đây một lần rồi không muốn đi đâu nữa.

Trời ơi! nhưng chúng tôi còn nghĩ đến cuộc sanh sống ngày mai, ngày kia, những phút say sưa đắm đuối này chỉ là mộng ảo đấy thôi.

Chúng tôi đã có cái diêm phúc hưởng được những giây phút êm đềm, thanh thú này, cũng hưởng cho hết đi để ngày về không còn ân hận, thương tiếc gì.

Thuyền trôi... yên lặng trên mặt nước như một bài thơ thuở xuân...

hết ngày ấy. Sang ngày khác chúng tôi lênh đênh trên thuyền buồm đã ba ngày. Xem đã khắp không sót một nơi nào. Ngày cuối cùng chúng tôi chỉ thả cho thuyền trôi trên giòng nước ven theo núi đá để xem cảnh Hạ-long lớn lao, giữa trời biển mênh mông, bát ngát...

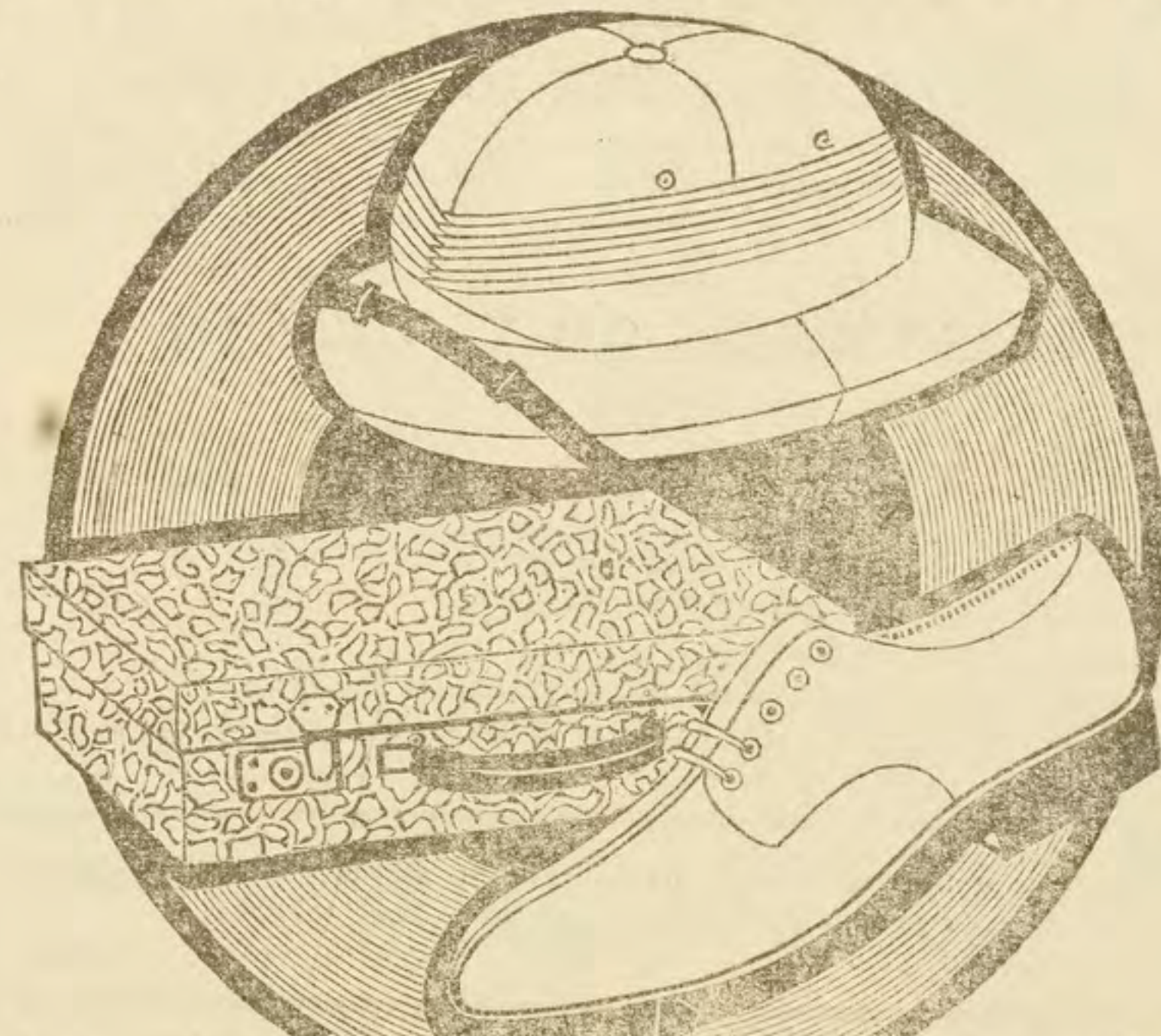
Ngày sau tôi và P. K. đi coi cho biết tỉnh Hongay để còn đi Moncay. Một tỉnh giáp giới Tàu.

ĐÔNG-CHI

Hongay 3 April 1938



Muốn được hoàn toàn ba việc: Hàng tốt, vẻ đẹp và dùng bền nên mua nón và giày



AU LAC D'ANNAM
108 rue Bonard Saigon

Savon TRÁI-THO'M

HIỆU THÁI-PHONG

72% dầu — 186 Quai de Belgique — Saigon

L'homme chic s'habille toujours chez :

Le Parfait Coupeur

79, Boulevard Charner - SAIGON

Một tiệm may có đủ các thứ hàng về mùa mướt cho quý ngài lựa chọn. May khéo, tính giá rẻ.

BINH LAO

Al là mắc bệnh lao, mà đã chạy đủ thầy Tây Nam, nhưng tiền hết bệnh vẫn còn.

Al cảm thấy thân hình càng ngày càng ốm, ấy là lúc vi-trùng ho lao « bacille de Koch » khởi sự hoành hành trong tạng phổi ta.

Tóm lại là bệnh nhưn hoặc phải cơn khúe khác, hoặc ho khạt đăm trắng, xanh, vàng, đôi khi khạt ra máu.

Thi hãy tìm thuốc lao của cụ Trĩn-hải-Long (nội tổ của ông đốc-học Trĩn-văn-Hào) mà dùng. Trĩn dõ ông đã chữa muôn ngàn người mắc bệnh ấy đều mạnh. Mỗi gói 3p.50 uống dặng 10 ngày.

Có gởi bán nơi ông Trĩn-văn-Hào directeur école.

Villa n° 110 rue Vassoigne Tân-định - SAIGON

DOCTEUR NGUYỄN-TẤN-ĐỎM

Diplômé de l'Institut de Médecine Coloniale de Paris
Ex-Assistant à la Clinique de la Tuberculose de la Faculté de Médecine de Paris

CHUYÊN MÔN VỀ BỊNH PHỔI

Có máy điện rọi phổi (Rayon X.)

CONSULTATIONS:

SỐM MẠI: 9 GIỜ TỚI 12 GIỜ CHIỀU: 3 GIỜ TỚI 7 GIỜ

TELEPHONE: 20.652

63, Rue Mac-Mahon - SAIGON

MỘT PHƯƠNG LẬP BỒN

Để đảm bảo chắc chắn, vững vàng mà lại mỗi tháng, có lý vọng trông một số tiền lớn đây là về một cách thức P mà

Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

Hội tư bản chiếu theo chỉ dụ ngày 12/10/1916 vốn đã đóng tất: 1 triệu lượng bạc và 8.000.000 quan tiền Pháp

Hội quán: 7, Đại-lộ Edouard VII ở THUONG-HẢI

Hàng chánh ở Đông-pháp: 26 đường Chaigneau SAIGON

Số thương mại Saigon 20

giúp cho quý ngài động gầy ra số vốn

400 \$	mỗi tháng đóng	1 \$ 00	5.000 \$	mỗi tháng đóng	12 \$ 50
500	—	1 25	6.000	—	15 00
1.000	—	2 50	7.000	—	17 50
1.500	—	3 75	8.000	—	20 00
2.000	—	5 00	9.000	—	22 50
3.000	—	7 50	10.000	—	25 00
4.000	—	10 00			

Ve này, đóng lãnh vốn mua-chức (từ 400 \$ tới 4.000 \$) bởi cuộc xổ số hàng tháng, hay là khi muốn bán (sau năm) nếu ve không đóng may trúng ra trong 200 cuộc xổ số hàng tháng.

HỘI BẢO ĐẢM 12 CUỘC XỔ SỐ MỖI NĂM

Về tiết kiệm cách thức P được cuộc xổ số hàng tháng, có lý vọng trông một số tiền lớn đây là về một cách thức P mà

Như vậy nên người mua ve, chẳng những chắc chắn sẽ được một số tiền, mà lại có lý vọng động lập tức một số tiền to (từ 100 đến 1 triệu) bằng cách xếp số ve và trúng ra trong tháng đầu.

PHẦN LỢI KHÁC CỦA VỀ TIẾT-KIỆM

của

Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

ĐỐI CHỨ ĐỂ DẶNG, KHI TUA HAO RẮC RỐI CHỈ HẾT CÓ GIÁ CHUỘC LẠI KHÍ ĐÓNG GÓP ĐƯỢC BAI NĂM.

ĐẶNG VAY 90 %, số giá chuộc về

ĐƯỢC LẠI ĐÓNG LẠI, trả số góp tiền và tiền lãi hay là gia ký hạn

ĐƯỢC CHIA HƯỞNG LỢI CỦA HỘI BẢO ĐẢM 12 CUỘC XỔ SỐ PHU HAY LÀ LẮNG THAM XẾ BẮC KHI ĐƯỢC ĐÓNG GÓP TRỄ MỘT THÁNG

SỰ BẢO ĐẢM CHO VỀ TIẾT KIỆM

của

Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

Số vốn đã đóng tất cả: Đông-pháp về Bắc-pháp ở Đông-pháp tới ngày 31 Dec-1937, gần 455.000 \$

Tiền lãi đã chia ra cho người cầm vé ở Đông-pháp tới ngày 31 Dec-1937, gần 72.000 \$

SỰ BẢO ĐẢM CHO VỀ TIẾT KIỆM

của

Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

Số vốn đã đóng tất cả: Đông-pháp về Bắc-pháp ở Đông-pháp tới ngày 31 Dec-1937, gần 455.000 \$

Tiền lãi đã chia ra cho người cầm vé ở Đông-pháp tới ngày 31 Dec-1937, gần 72.000 \$

MUA VE HAY HỘI ĐIỀU-LỆ XIN ĐO NOT:

Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

Chi nhánh: SAIGON, 26, đường Chaigneau; HANOI, 8, Phố Tràng thi; và nơi Đại-Lý khắp cõi Đông-Pháp.

- 10 -

Hoa-Nhưt chiến tranh

- 11 -

Làn thứ nhưt, có một phòng-sự viên Việt-Nam qua Hôn-khẩu



Hôm cuối tháng Mai rồi, M. Tê-xuyn phòng-sự-viên của báo « Saigon » đáp phi-cơ ở Gia-lâm (Hanoi) bay sang Quảng-châu và Hôn-khẩu. Anh em báo-giới Hanoi ra tiễn hành

Đề phòng bom Nhứt liệng « bất tử »

TU'ONG-GI'U' THACH PHAI Ở DU' O' HẠM TAI VÔ-XU' O' NG

L AU nay nhiều người vẫn tưởng rằng Trung quốc đã thiên đô đi Trùng khánh và đặt Quân bộ ở Hôn-khẩu thì chắc là Tu'ong-gi'U' Thach phai ở Hôn-khẩu chứ ở đâu.

Sự thật không phải. Phai biết sức Không-quân của Nhứt cũng mạnh và cùng, họ vừa nhiều phi cơ lại vừa nhiều phi trường. Không quân Tàu không sao đối địch lại được. Ta trông thấy máy bay Nhứt đi bắn phá lung tung, bị đánh ngã cũng nhiều, nhưng họ vẫn không núng dờ sao? Họ vẫn có thể cho từng đoàn chim máy cất cánh từ trên chiến hạm đậu ngoài biển, mà bay vô bắn phá tới Hôn-khẩu và Vô-xương ở tận trong xa. Tàn mạng của Tu'ong gi'U' Thach quý báu và quan hệ cho cuộc lớn vong của Trung quốc, cho nên Tu'ong phải giữ mình, không phòng bị máy bay Nhứt sao được?

Vì Không-quân Nhứt có rình để kinh tặc đại-nguyên-soái họ Tu'ong một vài trái bom.

Mấy tháng trước, lúc thủ đô Nam-kinh sắp nguy, Tu'ong và Tổng Mỹ-linh phải ngồi chiếc máy bay lớn bị bay đi Vô-xương. Hôm đó giữa đường bị một đoàn phi cơ Nhứt đã rượt theo gần nguy.

Bởi vậy họ Tu'ong tất phải đề phòng phi-cơ Nhứt, bất cứ ngày đêm, theo dõi mình mà lạng bôm thì nguy hiểm lắm. Thành ra sự thiệt Tu'ong không ở Hôn-khẩu, mà ở Từ-gia-san gần Vô-xương là chỗ ở của Trương-học-Lương ở hồi trước. Chung quanh nhà Tu'ong ở có đặt những khí-giới phòng không rất kiên cố, lại có xây nhà ở dưới hầm đất sâu nữa. Thường

Nữ-phi-tướng

KHÔNG-quân Tàu hình như bây giờ ít phi cơ, nhưng mà có dư dật phi-công. Ấy là nói về lượng, chứ chưa nói tới phẩm.

Nhứt là trong Không-quân Tàu có cả đàn bà nữa.

Hình dưới đây là cô Lâm-bằng-Hệp, một nữ phi-tướng, từng dự vào nhiều cuộc không chiến trong mấy tháng nay.

Cô là Không-quân trong thế-giới duy có Trung-quốc có nữ phi-tướng là một. Vậy mà Trung-quốc lại trận mãi, đáng tiếc biết bao!



Các nhà doanh-nghiệp Tàu chạy Thương-hải Nam-kinh về tránh nạn ở Hôn-khẩu bấy lâu, cũng là phần đông gia quyến của các yếu viên Quốc-phủ, đã rợn rợn dờ về Thanh-đô tỉnh Từ-xuyn, hay là chạy trốn vô tới Côn-minh (Vân-nam) vì là binh Nhứt sắp sửa đánh Hôn-khẩu nay mai, sợ « nước đến chân mới nhảy » e không kịp.

NHƯT DU' BI TÀN-CÔNG cả Hôn-khẩu và Quảng-dông

THỦ-tướng Cận-vệ nước Nhứt ngồi máy bay tới Trĩn-châu đã sửa lại nội-các: Đại-xem xét trận địa vì chỉ huy tướng Vũ-viên (Général Ugaki) cựu toàn-quyền Cao-ly, lãnh bộ Ngoại-giao thế cho Quảng-diễn từ chức; nhà lý tài đại danh là Trĩ-diễn (Ike a) nguyên giám-đốc Nhứt-bôn Ngân-hàng lãnh bộ tài chánh và kiêm cả hai bộ Thương mại và Công nghệ; Đại-tướng Hoàng mộc (Général Araki) lãnh bộ Giáo-dục.

Vậy là trong Chánh-phủ Nhứt hiện thời có 5 ông đại-tướng. Sự thay đổi này chỉ tỏ ra Nhứt quyết ý đeo đuổi công việc xâm Hoa tới cùng và lần lượt mở mang kinh tế ở những đất Tàu mà Nhứt đã chiếm cứ được.

Về phía bắc, sau khi lấy được Từ-châu rồi, Nhứt binh đang tấn công phía tây đường Lũng-bãi và dọc theo đường Bình-Hán, cốt đánh lấy Trĩn-châu, Khai-phong rồi tràn xuống Hôn-khẩu.

30 muốn quân chủ-lực của Tàu thoát thân ở Từ-châu hôm trước, giờ tập-trung ở Trĩn-châu để nghinh chiến quân địch. Hai bên sẽ đại-chiến ở đây. Hôm rồi Tu'ong-gi'U' Thach có

Quốc-nạn đề ra

VĂN-CHU' O' NG trong CẦU-TIÊU

M O' I tháng nay nước Tàu kháng Nhứt, những người ra trận mà chết, bị bom liệng nhằm mà chết chẳng nói gì, còn có tầu dân ở xa chiến trường, không bị binh hỏa, mà bị vạ lây đến nỗi thiếu ăn chết đói mới khổ.

Nhứt là tỉnh Quảng-dông.

Tuy giặc Nhứt chưa đánh tới Quảng-dông nhưng mà từ mấy tháng nay dân-tỉnh bị nạn « mê-hoang » khổ lắm. Thuở trước, gặp hồi mê-hoang, thì chánh-phủ có cách chờ gạo dư ở Trĩt-giang và mấy tỉnh trên bán bằng giá cho dân ăn. Song từ lúc có chiến-sự đến nay, mấy tỉnh dư gạo kia đã lọt vào tay Nhứt, mà sự đem gạo ngoài vô cũng bị ngăn trở, và lại chánh-phủ không thể lo nghĩ đến. Chỉ còn dám mê-thương mặc sức lợi dụng, vì thế mà giá gạo càng ngày càng mắc. Con nhà nghèo than thở vô cùng. Vì đó mà có loại « văn chương cầu tiêu » đề ra.

Tại thành Quảng-châu bây giờ cầu tiêu công cộng nào cũng thấy đầy dẫy những tờ ca than thối gạo mắc, viết trên vách tường, hoặc bằng bút chì, hoặc bằng phấn trắng.

Vi dụ như bài này là một: « Bần gia nan đắc mễ xuy phạn. « Nhứt nguyên thất cảm, kiem tạo kháng « Lạc cảnh như thiết hạ phúc trung, « Phát tài chỉ bảo tạ quốc nạn Nghĩa là than thở tức này nhà nghèo khó bề mua nổi gạo để nấu ăn. Gạo mắc đến nỗi một đồng bạc bảy cân mà đây cả trâu lẫn cam trong đó, mình nuốt cơm ấy như cây đinh sắt chun vô bụng. Chỉ héo cho bọn mê-thương như quốc-nạn mà phát tài làm giàu.

Sợ nào động dân-tỉnh, nhà đương cuộc phải sai người khám xét các cầu tiêu để bôi những loai văn chương ấy đi, nhưng Trung Lý bưng bó chỗ thương nay bôi bài này mai lại có bài khác. Người ta thở than một cách âm thầm, tuy không lộ ra về ai-oán, nhưng ở trong có chứa cái từ-khi đau thương lắm vậy.

Nói gì những thi ca khuyến khích kháng Nhứt, thời thì vách tường cầu tiêu vô số, có nhiều câu nhiều bài khá lắm, mà toàn đàng binh dân chất phác. Xem đó cũng đủ biết nhơn-lâm Tàu oán hận và quyết lòng kháng Nhứt tới bực nào!

« TRONG 5 NĂM TRỜI NGHIÊN CỨU »

NHA NỮ TIÊN TRI RA ĐỜI

ĐOÁN VẬN-MẠNG, COI SỐ THEO KHOA-HỌC

Nếu ai muốn biết rõ tương-lai cho được chắc chắn. Thân thế từ nhỏ chí già, sự-nghiệp, tình-duyên, chồng con, tật bệnh ra sao? Đời mình sau giàu hay nghèo? Đời mình thọ hay yếu? Thì nên tìm đến nhà nữ Giáo-sư Nguyễn-Thị Nguyệt-Tiên n° 122 rue Colonel Boudonnet SAIGON (dọc theo đường xe lửa) mà hỏi thì được tường tận. Có sẽ chỉ dẫn cho anh em, chị em biết đường mà tránh nạn, biết đường mà tìm lấy hạnh-phúc thì sẽ được vửa lòng với khoa đoán số chắc chắn, không vì nệ của cô, 100 người không sai một.

TIẾP KHÁCH TẠI NHÀ: { Buổi mai từ 8 giờ đến 11 giờ
Chiều từ 3 giờ đến 6 giờ
Tối từ 8 giờ đến 9 giờ

GIÁ TIỀN COI NHƯT ĐỊNH: { Coi 2 năm 1p.00, coi 5 năm 2p.00, coi suốt đời 3p.00

Ở xa chỉ cần cho biết tuổi tên, và lấy một miếng giấy trắng tự tay gạch 3 đường mực lên trên, rồi cho vào bì gởi đến cho cô Nguyệt-Thị Nguyệt-Tiên kèm theo mandat báo nhiều tùy ý muốn coi mấy năm. Trong 7 ngày sẽ có thư trả lời.

Y-sanh Tran-toan-An

138, Rue de Paris - CHOLON

CHUYÊN MÔN TRỊ CÁC CHỨNG BỊNH:

PHONG CUI, PHONG TẾ, BẠI XUỐI, DƯƠNG MAI, BẠCH TRƯỚC, GHÊ ĐỘC, NHƯC MỎI GÂN COT, HO LÃO, HO TÒN, SIÊNG, ĐAU YẾT HẬU. Các chứng đau mắt (bất kỳ lâu mau) Đau bà bằng huyết, huyết bạch, bị té, đánh, vẩn vẩn...

VAN ỨNG CHỈ KHÁI HOÀN: Chuyên trị các bệnh ho, hiệu nghiệm phi thường LẬP CHỈ BẠCH TRƯỚC HOÀN: Lâu hay là mới, trong 6 giờ thấy hiệu nghiệm

Nhà thuốc DONG TIEN

DOCTEUR TA-VAN-DU

de la Faculté de Médecine de Paris
276, Rue des Marins - CHOLON, Tél. 30.883

Diplôme de Vénéro-Dermatologie. Diplôme d'Urologie de l'Université de Paris - Médecine générale

Maladies vénériennes - Maladies de la peau et des voies urinaires

Trị bá chứng: Ban, Kiết v. v...

Chuyên trị: Bệnh phong tình và bệnh ngoài da

GIỜ KHÁM BỊNH: Sớm mai: Từ 7 giờ tới 12 giờ

Chiều: Từ 2 giờ tới 7 giờ. Rước đi giờ nào cũng được

GUỐC PHÙ-LƯU

BỦ KÈO, TÂN-THỜI, NƯỚC SƠN RẤT KÈO, GIÀY CỦA CÁC VỊ HOA-KHÔI. NHÀ CHẾ TẠO:

PHAM-VAN-VIÊN

106, 111 Lagrandière Saigon

Được thưởng mề-dây ở Hội-chợ Nam-vang

Quốc Phù-Lưu bán lẻ tại Chợ-mới, ngang giầy Bôm-bay số 90-127. Có xe hơi chở hàng đi khắp Lục-tinh

Đủ mặt hàng hóa Bắc-ký: valises, cartables, giầy giết tàn thời.

RƯỢU BÒ MẠNH

NÉO - TONIQ

Của Bác sĩ PÉRIÉ

Ăn ngon, Ngủ khỏe, Bỏ sức, Vượng thần, Trĩ rét, Ngừa Lao Nam, Phụ, Lão, Ấu, đều dùng dặng.

Bán tại: PHARMACIE KIM-QUAN 90 Bonard SAIGON

PHÙNG-NGOC-TU'ỜNG nhắc nhở tới Quận-công HOÀNG-CAO-KHẢI nước Nam ta

NGƯỜI Tàu với ta, mặc dầu Trung-quốc hiện nay : Phùng-
có chỗ liên lạc mật thiết xưa ngọc-Tường.

kia về văn hóa, về chủng tộc, về
lịch-sử, bây giờ về kinh tế thương
mãi, nhưng không hiểu sao
chúng tôi thấy có nhiều chú Huê-
kiều ở đây đối với bà con mình
vẫn có cái thái độ khinh-khinh.
Họ tự cao tự phụ là giống người
cao sang, thường chế cười ta
là dân tôi mọi vong quốc.

Họ quên không rời lại sau ôi
cho nhớ lịch sử dĩ vãng, bỗng



Phùng-ngọc-Tường

thân họ đã vong quốc hai lần
(mất về Nguyên và Thanh) đến
bây giờ có tiếng độc lập mà
thôi, chớ đất nước luân vong
nhiều nơi, lợi quyền tâng bại
nhiều thứ, không khác gì một
đất thực dân đồ đang của Liệt
cường Âu Mỹ. Chính ông Tôn-
Trung-Sơn chẳng tự nhận Trung-
quốc là « bán-thực-dân-địa » đó
chỉ?

Các ông có thể lấy vợ Lang-
sa, vợ Hồng-mao, vợ Huê-kỳ,
nhưng tôi đồ các ông lấy được
vợ Xâm. Vì người Tàu kiêu ngạo
ở đây, tự cao thể diện chúng
tộc họ, không cho con gái kết
hôn với người annam bao giờ.
Rất đối là mấy con đi thập
thành kia, rồi ai vô phước rồi
tôi không biết là sẽ tổn bao
nhiều tiền thuốc men săn sóc
cho ông đốc tờ Ng. văn Lung,
thể mà họ cũng ngần cảm tiếp
rước người hôn thê, vì sợ mất
thể diện của con cháu Hoàng-đế,
dân nước Thiên-triều.

Những cái thái độ ấy khiến
ai là người annam giàu lòng tự-
ái cũng phải lấy làm buồn.

Tuy vậy, giữa lúc họ bị ngoại
xâm quốc nạn nã, bà con ta
vẫn có cảm tình tử tế với họ,
trông mong cho họ thắng lợi,
thể là ta quân tử lắm đó.

Nhưng chúng tôi tiếc dùm
họ không tri kỷ chí nào, mà
vẫn nề bà con mình mà mặt
sát là « vong quốc nô » mãi. Lần
này không phải là các ông Huê-
kiều ở chung quanh ta, mà
chính là một lực yếu hơn
trong chánh giới và quân giới làm chi?

PHẢI, Phùng - ngọc - Tường,
người annam nào mà chẳng
nghe danh biệt tiếng.

Mời rồi, đứng trước máy nói
vô-tuyến-diễn truyền thanh, diễn
thuyết khuyến khích dân Tàu
kháng Nhật, mà ngửa miệng
làm sao không biết, Phùng-ngọc-
Tường nhắc nhở tới ông Quận-
công Hoàng-cao-Khải của nước
mình. Tuy lão chỉ nêu tên một
người, nhưng chẳng khác gì
mặt sát chung cả một dân.
Chúng tôi dịch y nguyên văn
ra đây, vì sợ nếu mình làm
nhe nhàng bớt ngữ - khí của
nguyên-văn thì ra sai mất sự
thật đi.

Đây nè, độc-giã thử nghe cái
đoạn Phùng-ngọc-Tường nói về
cụ quận Hoàng nhà ta :

— « Sanh thời, Tôn tổng-lý có
« nói với tôi rằng, annam có một
« vị quan to, trú ở Hanoi, tên
« gọi Hoàng-cao-Khải. Trước kia,
« lúc an-nam chưa mất nước,
« ông ta đã làm qua chức tể-
« tướng. Cho nên ông ở ngôi to,
« phát tài lớn. Vì ông nhiều
« tiền, cho nên sản-nghiệp của
« ông ở Hanoi nhiều lạ thường,
« vườn hoa trong nhà ông to lớn
« lạ thường. Nhưng khi an nam
« mất rồi, ông vẫn làm quan to,
« vẫn phát tài lớn và làm tôi
« mọi nước Pháp.

« Nước nhà mất rồi, mà muốn
« làm tôi mọi cho người ngoại-
« quốc, dầu cho được thăng
« quan như Hoàng-cao-Khải,
« phát tài như Hoàng-cao-Khải,
« người ta không ai không mắng
« ông là « mọi mất nước » như
« thể còn vinh-diệu nổi gì ? »

Chúng tôi không bày đặt ra
đâu : cả bài diễn văn của Phùng
— mà có đoạn trên này — đã
in trong tập sách gọi là « Quốc-
phủ lãnh-tự ứng chiến ngôn luận
tập » các ông cứ tìm mua mà
xem.

Cụ quận Hoàng đã là người
thiên-cổ, ai cũng biết sanh bình
cụ có công lao dày nặng với Bão-
hộ, nay để một yếu-nhơn Tàu
đem ra mặt sát như thế, theo
lẽ quốc-tế bang-giao, thì quan
đại-sứ Pháp ở Trung-quốc nên
gửi thư kháng nghị với chánh-
phủ Trùng-khánh, để bình vực
những người hữu công với
nước Pháp mới phải.

Chúng tôi chỉ buồn cười cho
Phùng-ngọc-Tường khéo đã sự;
lão có muốn ví dụ nọ kia thì
lấy ngay tấm gương tây định
của Trương hoàng Phạm hay
Hồng thừa Trù ở ngay trong
hệ với tuổi thọ của người ta.
Vì phần nhiều các cụ ngoại 100
tuổi nói đây đều sanh trưởng ở

T.X.



BOURJOIS

PARFUMEUR PARIS

Nên tin hay không?

6240 người sống
trên 100 năm ?

NƯỚC Tuyết-ky (Turquie) mới
điều-tra dân-số tsong nước,
thấy có cả thấy 6240 người sống
trên 100 tuổi.

Trong đó hết 3985 cụ là đàn
bà. Nếu quả vậy thì nước này
đoạt giải quán-quân thượng-thọ
trong thế-giới rồi còn gì ?

Có người hiện-thời 157 tuổi.
Cách 110 năm trước, ông ta có
dự vào trận chiến tranh ở Cri-
mée.

Các báo trong nước Tuyết-
ky đều nói rằng hầu hết những
cụ Bành-đồ này không hề biết
hơi men mùi rượu là gì, đến
đổi cái tên « rượu » các cụ cũng
không từng bi t nữa.

Xét ra khi hậu chỗ ở rất quan
hệ với tuổi thọ của người ta.
Vì phần nhiều các cụ ngoại 100
tuổi nói đây đều sanh trưởng ở

Nhà cao thấu trời :
200 tầng lầu

TỈNH Chicago nước Mỹ đã có
cái cầu dài như thế giới
rồi, giờ họ lại gần cất rồi một
tòa nhà cao như thế-giới. Vì
tòa nhà này có tới 200 tầng lầu.
Người ta phải phá đi 24 tòa nhà
lớn để có chỗ xây chụm móng
cho tòa nhà 200 tầng lầu này.

Chẳng những nó cao như
mà thôi, lại còn rộng như nữa.
Vì người ta tính ra có thể
cho cả dân số một thành phố
trung bình ở trong tòa nhà ấy.
Vi dụ cả dân số Saigon Cholon
mình đây ở trong tòa nhà ấy
cũng còn rộng chỗ nữa kia.

Riêng số thang máy, người
ta định làm tới 400 cái.

Một con voi uống
rượu hơn Lưu-Linh

LÍNH cảnh-sát cả một tỉnh
thành phía nam nước Hồng-
mao mới rồi phải chiếu luật mà
gần hực hơi đứt ruột, để bắt
một kẻ say rượu mới lạ : con
voi.

Phải, con voi này, của một
phường hát xiếc kia xô chướng
chạy ra ngoài đường. Thoạt tiên,
nó chạy tới một nhà bán rượu
chất uống hết mười mấy thùng
rồi mới đi dạo chơi khắp châu
thành.

Chắc cậu ta thẩm rượu say
như, đi ngã nghiêng coi rất
tức cười. Tuy nó không làm gì
ai, nhưng ai thấy cũng hết vía.

200 lính cảnh sát phải theo
đuổi và lập thế này thế kia, hết
5 giờ đồng hồ mới bắt được
con voi Lưu-linh này.



DAINAN KOOSI

XUẤT CẢNG VÀ NHẬP CẢNG
7 et 9, Rue G. Guynemer — SAIGON
M. MATUSITA PROPRIÉTAIRE

CÁC CỬA HIỆU "AU JAPON"

SAIGON HANOI PNOMPENH
46, Rue Viénot 83, Rue des Paniers 2, Rue Ohier
BÁN ĐỦ CÁC THỨ HÀNG HÓA NHỰT - BÓN

TÔI KHÔNG THÊM LẤY MÌNH NỮA, BỞI VÌ...

CHẮC hẳn chư vị độc giả đã dư biết trong thế-giới hiện tại, duy có nước Mỹ có chủ nghĩa tự do mở mang lạ lùng. Nó ảnh hưởng tới cuộc sanh-hoạt thường ngày của cá-nhơn. Tác như một việc hôn-nhơn, ở đâu coi là việc hệ-trọng, chứ Mỹ-quốc chỉ coi như việc trò chơi. Sự kết hôn hay ly hôn hết sức dè dàng mau lẹ. Nhiều cặp vợ chồng, mới hôm ban sáng được bà con bầu bạn chúc cho «sắt cầm hòa hiệp, giai lão bá-niên» mà buổi chiều đã nghe quan tòa tuyên án cho anh chị đi mỗi người một đường không còn vợ chồng gì nữa.

Bởi vậy mỗi năm ở Mỹ-quốc có 25 muôn đám vợ chồng ly dị nhau.

các bà tiên đã bỏ chồng mà đi tam đờn rồi. Rất đôi là vợ chồng ngồi đánh cờ tướng hay bài lá vui chơi tiêu khiển với nhau mà chồng thắng hoài, vợ cũng cho là hành-vi tàn nhẫn, xin ly dị ngay. Có cô đánh bài bị thua chồng mãi, đưa súng sáu ra bắn đức phụ-quân chết tốt.

Có đám kia, mỗi sáng sớm 6 giờ thì chồng thức dậy mà vợ còn đang ngủ ngon giấc, chồng bưng cả thau nước lạnh mà xối vào người. Ly-hôn. Một đám nữa, mỗi đêm tới đúng 9 giờ rưỡi, chồng cầm đồng hồ trong tay bắt buộc vợ phải lên giường đi ngủ. Vợ cưỡng lại. Thế là họ bỏ nhau.



Coi từ trên xuống dưới:

—Đúng 9 giờ rưỡi rồi mình phải đi ngủ, không tới vợ cho tôi cái bây giờ! Sự oai phụ-quân, chỉ vợ đánh phải phục tùng đêm ấy để mai ra tòa xin ly-dị cho rồi. Thằng chồng gì kỳ quá.

—Tôi không chịu cái kiểu mình chiến hệt gà thế đó cho tôi ăn mà. Thôi mỗi người đi một ngã là xong.

một vài cơ quá nhỏ nhen như thế, cho biết họ trọng cá-nhơn tự do tới đâu.

Tôi đổ chư vị thử đem mấy chuyện ly hôn thế đó thuật cho các ông các bà đạo đức nhà mình nghe, mà được các ông các bà chịu tin. Hay là tin, thì các cụ lại được trợn nói:

—Đó mấy cô mấy cậu thấy sự tự do quá lỗ là có hại chưa? Bởi vậy, ai cười là hủ-lậu cũng mặc, chúng tôi không dám đề cho mấy cậu mấy cô được quyền hôn-nhơn tự do thái quá chớ sao!

Nên ngừa bệnh Ban - Trái

Lúc này trời nóng nực, trẻ con thường mắc chứng BAN, trong 10 nhà có 8, 9 nhà có trẻ đau bệnh ấy, nếu muốn ngừa trước, hoặc trừ tuyệt gốc, chỉ có thứ thuốc

TIÊU BAN CHÍ THÁNH HOÀN

HIỆU
1CH NGUỒN DƯƠNG
người lớn, con nít đều uống được, trăm bệnh không sai một. Đảm bảo kiết.

Giá rẽ 1 hộp 1 huôn: 0p.15

Còn thứ **NHI KHOA CHÂU PHÁCH TÂN**, chuyên môn trị tất các chứng bệnh con nít: Phong, Ban, Đẹn, ọc sữa, tả nước, nóng, ho, khóc đêm, đau bụng, làm kinh v.v.. nên mua để dành trong nhà mà nuôi con nít, thiệt thần hiệu.

Giá mỗi ve: 0p.20

Nhà thuốc **1CH-NGUỒN DƯƠNG**
295 Phunhuân-Saigon

* SÂM-NHUNG-TINH, CÓ NHIỀU THỨ *

Người tinh-thần suy, sức lực kém, hay đau gân, đau oẹ ngan lưng, di-tinh, mộng-tinh, huyết-tinh, ăn ngủ thất hường, bởi sự chơi bời quá độ.

Mọi quý ngài nên uống ngay thuốc Sâm-Nhung-Tinh BỔ Tinh hiệu HAI THẮNG NHỎ của nhà thuốc HỒI-XUÂN-CÁC, đã dùng qua rồi thấy công hiệu cấp kỳ, ăn ngon, ngủ khỏe bởi bổ sức lực rất mau chóng. Biết uống rượu pha rượu, đề dành uống, bằng không thì pha với nước sôi để nguội. Mùi nó thơm ngon.

Ài mắc phải bệnh ho ?? đã dùng đủ thứ thuốc mà không hết, khuyên dùng ngay thuốc Hòa-Đàm Chí-Khải-Tán hiệu HAI THẮNG NHỎ gói thuốc hình ba góc.

* Hai thứ thuốc trên đây danh tiếng hơn hết. Có bán ở các tiệm thuốc Bắc.

Nhà thuốc **HỒI-XUÂN-CÁC** 12 Bd Bonhoure CHOLON

VỤ KIỆN BUỒN CƯỜI

15 ngày tù vì cái Bê-rê

NGUỖN-văn-Lạc, một cậu thanh-niên quê mùa mới ở đồng ruộng lên Saigon chơi trót tháng nay trọ tại nhà người bà con làm lính mã tà.

Đêm nào cậu cũng thả rêu phở phường, gặp nhiều người cùng tác với cậu đội nón bê-rê: Cái thứ mũ bằng nỉ đen của tây gọi là «béret basque» nhiều bà con ta đội đi ban đêm.

Lạc nhắm nbia, thấy cái mũ ấy, đội coi oai phượng lắm, cậu chip trong bụng, đi hỏi giá cả, quyết mua một cái đội chơi.

Về làng của mình mà đội cái bê-rê đó, chắc thế nào cũng gò được vài chị công cấy!

Quả nhiên tháng sau ôm gói về Bình đẳng trên đầu có cái bê-rê theo như sở nguyện.

Đó rồi đêm cũng như ngày, dạo xóm trên chơi xóm dưới, lúc nào cậu Lạc cũng không rời cái bê-rê. Người ta hỏi thăm cậu mua cái mũ ở đâu, giá bao nhiêu cậu trả lời mua ở chợ mới Saigon, giá 1 đồng bạc! Nhưng bạn của Lạc cũng khoái, định bỏ «con heo» cho đủ một đồng để gọi Lạc mua...

Bữa nay, trong khi Lạc ngồi ở quán nước, nói chuyện với anh em, có hai người lính mã tà đi xe máy ngừng trước cửa quán, ghé vào uống nước.

Hai người lính ngó Lạc một hồi lâu, xăm xị nhỏ to sao đó không biết, rồi bước lại hỏi Lạc:

—Mày mua cái bê-rê ở đâu? Lạc trả lời với hai người lính cũng như đã trả lời với anh em bạn. Trong ý cậu tưởng rằng hai chú lính cũng muốn đội bê-rê, nên hỏi thăm cậu. Té ra hai chú lính không phải nghĩ vậy:

—Mày đi theo tao về nhà việc... —Thưa cậu, tôi mắc nói chuyện với anh em. —À! mày đề bữa khác nói chuyện không được sao! Lạc đứng dậy hồi rất tự nhiên:

—Thưa cậu, cậu cần dùng tôi chuyện gì?

—Tao có chuyện nói riêng với mày..

Một chú lính nắm tay Lạc dẫn đi. Mấy anh em bạn ở lại trong quán, nhìn theo Lạc ra... Cậu cũng vẫn ngẩn-ngơ, không biết vì sao gần nhánh bông thêu bằng chỉ trắng vào bê-rê, mà bị 15 ngày tù!

Mất tù rồi về làng Bình Đẳng chắc không ai thấy Bê-rê trên đầu Lạc nữa.

NAM-ĐÌNH



Coi từ trái qua mặt:

—À, mình không chịu thấy mẹ tấm ván đi cho tôi được ôm mình mà ngủ phải không? —Ly hôn.

—Trời ơi! mình ăn uống kiểu gì đứt dao vào miệng coi nhà quê hết sức. —Ly hôn.

—Chồng gì mà đánh bài cứ ăn vợ hoài, thật là tàn nhẫn không biết chịu chuộng đàn bà. —Ly hôn.

—Hồi hôm tôi đi coi hát tới khuya, mình đề mặc tôi ngủ cho đã mắt rồi dậy không được sao. —Ly hôn.

Nhưng chắc chư vị chưa biết vợ chồng họ bỏ nhau đề dàng đến như thế, là bởi có những nguyên-nhơn gì. Tất phải có cơ chi hệ trọng, có lẽ độc giả tưởng.

Trời ơi! buồn cười lắm.

Các ông cứ xem mấy cái hình in trên đây thì đủ biết đại khái.

Có một đám vợ chồng mới cưới buổi chiều, tối lại ngồi ăn cơm với nhau, anh chồng quen tánh, lấy dao — chứ không dùng nĩa — xúc đồ ăn đưa lên miệng ăn. Chị vợ cho thế là thô bỉ,

ngày hôm sau chị xách va-ly về nhà mình và dứt đơn xin ly-hôn ngay. Còn lạ hơn nữa, là mới đây một cô thiếu-nữ ở Indiana lấy chồng được 6 tuần lễ, bỗng dưng ra tòa xin ly-hôn; tòa hỏi duyên cớ, thì cô nói tự-nhiên:

—6 tuần nay tôi không thấy nó tắm lần nào, dơ quá.

Nếu ở nước mình mà các tiên-ông nha-phiến vốn sợ nước hơn cop, có vợ chấp-né như cô ở tỉnh Indiana bên Mỹ kia thì

Vợ chồng lấy nhau cốt sự thân yêu đầu gối tay ấp, hũ hĩ nưng niu; nhưng có anh chồng mắc chứng Tê-thiên sao đó không biết, lấy tấm ván chắn ngang giường ra làm hai, mỗi người một bên không gần nhau được; thành ra vợ chồng tuy là nằm chung giường nệm mà cũng như cách trở non sông. Vợ thú thiệt với quan tòa:

—Lấy chồng thế ấy, ngài thử nghĩ xem còn có thú vị nổi gì mà chẳng ly hôn?

Cũng có vụ ly hôn mà nguyên-nhơn là vợ kém đường tề gia nội trợ, không biết nấu ăn.

Một cái hột gà chiến cũng đủ làm vợ chồng xa nhau. Có tới 87 cách chiến hột gà, chớ nào phải một, thế mà trong đó có một cách mà hai ông bà không đồng ý nhau, thế là rầy rà cãi cộ, rồi mai đất nhau ra tòa.

Đại khái ở Huế-kỳ, vợ chồng họ lấy nhau chỉ bằng một cái hun, rồi để bỏ nhau chỉ bằng

NÔNG GIẢN LÀ MỘT SỰ HẠI

của ông vậy."

ĐĂNG-MINH-MÃN

Tục-ngữ Pháp dạy người ta phải «uốn lưỡi bảy lần trước khi nói chuyện», đáng ý cũng dạy «uốn cây viết bảy lần trước khi viết» mới phải cho.

Ông Đặng-minh-Mãn không bằng lòng đóc-tơ Hoà chẳng thi đó là quyền của ông nhưng ông không có phép nào dùng những lời nhục nhã như thế mà nhểch mắng người như là vì ông không thông thạo luật-lệ và tình đoàn thể của nghề làm lương-y! Một vị đóc-tơ không thể tự-do săn-sóc ai tùy ý đâu! Cũng như nghề trạng-sư, khi nào một việc gì đã có tay một đồng-nghiep nhúng vào thì mình phải xin phép bạn mình rồi mới được can thiệp đến nữa!

Ta phải nên biết rằng mặc dầu tức giận ai tới chín xe mười vạn gi, ta cũng không có quyền thổ-lộ ra những lời vô-lẽ, nhục mạ người ta. Phần đông công chúng tưởng lầm rằng chỉ có những sự «chửi mắng cách công khai» (injures publiques) thời mới bị Luật Hình trừng phạt. Đạo luật 29 Juillet năm 1881 cũng trừng phạt cả những sự «chửi mắng không công khai» (injures non publiques). Những điều 20, 30 và 33 của đạo luật ấy định rằng:

«Người nào, không bị khiêu khích, mà chửi mắng người khác hoặc bằng lời hoặc bằng chữ thì sẽ bị phạt vạ từ một tới năm quan»

BỒI vậy, ông đóc-tơ Thuận có quyền thưa ông Đặng-minh-Mãn ra toà Tiều-Hình. Toà phạt ông Mãn năm quan tiền và một ngàn quan bồi thường thiệt hại cho nguyên cáo.

Ấy đó, chúng ta nên biết rõ sự «chửi mắng» người khác, dầu là giữa chốn công khai hay không cũng là một điều có thể đem sự phạt tạ đến cho mình, trừ ra khi nào mình có thể trưng bằng chứng mình bị khêu-khích; và lại mình không cố tâm muốn chửi mắng người ta.

PHAN-VĂN-THIỆT

Ông Cử-nhơn Luật Phan-văn-Thiết đã mọi sự đảm bảo cho bà con xa gần: mỗi lần cổ vấn về một khoản pháp-luật giá năm đồng, ngoài ra nếu có làm đơn, trạng, lý do, khế ước thì giá khác.

Sách mới

GIÓ ĐẦU MÙA, là tập truyện ngắn của ông Thạch - lam, do Đời-nay xuất bản ở Hanoi, gồm có 16 truyện bả chán rất hay. Ai cũng nên đọc. Giá mỗi cuốn 0\$35.

Hiệu đồng-hồ

NGUYỄN - CHÁNH - TRƯC

Kinh nghiệm nhiều năm ở Pháp
7 Amiral Courbet - Saigon

Lãnh sửa đủ hiệu đồng hồ.
Chuyên môn sửa compleur xe hơi, máy chụp hình và máy đánh chữ v. v.

TRONG số báo trước, đóc-tơ Ng-quang-Hòa là danh-y ở tôi đứng về phương-xử «hòn ngọc Viên Đông», bèn điện pháp luật, có nói về vụ hai ông Dương-bạch-Mai Nguyễn-thế-Phương, chắc bạn đọc đã thấy rõ: sự nóng giận không kịp suy nghĩ là một điều có hại lắm. Đây, tôi xin thuật một chuyện khác để chỉ thêm rõ rệt cái ảnh hưởng không tốt của sự nóng giận mà ra.

ÔNG Đặng-minh-Mãn có một đứa con trai rất cứng: cậu Thiệp. Bữa kia, cậu xàng dau. Như lệ thường, bà Mãn cho mời ông đóc-tơ Lê-quang-Thuận đến điều-trị. Bệnh của cậu Thiệp không có gì là nguy hiểm cho sanh mạng, chẳng qua chỉ ăn nhấm đồ đóc không tiêu vậy thôi.

Sau khi xem mạch, đóc-tơ Thuận biên toa mua thuốc. Cậu Thiệp uống được vài bữa thì mặt nổi u nhọt lên, làm cậu nhứt nhối, rên la dữ lắm. Lại gì thứ con cứng, nhứt động nhứt tỉnh đã nững nịu khóc lóc. Ông bà Mãn lo sợ con trở bệnh nặng và nghi cho đóc-tơ Thuận là một vị dung-y, cho thuốc một cách can hướng. Nghe đồn

đóc-tơ Ng-quang-Hòa là danh-y ở xứ «hòn ngọc Viên Đông», bèn lật đặt cho mời ông đến xem bệnh cậu Thiệp.

Đóc-tơ Hòa đến nơi, bà Mãn lĩnh quýnh kể căn bệnh của con tỏ ý lo sợ cho tánh mạng nó và ân cần cầu khẩn ông cứu dùm nó được lành mạnh.

Đóc-tơ Hòa đương bắt tay xem mạch cho cậu Thiệp bỗng ngược mắt đề ý đến một hộp thuốc X. để trên bàn.

Ông hỏi:

— Thưa bà, cháu đã có uống thuốc của thầy nào rồi đó chẳng? Nếu có thì tôi xin lỗi bà, tôi không thể săn sóc đứa trẻ trước khi cho bạn đồng nghiệp tôi hay trước, trừ ra khi nào bệnh ngặt lắm thì không kể.

— Thưa ngài, thời bệnh con tôi nguy ngập thế ấy là cùng rồi, ngài còn đợi gì mà chẳng săn sóc cho cháu? Chính vì tại đóc-tơ Thuận cho làm thuốc nên mới ra như thế! Còn nói chi tới cái ông lương y tôi tẹ ấy?

— Thưa bà, bệnh tình cậu Thiệp không có chút chi là nguy ngập cả. Vả lại, nếu bà có lo sợ thì cứ cho mời đóc-tơ Thuận tới ở nhà thì tôi khếng khi nào nhịn mà không hặt cho ông hai

— Xin lỗi ngài, tôi không

chút chi tin nhiệm nơi đóc-tơ Thuận nữa.

— Cái đó tùy ý bà, chỉ như tôi thì không thể nào làm cho vui lòng bà được, xin bà chờ nói nhiều. Tôi rất tiếc sao bà không nói trước, làm chút nữa tôi đã phạm lỗi đối với đồng nghiệp tôi là đóc-tơ Thuận rồi.

Sốt ruột vì con, bà Mãn nói với một dụng cay đắng: «Tôi rất tiếc cho một vị lương-y đáng giá như ngài mà có cái cử chỉ bất lịch sự như thế. Để cho một đứa trẻ chết mà không lo cứu nó, thật quã là quã gở!»

— Thưa bà, con bà không chết đâu mà sợ, nhưng vì dầu cho có phải chết nữa là tôi cũng không biết làm sao! Tôi phải tuân theo luật-lệ của chức-nghiep tôi không thể trái được!

Nói thế rồi đóc-tơ Hoà ra về. Bữa sau, ông tiếp được một bức thư như sau này: «Khi về tới nhà, tôi có nghe vợ tôi thuật công việc của ông đến xem bệnh con tôi. Tôi cho ông biết rằng tôi lấy làm khinh dễ cái tâm tánh

đé hèn của ông. Nếu lúc ấy có tôi ở nhà thì tôi khếng khi nào nhịn mà không hặt cho ông hai

NHÀ THUỐC

MARQUE DÉPOSÉE



Khâm Lý Bồ Thân số 34

Bồ khi-huyết cho mấy người sức yếu kém. Làm việc thấy mệt nhọc nhiều và hay đau như: ăn lâu tiêu, bón, đần lưng, tê mỏi tay chơn. Bệnh nhiều thì mộng-tĩnh, hoạt-tĩnh dĩnh.

Các ông lão, bà lão dùng thuốc này để bổ khỏe và ngừa các bệnh,

Một hộp (uống 5 ngày) giá 1p.00,

Thuốc trừ ho lao số 35

Nam, phụ lão ấu ai bị bệnh ho lao, ho thổ-huyết hoặc lao ruột, lao gan hễ gặp thuốc số 35 này thì cũng như gặp thuốc tiên.

Bệnh lao mà không gặp thuốc số 35 thì không có thứ nào trị lành được. Nếu bệnh nặng phải uống cặp với thuốc số 31.

Một hộp uống 6 ngày giá: 1p.20,

Thiên-Kim Bảo-Thai số 28

Thuốc này uống dưỡng thai, giúp cho người mẹ được khỏe khoắn nhẹ nhàn vui vẻ, đến lúc đẻ thì sẽ được mau lẹ và bình an.

Một hộp uống 6 ngày giá 1p.00.

Điều-Kinh Bồ-Huyết số 26

Chuyên trị đàn-bà con gái kinh-nguyệt không đều, mình gầy vóc ốm, ăn uống không được, tay chơn mỗi nhứt, thường có huyết bạch nhiều. Hoặc tử-cung có bệnh rồi biến ra nhiều chứng. Mấy bà vì huyết suy rồi da mặt nhàn, khô, mệt, hình sắc buồn

NGUYỄN-AN-CU' (HỒCMÔN)

Tổng-cuộ số 52, Đường Aviateur Garros (sau chợ) Saigon
14 phương thuốc thần, danh tiếng nhứt trong nước:

Đời ăn rau, đau thì uống thuốc ông Cu' mạnh liền (Tục-ngữ)

bực, dùng thuốc này trong hai tuần thì sẽ thấy khí sắc vui vẻ, da mặt trắng đỏ. Thiệt là một phương thuốc rất quý báu cho phụ-nữ.

Một hộp uống 6 ngày giá 1p.00.

Bạch Đái Hoàn số 27

Hoàn thuốc này chuyên trị bệnh tử-cung, Bạch-đái có nhiều quá, uống thuốc không bớt, dùng hoàn thuốc này để trong «cửa-mình» thì dứt được bệnh bạch-bái. Hiệu nghiệm là kỳ.

Một hộp hai hoàn giá 0p.60.

Thần-Thông Chương-Tử số 29

Đàn bà ít con, hoặc nhỏ lớn chưa sanh đẻ lần nào, uống thuốc này thì trong hai tháng sẽ thấy linh nghiệm được như ý muốn. Đã có nhiều người có chồng năm bảy năm mà không có con, uống chưa hết 3 hộp thuốc này thì đã thấy có thai.

Một hộp uống 5 ngày giá 1p.00.

Bình Tân Hoàn số 15

Chuyên trị con nít từ một tới 16 tuổi, hay đau trong mình nóng nhiệt nhiều, lâu lớn, ban đêm ngủ đồ mồ hôi đầu, ốm gầy ít ăn, ít chơi.

Hoặc trong mình có ban trái, máu xấu ăn uống không tiêu, bụng lớn. Thuốc này uống trong một tháng thì thấy mập mạnh, da thịt tươi tốt nở nan.

Mỗi hộp uống 6 ngày giá: 0p.60.

Tứ Quý Hoàn số 36

Thuốc này trị các chứng ho thường, như ho gió, ho ban, đau ngực, tức ngực. Bệnh nặng cách mấy uống cũng

mạnh được.

Một hộp uống 3 ngày giá 0p.50.

Sâm Nhung Bảo Thọ

(Thuốc nhà giàu số 32)

Thuốc này dùng toàn Sâm, Nhung, Quế thứ thiệt tốt mà chế ra để bổ dưỡng thân thể.

Sức bổ của Sâm, Nhung là quý vô giá, nhưng phải là thiệt sâm thiệt nhung thì mới có giá trị.

Đàn ông, đàn bà đều dùng được,

Một hộp uống 2 ngày giá: 1p.20.

Mô Kỳ Hoàn

(Thuốc hồi số 31)

Chuyên trị các chứng bệnh hậu, bệnh lao, bệnh rét rừng, bệnh chói nước, bệnh bao tử, thương hàn, bệnh thũng, bệnh suyễn vãn vãn...

Kỳ thai,

Một hộp uống 6 ngày giá 0p.50.

Tế Sanh Hoàn số 40

Trị tuyệt chứng bệnh hôn huất. Thuốc này dùng những vị thuốc bổ dưỡng tạng phủ. Hễ ngũ tạng được điều hòa khỏe mạnh thì bệnh bốn phải dứt. Thuốc thơm ngọt dễ uống. Uống rồi đếm đủ 9 giờ thì tiêu được chớ không bợn dạ xót xa.

Kỳ thai,

Một hộp uống 5 ngày giá 0p.50,

Thuốc Rượu số 39

Thuốc ngâm rượu số 39 chuyên trị các bệnh phong tê, bại liệt. Thuốc này cũng bổ huyết và đổi máu xấu ra tốt.

Thuốc chế bằng sâm tốt và hiệp

với các thứ rễ thuốc trên núi thiệt hay, cách bào chế rất công phu phải trọn mười ngày đêm mới thành hoàn thuốc, linh-nghiem phi-thường.

Một hoàn thuốc và bột quế: 1p.00.
(Ngâm rượu uống 15 ngày).

Thuốc nhứt đầu số 25

Bệnh nhứt đầu tuy không phải là bệnh nặng nhưng rất khó trị. Phần nhiều đàn bà thường mang bệnh này.

Có bệnh nhứt đầu là do trong mình máu không tốt, khi uất gần yếu. Hoàn thuốc này chế ra trị tuyệt bệnh nhứt đầu bất kỳ bệnh lâu hay mau. Bệnh nặng uống nhiều ngày.

Kỳ thai.

Mỗi hộp uống 5 ngày giá: 0p.50.

Bảo Anh Đinh thuốc số 10

Con nít thì phải mập mạnh, chơi đùa vui vẻ, dĩa nào không được vậy là có bệnh và bị mất sức lớn. Thuốc này trị các bệnh cho trẻ em, nhứt là trị tuyệt gốc ban. Trẻ em lúc nhỏ có bệnh mà không gặp thuốc hay trị cho thiệt mạnh thì trong mình nó còn bệnh hoài lâu ngày thành bệnh hậu làm cho nước da vàng mét, lớn bụng, ăn uống không tiêu, sắc mặt buồn bã, khi ngủ thì đồ mồ hôi đầu, hay mê hay mớ.

Thuốc số 10 này là một món linh đơn của trẻ em. Có bệnh nhiều thể nào uống hết hai hộp thì cũng lành mạnh.

Một hộp 10 thể giá: 0p.50.

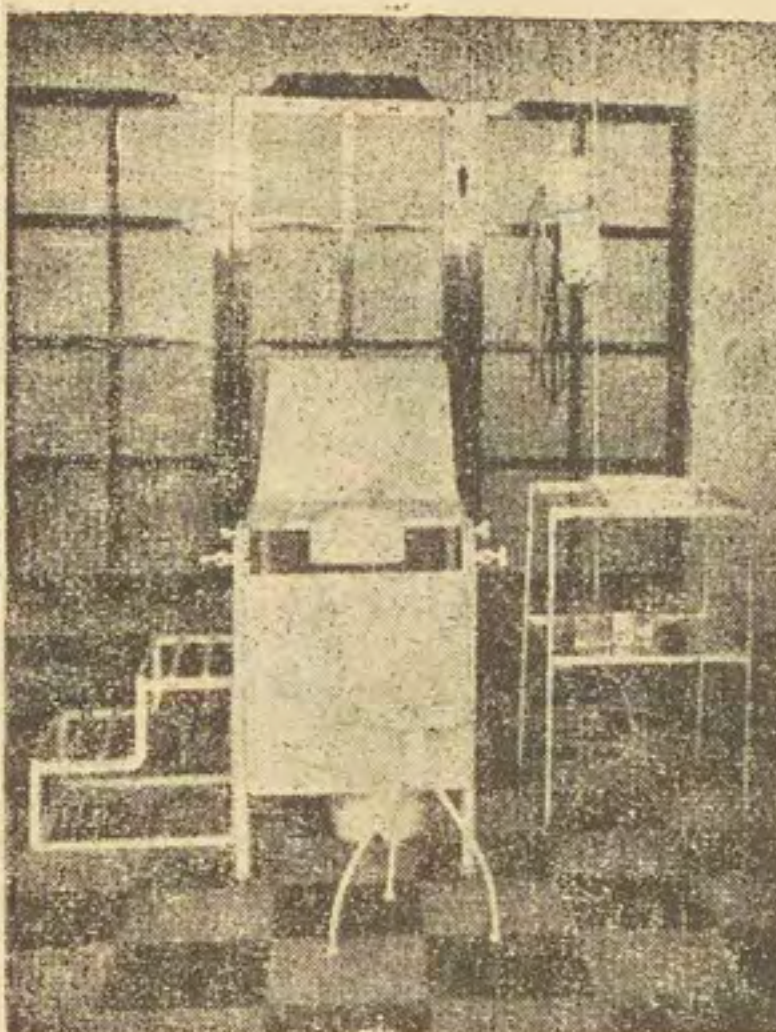
Các nhà Đại-lý ở các tỉnh: Travinh: Bazar Phước-Thiệt (ngang tòa bố) — Sadee: Bazar Phước-Thành tại chợ — Longxuyen: Hiệu Hiệp-Phổ Lê-văn-Hiền — Tânan: M. Huỳnh-duy-Thinh c. Huỳnh-vân-Khoê ở gần nhà việc — Mytho Bazar Nam-Thành — Namvang: hiệu Huỳnh-Trí (tại chợ) — Battambang: Sangké Bazar — Phanthiet: Maison Minh-Nguyệt — Tourcham: Bazar — Nhà thuốc Ung-vân-Cánh (tại chợ cửa) — Bentré: Tân-Thanh — Vinhlong: Hiệu Nguyễn-vân-Nghiêm, — Bachiêu: Hiệu Trương-Hữu-Thanh.

những - sự

của "MAI"

DƯƠNG
ĐƯỜNG

PELLERIN



Phòng rọi quang-tuyến

TRONG số báo tuần rồi, tôi đã viết bài thuật rõ ý-kiến của bác-sĩ Trần-văn-Đồ, một vị thanh niên tân học, có lòng sốt sắng đến y-giới nước nhà.

Nay tôi muốn dẫn đọc giả đi viếng «Dương-đường Pellerin» dưới quyền giám đốc của bác sĩ Đồ để bạn đọc được thấy rõ những vị thanh niên như bác sĩ Đồ, du học ở Pháp thành tài về nước rồi dốc lòng giúp ích cho đồng-bào không phải là ít. Nhất là được thấy những người như ông đã học thì h-nh, đã nói tài làm, chứ không phải chỉ biết lý-thuyết mà thôi. Thì bác-sĩ và các bạn đồng chí tự mở bệnh-viện để thi thố sở học cứu giúp những chứng bệnh hiểm nghèo cho đồng bào, mà thuốc Nam không thể chữa nổi; đó chính là một cách hành vi có ích lắm vậy.

«Dương đường Pellerin» ở số 93 đường Pellerin trong một sở vườn rộng rãi, đầy những cây cối sum sê, mát mẻ. Giữa có một tòa nhà lầu nguy nga đồ sộ cất theo lối mới, hai bên lại có hai dãy nhà lầu, dùng để làm đường đường; trước có một cái sân rộng rãi thoáng khoát, có bồn bông đề ghê «bằng» chung quanh cho bệnh nhơn ngồi nghỉ mát, trông rất ngoạn mục, chẳng kém gì một bệnh viện lớn của nhà nước.

«Dương đường Pellerin» lại nằm giữa chỗ trung-tâm-diêm thành phố Saigon, nên lúc nào cũng được các vị thân chủ tây, nam chú ý nhiều hơn.

Tôi đến viếng đường đường trong một buổi chiều thứ sáu. Thoạt mới vào khỏi tam cấp, tôi thấy sự bối rối trong lòng bởi vừa liếc mắt qua, thấy các vị thân-chủ của bác-sĩ còn ngồi đợi đầy trong phòng khách. Tuy vậy, trước khi đến, tôi đã gọi điện thoại ngỏ ý trước với bác-sĩ nên cứ bạo dạn đi vào.

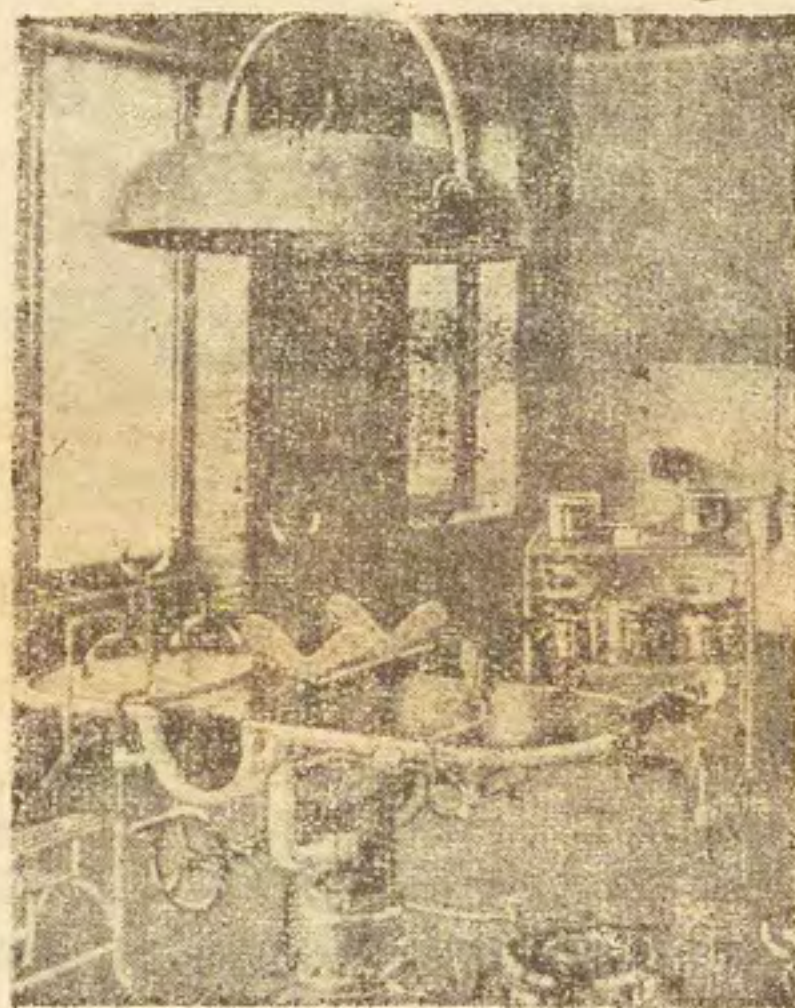
Bác sĩ tiếp tôi trong phòng riêng, ân cần, vui vẻ mà lúc nào cũng vẫn giữ được tính trầm trọng, nghiêm trang. Một người cứu chữa tánh mạng cho bệnh nhơn, tất phải là người nghiêm

trang cẩn thận như thế mới được. Không muốn để mất thì giờ nhiều, lời ngỏ ý ngay cho bác sĩ biết ý muốn đi viếng bệnh viện để giới thiệu cùng bạn đọc báo MAI. Sau khi chào xong điếu thuốc, bác sĩ sẵn lòng dẫn tôi đi coi các phòng đường-bệnh các phòng mổ xẻ, tới mỗi nơi bác sĩ đều cắt nghĩa một cách rất rành rẽ. Từ các máy móc và những cơ-quan nó dùng để trị bệnh ra thế nào.

Trước hết, bác sĩ đưa tôi vào phòng mổ xẻ, một phòng rộng rãi, chính giữa để một bộ máy lớn, chung quanh có đủ các khi cụ dùng về việc mổ xẻ. Muốn nói rõ các chi tiết về nghệ thuật mổ xẻ, bác sĩ giảng giải cho

chứng bệnh không sai. Hơn nữa, người ta lại có thể chụp hình được tất cả các bộ phận thương tích trong người để biết mà chữa bệnh.

Bác-sĩ dẫn tôi vào một phòng chính. Vào đây, tôi có cái cảm tưởng như một bệnh viện lớn ở bên Pháp, vì nội bộ có đủ những máy móc cần dùng để chữa bệnh bằng điện (disthermie) Phương pháp chữa bệnh bằng điện khí là một phương pháp rất tân kỳ, và đã chữa được các chứng bệnh về tinh thần cũng như về khu-xác rất được chóng hiệu quả. Bác sĩ cắt nghĩa rõ



Phòng để những máy điện trị bệnh



Giường của bệnh nhơn nằm

biết về những công dụng của nó. Đúng trước những khi cụ này, tôi thấy phép chữa bệnh theo y khoa Thái-tây đã tiến bộ một cách hoàn hảo, đến nỗi bệnh nào có cơ khí này, nhiều cái tài lạ khiến cho mình sống sót không ngờ.

Bên cạnh phòng mổ xẻ là phòng soi điện (rayon X). Máy này là dùng quang-tuyến X soi vào tim, phổi, bao tử, và ruột cho biết người bệnh đau bởi đâu mà ra. Trước kia, chưa có máy này thì các vị bác sĩ chỉ dùng cách bắt mạch, hoặc thử bệnh theo phương pháp riêng. Nhưng nay máy quang-tuyến X đã giúp cho thầy thuốc có thể nhận thấy những bộ phận hiểm yếu trong thân thể ta, cho đến các mạch máu nhỏ li ty, các đường gân trong tim, phổi, bao tử cũng có thể thấy rõ căn nguyên mỗi

cho tôi nghe có bệnh chữa đủ các thứ thuốc hay, nhưng vẫn không thuyên giảm, thế mà chữa bằng điện khí thì mau lành. Hiện nay, bên Pháp người ta dùng hơi điện chữa bệnh rất nhiều, bên mình chưa được phổ thông là bởi các đường đường chưa sắm đủ, và lại giá tiền thật trọng lắm mới được.

Từ trong các phòng chữa bệnh ra, bác sĩ dẫn tôi sang nhà đường bệnh. Hai dãy nhà lầu cao ráo sạch sẽ ngăn ra từng phòng một, có giường, nệm, drap, màn che muỗi v. v... để cho các bệnh nhơn nằm. Lại có giường nhệm để cho người nhà bệnh nhơn đi theo hầu hạ; có phòng rửa mặt, chỗ tắm, đầu đó đều có ngăn nắp, thứ tự, không có một chỗ nào chệch được.

Tất cả có 14 cái phòng, chia ra trị, ban, kiết v.v. và các chứng hạng nhứt và hạng nhì, để cho bệnh của đàn bà như đau tử kể ít tiền cũng có thể nằm cung, bạch đới, v.v. Trong đường đường-bệnh được. Nhờ sự sắp đặt chu đáo theo phương pháp cho đàn ông, đàn bà nằm tán thời, mà 14 phòng đường đường bệnh phân biệt. Mỗi bệnh ít khi bỏ trống. Các thân chủ có đủ người tây nam ở lục tỉnh lên, ở Nam-vang về.

Nhiều đàn bà tới kỳ sanh-sản cũng vô năm đây. Vì sự thiết lập phương thành ra nhiều bệnh khó khăn được chữa lành đường lại có đủ thứ máy móc phòng riêng cho đàn bà nằm cần dùng, giúp cho bác-sĩ cứu chữa bệnh-nhơn có hiệu quả mỹ mãn luôn luôn.

Chỉ là làm phụ mà thôi. Nhìn ra cửa sổ, thấy ngoài sân những chiếc xe hơi bóng đường bệnh, theo lời bác-sĩ, lòng còn chực sẵn, tôi bỗng nhớ đến những thân chủ của bác-sĩ dưỡng trông nom, săn sóc; sự còn đợi trong phòng khách: tôi đã quấy rầy bác-sĩ nhiều, mà riêng tuy theo người bệnh, và cuộc đi viếng tới đây cũng xong. mỗi bữa bốn thân bác-sĩ xem nên xin cáo từ. Bác-sĩ tiễn đưa tôi ra về căn dặn nếu có viết bài xét rất kỹ lưỡng.

Vi sự ăn uống nếu không dè dặt có khi cũng là một điều nguy hại cho bệnh nhơn. cho đó bày vẽ thêm, vì bác-sĩ

Dương-đường Pellerin chữa đủ các chứng bệnh cho đàn ông như tim, gan, phổi, thận, bao tử, không thích sự khoe khoang.

ĐÔNG-CHI

Thêm vào

ĐÔI CÁCH-MẠNG của PHAN-BỘI-CHÂU

CHỦ NGHĨA TA 9 NĂM NAY

Dịch bài chữ Hán «Dư cứu niên lai sở trị chí chủ nghĩa» của BỘI-CHÂU tiên-sanh viết ở bên Tàu hồi năm 1921

C HÚNG tôi đang bốn dịch này để góp thêm tài liệu vào cuốn lịch-sử chánh-trị vận động của nước ta. Nguyên văn bằng chữ Hán, tựa là «Dư cứu niên lai sở trị chí chủ nghĩa», cụ Phan Sào-nam viết ở bên Tàu gởi về trong nước, vào hồi đầu năm Tân-dậu (1921).

Duyên-do là lúc đó trong nước có những kẻ lợi-dụng danh nghĩa của tiên sanh mà xúi giục bạo-dộng, nhất là giả danh tiên-sanh mà quyền tiền đồng bào, nói rằng đem ra mua sắm khí-giới: tiên sanh phải viết bức thư dài này để chỉ cho tôi minh văn ái-quốc văn cách-mạng, nhưng đã thay đổi phương-pháp: giờ chỉ làm lối cách-mạng chánh-trị văn minh chứ không chịu làm lối cách-mạng dã-man bạo-dộng như trước nữa.

Trong đó có đoạn chỉ tỏ ra nhà nho ta sấm hối về sự mơ màng ý lại vào Nhứt-bổn là sự sai lầm.

Tóm lại, đây cũng là một tài liệu nên phiên dịch lưu tồn và chúng ta đều nên đọc cho biết.

— M —

TÔI im hơi gác bút đã 9 năm suốt, đầu đem ra nói chung cho nay rồi. Buồn nỗi gió mây cả thế-giới cùng nghe, cũng ầm thấp, chạnh thương ruột không có điều gì hổ thẹn, hưởng thịt héo von, tôi lại phải mở chi là với người Pháp. Đến như lời cất tiếng mà có bức thư này, đồng bào ta thì chuông mai trông chiều, không còn nghi gì nữa.

Thân ôi! bức thư này chẳng những tôi muốn cho anh em đồng bào ta đọc mà thôi, cho đến những người Pháp ở đây trong đất nước ta, tôi cũng muốn cho họ đọc nữa.

Vi Phan-bội-Châu 9 năm trở lại đây, với Phan-bội-Châu 9 năm về trước (tính kể từ năm Quý-sử gần đây, sau lúc ông Ngự-hải qua đời 3 năm), đầu óc đã đổi mới, tư tưởng đã rộng thêm, không khác gì đã tắt lửa đóm lập lòe mà đổi lấy ánh sáng mặt trời, lấp vũng nước chực trào mà đổi lấy biển khơi mênh mông. Chủ nghĩa tôi bây giờ lòng lấy lớn lao, lỗi lạc sáng

Bán sỉ và bán lẻ ở hiệu

NGUYỄN-SƠN-HÀ
97 rue Charner - SAIGON
Téléphone : 21.786

NHÀ MÁY CHẾ TẠO
Haiphong (Tonkin)
Còn cần nhiều đại-lý ở các tỉnh

Nên dùng thứ dầu sơn

« RÉSISTANCO »
Vừa láng, vừa bền, vừa rẻ tiền

trường của giống mạnh; mà ngay trong giống mạnh cũng có nhiều người chủ-trương cái thuyết năng đỡ dùm cho giống yếu. Gần 4 năm nay, nước Nga lao-nông, chuyên lấy việc năng đỡ các nước yếu làm chức-vụ mình; chứ không phân nổi giống nào, đó thật là nhơn-đạo cực-điểm).

Phẩm những kẻ chuyên làm cách-mạng chúng-tộc, hễ ai không phải là nói giống với mình thì xem như thù nghịch. Giống vàng thù nghịch với giống trắng, châu Á chống chơi với châu Âu, thành ra cùng là loài người, mà vác dao đâm chém lẫn nhau, cho đến đổ máu vàng thảy, chà đạp nhơn-đạo; cách-mạng như thế gọi là cách-mạng dã-man.

Trái lại, chánh-trị cách-mạng là trừ bỏ cái chánh-trị bất lương; mình bắt từ dưới gốc của cái chánh-trị xấu mà quét sạch nó đi; còn như giống nói thì nhứt luật bình đẳng. Ai lấy bình đẳng đối đãi với ta thì ta nhứt thiết coi họ như anh em ruột thịt. Quyền lợi quốc dân ta một mai trở về, thì Âu Á trắng vàng, vốn cùng dòng chơi trẻ dài nhơn đạo. Cách-mạng như thế mới là cách-mạng văn-minh.

Người nước ta so tài ượng sức, nếu có cách-mạng với người

Pháp, mà làm lối cách-mạng dã-man sao bằng làm cách-mạng văn-minh thì hơn.

Nói chuyện cách-mạng văn-minh, dù biết chẳng phải là chỉ sinh làm những việc đổ máu vô nghĩa vậy.

Bội-Châu này 9 năm trở lại đây (kể từ lúc ông Ngự hải chết theo việc nghĩa là năm Canh tuất; sau đó 2 năm tôi có soạn ra tập phương lược của đội quân Quang-phục, thế rồi từ đó gác bút tới giờ vừa đúng 9 năm. Mà ngày ở trong tập Quang phục quân phương lược, tôi cũng chủ trương trừ bỏ những việc nhiều hại bình dân, và lại người Pháp nào có cảm tình với ta, thì ta phải lấy cách đồng đẳng như người Việt nam mà đối đãi họ. Xin đồng bào ta nên hiểu rõ ý đó của tôi),

không từng hạ một ngòi bút nào viết thư văn xúi giục bạo động cũng không từng ngổ một lời nói nào nói đến chuyện quyền tiền mua súng Tỏi với những phe đảng kịch liệt ở trong xứ, cũng tuyệt đường thơ tin vàng lại đã lâu. Tầm thân vô vô ở góc biển bên trời, gối mác nằm gai, nghĩ nhớ tới các bạn đồng du với mình ngày xưa, nước mắt sa xuống ròng ròng đầy mắt. Nhưng tôi lại lo là 'at' lẻo thế kia, là cốt ý muốn diu đất đỡ gào ta

lấn vào con đường cách mạ g

văn minh, cho nên tôi không dám thổ-lộ ra mấy chuyện khi trước

Từ năm Giáp-dần đến Ất-mão (1914-1918) trong khoảng 4 năm, chiến cuộc Âu châu như biể-nghiêng núi đồi, hùng-binh nước Đức, hai phen gần kéo tới Ba-lê, tron cả phía bắc nước Pháp, đều bị hãm vào trong chiến-tuyến binh Đức (việc này trong 4 năm đó quốc-dân ta ở nhà không hề nghe biết), ấy chính là lúc nước ta có cơ hội khải-thừa lâm. Nhưng vậy mà Bội-Châu tôi chớ hề thốt ra một lời nào xúi bả con mình sanh sự bạo-động. Bởi tôi suy nghĩ quốc-dân ta chưa tới cái trình-độ chánh-trị cách-mạng, nếu lúc ấy mà nói chuyện cách-mạng thì lại chỉ có một nước là phải chạy vô con đường bạo-động xằng xiên chẳng sao tránh khỏi.

Nhớ lại chuyện 9 năm về trước cánh tay bị gãy nhiều phen, ngày nay nhắc đến, không lạnh mà run. Thành ra tôi phải im hơi nuốt tiếng, không dám rục rịch, tức là có ý dợi chờ dịp khác vậy.

Than ôi! tâm sự của tôi chất chứa hẳn khoả, có giây phút nào quên được đồng bào ta đâu!

(Kỳ sau tiếp)



Kính ông Đồng-Tâm ở Tour-cham và Kim-Anh ở Nha-rang:

Báo MAI ra ngày 28-5-38, chúng tôi có nhắc việc tiền đại-lý về tháng April, là vì ông bạn Nguyễn-Đức-Kính gửi thư về cho hay trẻ. Xin hai ông cảm phiền. — Dưới đây là số tiền qui ông đã trả về tháng April:

Đồng-Tâm: 2p.20. Kim-Anh 5p.80.

T. B. Còn các nhà đại-lý khác, xin làm ơn gửi tiền về trả tất tháng Mai 1938.

Mấy lời thanh minh

Trong báo « MAI » số 33 ngày 30 April có bài « Cộng sản chủ nghĩa là như vậy chẳng » của Mr L.S nào ở Phư-clong viết để chỉ trích T.v.B. và T.q.Th., mà nhiều người cho rằng của chúng tôi viết.

Sự thật thì chúng tôi chẳng có mấy may nào dính dấp với bài này nên xin thanh-minh để những kẻ ghen - ngờ biết đến với trắng.

Nhơn vì bài này anh Th... không kịp suy nghĩ kỹ lại viết thư riêng cho chúng tôi dùng lời tục-tần thô - bỉ mà trách mắng

chúng tôi một cách quá đáng. Vậy chúng tôi xin gửi những lời ấy mà tặng lại cho anh Th... e-hơ chẳng còn biết phải trả lời cho anh ấy bằng những lời gì nữa? Mong rằng sau này anh Th... đừng hợp-tợp như vậy mà phải làm to.

LÂM-BÀN et LÂM-SANG

NHỮNG NGƯỜI CÓ CON EM NHỎ NÊN BIẾT TRƯỞNG ĐÀO-thao-Vỹ

TRƯỞNG Đào-thao-Vỹ ở đường Roland Garros, vốn là một trường tiểu-học có giá-trị, ba năm trước nhơn vì yếu sức, ông Đào-thao-Vỹ giao cho một thầy giáo thuộc hạ cai quản, nhưng từ 7 Mai trở đi, chính ông đã ra chủ trương cai quản lấy.

Có tài năng kinh nghiệm trong ty giáo huấn nhà nước lâu năm và lập trường tư-luận rầy trên 10 năm nay, ông Đào thao Vỹ là một nhà giáo dục nhi đồng đủ tư cách 100%. Những nhà có con ở xung quanh xóm gần đây, nếu muốn tìm một nơi đúng đắn cho con nhỏ mình học, chúng tôi tưởng ngoài trường Đào thao Vỹ ra, không còn đâu nữa. Vì ông dạy chăm chỉ, khéo léo, trẻ nhỏ nhõ mau tấn tới lại cõu giữ được nét na nữa là khác.



Thời-Vụ-bao

Mỗi tuần xuất bản 2 kỳ: thứ ba và thứ sáu do ông Phạm-Toàn làm chủ-nhiệm và ông hiền-Viên Nguyễn-đức-Bình làm chủ-bút và nhiều tay danh bút giúp bộ biên-lập.

Thời-Vụ-bao

Là một tờ báo độc lập, không thuộc đảng phái nào hay giai cấp nào. Muốn biết rõ tình hình kinh-tế, chánh-trị và xã-hội trong xứ, nên đọc Thời-Vụ. Đầu tháng Jun, Thời-Vụ sẽ ra số đặc biệt nói về:

Nước Trung-hoa trước vấn-đề Thái-bì h-dương

Có nhiều tranh-cãi, nhiều bài đặc sắc và nhiều chuyện quan hệ của hai nước Trung-Nghệ.

Báo-quân số 16-16 bis rue des Cuiris Hanoi.

Giá báo một năm 3p.80. Thư và mandat xin gửi cho ông Phạm-Toàn.

Quý ngài đã thấy chắc chắn

Sâm-Nhung-Bồ.

Thận-tinh

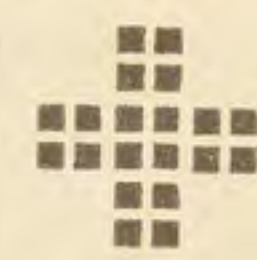
hiệu « MÊ CON » 1 ve 0p.60 trị đau lưng, mỏi mệt, di-tĩnh, mộng-tĩnh, huyết-tĩnh, đại đém, tinh-thần suy, sức lực kém. Công hiệu linh-nghiệm thế nào?

Thi thử thuốc

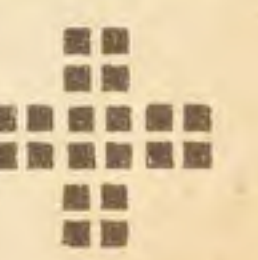
BỒ-ĐÀO-TIÊN CHỈ KHẢI LỘ hiệu « MÊ CON » 1 ve 1p.50 uống nhiều ngày trị ho lao trong ba thời kỳ làm cho ốm o gầy mòn, mệt mỏi, yếu sức cũng Hoàn toàn công hiệu chắc chắn.

Nhà thuốc PHỤC-ĐANG

130, rue de Paris — Cholon
Téléphone n° 30.383



Dưỡng đường và phòng khám bệnh



Docteur HỒ-VĂN-NHƯT

Nguyên lương-y phụ-tá về binh dân bà ở Đại đường đường

BAUDELOCQUE (Paris) (từ năm 1934 tới năm 1937)

CHUYÊN - MÔN CÁC BỆNH ĐÀN BÀ VÀ KHOA SANH - SẢN

Trị các chứng bệnh: huyết bạch, đường kinh trời sụt, mất đường kinh, băng huyết, đau tử cung, tử cung trệ, đau trước, hư thai, ngoại thai, các chứng bệnh sanh ra trong khi mang thai và sau khi sanh sản v.v...

Rối kiến và chụp hình tử-cung.

Có các thứ máy điện trị bệnh đàn bà: DIATHERMIE, ELECTROCOAGULATION, INFRA-ROUGES, ULTRA-VIOLETS...

Phòng khám bệnh tại đường Tabert n° 9 Cet 9 D

Giấy phép nói n° 20.516

Sớm mai: từ 8 giờ đến 11 giờ rưỡi. Chiều: từ 3 giờ đến 6 giờ rưỡi

DƯỜNG ĐƯỜNG (chính) TẠI PHÚ-NHUẬN góc đường Paul Blanchy

prolongée và TOUR DE L'INSPECTION. N° 123. Giấy phép nói n° 20.434

Dưỡng đường ở giữa ba màu vườn, đẹp đẻ, thanh-tĩnh, và có không khí tốt. Phòng

bệnh ở trên hai tầng lầu đều tinh sạch và thoáng mát. Có nhiều phòng tắm riêng.

Cách nuôi bệnh và sự ăn uống rất cẩn mẫn và hợp vệ-sinh.

MỠI PHÁT MINH

ĐÔI HÌNH NGƯỜI

HỎA-THÂN-CHÍ-BỬU-HOÀN: Là một phương thuốc mới phát minh, trị tuyệt bệnh phong, * lơn cũ.

HỒI-HOÀ-TẾ Có cho thí-nghiệm mấy chục người đều lành mạnh cả. Tôi có đăng hình bệnh nhơn ở nơi báo Điện-Tín rồi. Quý vị không tin xin mời đến nhà sẽ thấy sự kết quả của chúng tôi. Thuốc này tôi dám cam đoan, hễ uống từ 1 tháng tới 4 tháng thấy đôi hình, không sai. Từ 4 tới 10 tháng thì lành mạnh như xưa, uống lâu mau tùy theo bệnh nặng nhẹ.

SƯU-PHONG BỒ-HUYẾT: Trị tuyệt bệnh: đau gân, đau xương, đau lưng, Tê, Bại, Nhừ, mỏi. Đêm nằm tay chơn để đầu tể đó, mặt mày tay chơn nó lành như kiến bò. Dùng đến thuốc này thì hết tuyệt.

VẠN LINH ĐẠI BỒ: Chuyên trị: đàn ông đàn bà ăn uống không đặng. Tinh thần suy kém, hay đau lưng, mệt nhọc, ái tình, da xanh vàng mề, đầu hay chận vàng, ngồi làm việc thận hư, hễ uống vô thì thấy khoẻ và công hiệu liền.

BỒI SẮC NGƯỜI: Thuốc NGUYỄN-ĐỨC bỏ á-phiện có thí-nghiệm tại Laboratoire Identité Saigon. Là một phương thuốc đại bổ, không phá-không hành, không di tinh, không nhọt, không nhừ, không thêm á-phiện, dám cam đoan. Uống vô từ 15 ngày thấy cân nặng thêm một hai kilos. Lục-châu và Saigon quý ông đều có dùng nhiều rồi. Ai ai cũng đều khen tặng là một phương thuốc thần.

Hỏa Thân Chí Bửu hoàn: mỗi hộp giá 1p.20

Vạn Linh Đại Bồ: mỗi hộp giá 0p.40

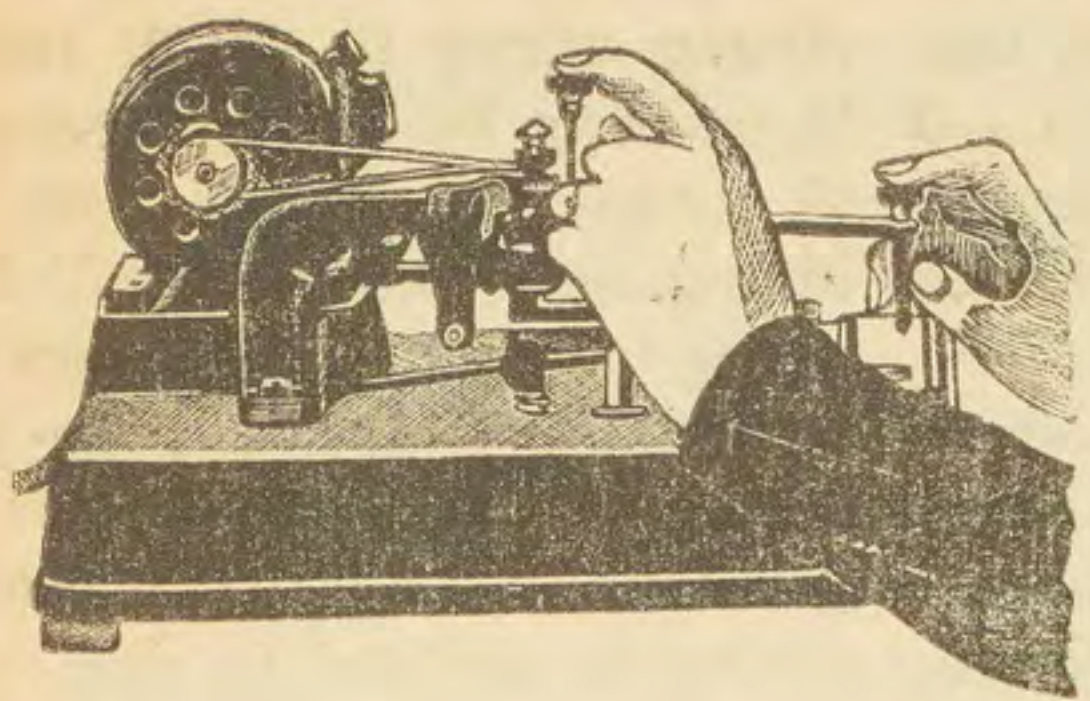
Sưu Phong Bồ Huyết: mỗi hộp giá 0p.80

Thuốc bỏ Á-phiện: mỗi hộp giá 1p.00

Nhà thuốc NGUYỄN-ĐỨC-ĐƯỜNG

số 17 đường HUỖNH-QUANG-TIÊN (Cầu Rạch Bờ) SAIGON

NGUYỄN-VĂN-VANG BẢO CHẾ



CÒN GÌ QUÍ BẰNG

Còn gì quý bằng một món quà quý như
bút máy, đồng hồ, đồ vàng bạc

mà trên lại có khắc một hàng chữ máy
điền ở tiệm :

TRẦN-NGUYỄN-CÁT

81 Boulevard Charner 81
Téléphone : 21.289 - SAIGON

Có sửa và cho mượn máy đánh chữ.

CHUYỆN CÓ THIẾT

TÔI MUỐN MUA 1 CON MA 50.0000 \$

Cổ ma quý hay không ?
Câu hỏi ấy, nếu mình trả lời chằm chằm rằng có thì chắc có người cho là tin-mê dị-đoan. Nhưng người ấy chưa để ý mà biết rằng chính Tây-phương là nơi để ra khoa-học thực-nghiệm và công-kích dị-đoan đảo đẽ, bây giờ họ cũng tin rằng có ma. Họ đang suy tầm nghiên cứu. Họ quyết lấy phương pháp khoa-học để chứng tỏ ra có ma và tìm cách để người sống kẻ chết có thể giao thiệp ngôn ngữ với nhau.

Phải biết những người đó toàn là bực danh-nghệ bác-học chứ không phải hạng đa sự hay tầm thường gì mà bảo mình không tin lời họ được.

Vì dụ như ông Joad, giáo-sư triết-học ở Luân-đôn nước Anh. Mới rồi ông thuật chuyện một người đàn bà ở Luân-đôn lấy chồng ma trong mấy tháng ; vợ chồng ăn ở với nhau y như người thường, rồi bỗng dưng một ngày kia, người chồng ma tự nhiên biến mất trước mắt người vợ.

Lại người như ông Huân-tước Halifax, tổng trưởng bộ Ngoại-giao nước Anh bây giờ, mới thế chức ông Eden, ai dám nghi là người nói bày đặt ? Thì chính ông đã xuất bản một cuốn sách nói rằng chuyện có ma, theo lẽ khoa-học chứng nghiệm ; mới đây báo *Sunday Chronicle* đã trích đăng nhiều chuyện lạ hết sức. Minh đọc có thể cảm giác như đời « Liều trai » sống lại vậy.

Xứ Hồng-mao có nhiều tòa nhà rất xưa, trong đó bây giờ ma ở chung với người. M. Ingram, một nhà thần-linh học nói rằng hiện thời khắp xứ Hồng-mao có lối chừng 150 cái nhà có ma là ít. Đó là ông ta còn bỏ sót nhiều, vì sợ chủ nhà họ kiện : nếu nói nhà họ có ma thì họ còn cho ai mượn được nữa ?

Có người muốn mua một cái nhà nào có ma ; nhưng chỉ cốt mua con ma trong nhà ấy để nghiên cứu.

Người đó không phải ai lạ. Chính là ông Will Goldston, một nhà chuyên nghệ ảo-thuật nổi tiếng của Hồng-mao. Mới hồi năm kia, ông ta đăng lời

rao trên các báo như vậy :
— « Luôn 5 năm nay, tôi « muốn kiếm một con ma, « Không phải là thứ ma nó hiện « lên bởi người ngồi đồng (mé- « dium) làm trung-gian đâu; tôi « muốn một con ma chánh-hiệu, « mà tôi có thể nói chuyện với « nó, trông thấy nó và chụp hình « nó được nữa mới quý. Ai biết « ở đâu có con ma đó thì tôi « sẵn lòng mua lời giá 3 000 « đồng vàng Anh (*livres sterling*, « theo thời giá lối 17 p. tính ra « 3 000 đồng ấy lối 51.000 đồng « bạc Đông - Pháp) kể luôn cả « cái nhà nó ở đó nữa ».

Không phải ông này là người mê tin gì hết ; ông tin chắc có ma, muốn lấy phương pháp khoa-học mà nghiên cứu cho nên mới có sự đăng báo mua ma như thế đó thôi.

Sau khi lời rao này ra, nhiều chủ nhà ở có ma viết thư mời ông Will lại xem « món hàng bí mật » thiếu gì. Nhưng không có đám nào được ông vừa ý. Lại nhứt là bữa nọ ông đến xem một toà nhà có ma ở tỉnh Pottery, chủ nhà ấy nói chính cụ là

ma đây, vì là linh-hồn của đại-văn-sĩ Shakespeare (Sa-kết pia) nhập trong xác cụ luôn luôn. Nhưng ông Will ngó ý khinh bỉ không tin, cụ chủ nhà nói ngay : « Hồn ông Shakespeare nói với tôi rằng ông không chịu cho chú can thiệp đến việc ông, rồi ông sẽ trả thù cho chú coi ».

Ông Will thất vọng, trở về Luân-đôn, từ bữa đó trở đi, nhà ông có ma khuấy phá hoài. Đêm nào cũng có nghe có tiếng gõ vào giường ông nằm, mặc dầu ông vặn đèn khí sáng tỏ cũng thế. Rồi một đêm, lại nghe giường mình cựa quậy như có ai nằm lấy nó mà rung vậy. Sáng hôm sau coi lại, té ra hai chũn giường bị tháo ra đem để nơi khác, mà cái giường không đỡ mới kỳ.

Từ đó ông càng tin có ma, nhưng vẫn chưa mua được con ma có thể nói chuyện và nói chuyện.

Xử mình, nếu ai biết có con ma đúng với điều kiện ông Will yêu cầu cứ viết thư qua Hồng-mao thương thuyết mua bán, chắc ông qua mua liền. Nhưng phải cho chắc chắn nếu để ông hao tổn công đi mà vô ích, e bị ông ta kiện đòi bồi thường đa.

V.

A Monsieur
H. H. A. AMIL

PROFESSEUR

N° 164 rue Mac-Mahon. — SAIGON

Kính ông,

Xin thú thật cùng ông rằng xưa nay việc coi tướng số, vẫn biết việc ấy là môn khoa-học, song tôi coi ít có người chịu nghiên cứu cho đảo đẽ, mà xem được tường tận. Phần nhiều có những người nói dối gạt lấy tiền mà thôi.

Nhơn dịp tôi đi Saigon, lại gặp người bạn của tôi, nói ông xem tướng số đại tài, trăm chuyện không sai một. Nên tôi có đến ông xem suốt cả đời tôi, nhưng lúc ấy tôi chẳng để ý đến.

Chẳng ngờ đến ngày nay tôi mới biết những lời tiên tri của ông không sai.

Thật đáng khen, đáng kính sự mẫu nhiệm của ông nhiều.

Nay kính

LÊ-THĂNG-HÀ

Ancien secrétaire à

CAN-ĐUỐC

(CHOLON)

BỎ HÚT



Lúc chưa gặp thuốc
Nhứt-Tân-Hoàn

Lúc đã gặp thuốc
Nhứt-Tân-Hoàn

Lấy chỉ làm bằng có chắc cho bằng trông vào chủ nhưn là người lâu nay tiêu tụy vì ả Phù-dung mà nay đã thoát khỏi, mập mạnh, nên công hiến thuốc Nhứt-Tân-Hoàn cho đồng bào ai còn đương đắm đuối.

Thuốc không pha, không dùng chất độc nội trong 30 hườn thì mạnh.

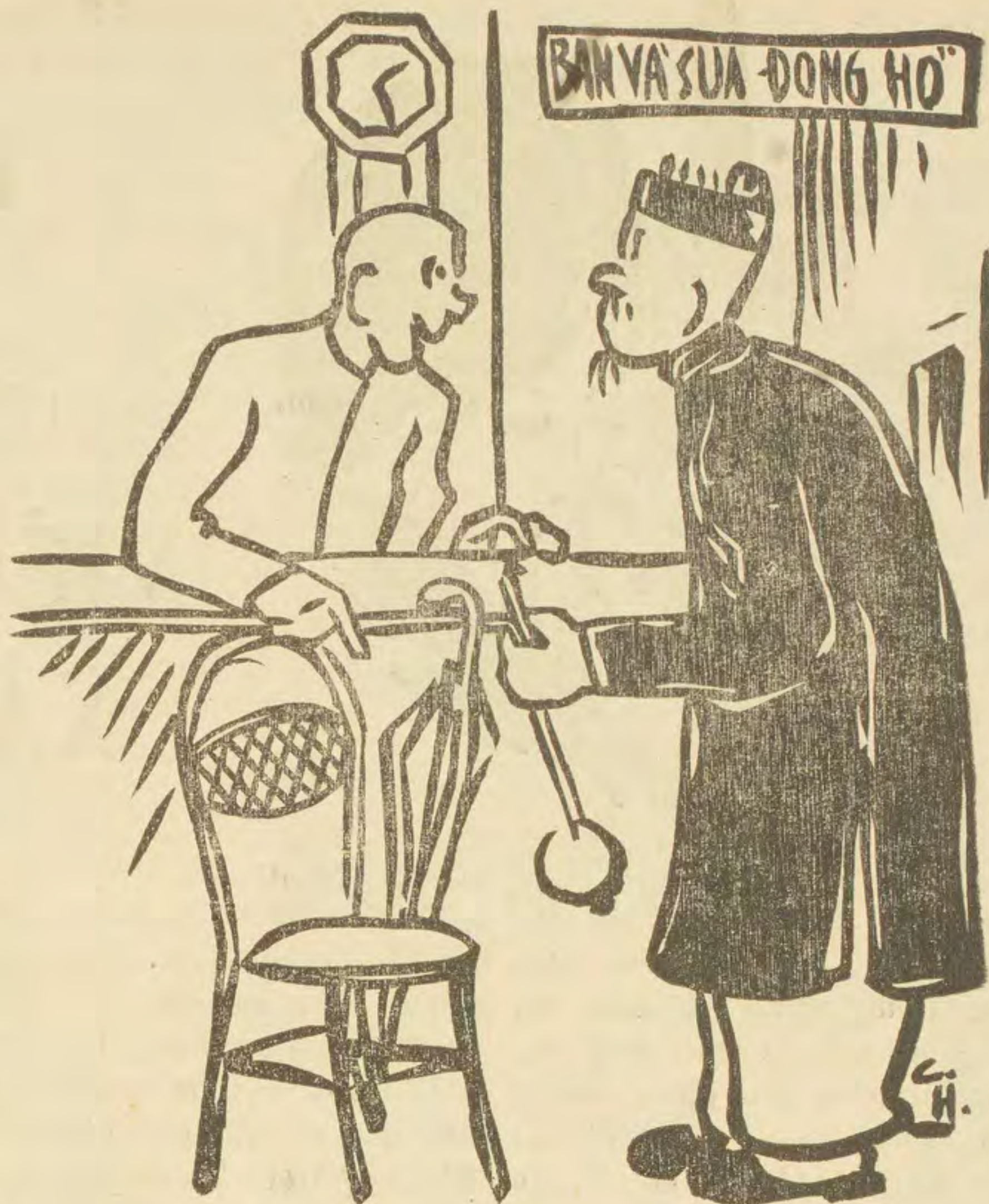
Giá mỗi hộp 5 hườn 1 \$ 00.

Thuốc Nhứt-Tân-Hoàn dùng toàn thuốc Bắc, bảo chế theo toa của ông Docteur Nguyễn-văn-Nhà cho.

Viết thư và mua thuốc, gởi cho

Dương - văn - Xu

à Càngun (Travinh)



KHÁCH. — Chủ sửa dùm « đài đồng hồ » này bao nhiêu tiền công tôi trả.

THỢ SỬA. — Ông đem cái đồng hồ lại đây mới được chớ.

KHÁCH. — Không, cái đồng hồ không hư gì ráo, chỉ có « đài » nó cứ ngừng hoài thôi.

áng hương lòng

của THIÊN-THU

Tựa của NG-TIẾN-LĂNG

Giấy bouffant — Giá 0p.30

Tổng phát hành :

NAM-KY THU-QUAN Hanoi

Ai muốn có tiền ?

Ai biết nơi cần dùng làm các công chuyện về cất nhà (sơn, hồ, mộc, béton armée) về họa đồ, lập cửa tiệm, cần tiêu thụ hàng hóa, làm quảng cáo các công chuyện về thương mại, kỹ nghệ mua bán nhà cửa đất cát. Điền chỉ, hoặc dặt mối tới bureau, sẽ được nhiều hên hơng.

Saigon - Service
131, Hamelin Tél. 21.444

Cùng người hừa sự

Trăm năm trong cõi người ta,
Mấy ai dám nói rằng : « ta trọn lành ! »
Dầu khi mưa nắng bất bình.
Cậy người thông luật hộ, hình mới yên.
Trong tay có sẵn đồng tiền.
Đại chi nghe đũa đảo điên hại mình.
Đặt tay mở mắt cho nhìn.
Phòng Phan-văn-Thiết đành rành họ tên.
Vây vùng đã bấy nhiều niên,
Trường văn, trận bút danh rền lục-châu.
Dầu ai lòng có số cầu,
Tận tâm giúp đỡ, để hầu đơn sai.
Còn non, còn nước, còn dài...

Phòng-văn của ông Phan-văn-Thiết, cử-nhơn-luật, tốt nghiệp trường cao-đẳng thương-học pháp-quốc ở Saigon n° 43 đường Aviateur Garros, (ngay cửa sau chợ Bến - thành), chuyên cổ - vấn về pháp-luật (mỗi lần hỏi về một khoản giá 5p.) và chuyên làm đơn, trạng, khế-uớc, tờ chức-ngôn, tờ tương-phần, làm lý-đoán biện-hộ về hình-hộ hay thương-mại, tra cứu hồ sơ một việc trước khi giao cho trạng sư, dịch các thư giấy tờ, v.v (giá từ 10 đến 100 đồng tùy việc). Chăm ngôn hành sự là ; Trước cầu danh, sau cầu lợi.

Nghề làm báo

của NGUYỄN-VĂN-ĐÌNH

Một quyển sách cách-mạng lập-lục trong xã-hội này. Một quyển sách tả rõ những nỗi khổ tâm trong nghề làm báo, có ích cho người viết báo cũng như cho người đọc báo, cho tất cả ai qui trọng sự thật.

Mỗi quyển 0\$35

Quý ngài sẽ biết được một cảnh đời mới lạ... và sẽ được một quyển sách rất hữu ích ở nơi nhà. Tổng phát hành :

Nhà in THANH-MẬU

NGUYỄN-KIM-KY

Tin nhắn

phái-viên

Ty quân-lý báo MAI để mấy lời này nhắn cùng chư-vị phái-viên Phạm-công-Phán, Trần-văn-Sở hiện thời ở đâu và công việc ra sao, xin cho nhà báo biết tin gấp.



LAIT
LE PATRE

OVOMALTINE

R. MONTESIER-SAIGON



Kịch ngắn

CỦA

BUU-THUYEN

VIỆC THUỜNG XÂY TÔI...

(TIẾP THEO VÀ HẾT)

THANH. — Tôi xin lỗi chị, tôi uất-ức mà nói như thế. Nhưng đầu anh ấy thế nào chị cũng bỏ hết, vì chúng ta hiểu nhau, thương yêu nhau, không một người nào ở đời này làm hơn được. — (Đi lại gần Tuyền và nắm lấy tay Tuyền). Yêu nhau là hay lắm, nhưng hiểu biết nhau càng tốt hơn, này, chị nên đi với tôi...

(Thanh hôn Tuyền nơi trán và sắp hôn ở môi. Tuyền rùng mình và giựt tay chạy ra xa. Trong khi ấy cửa buồng ngủ bị gió thổi mở ra, nhờ thế mà ta nghe tiếng đứa nhỏ khóc. Tuyền lại chạy vào buồng ngủ bỗng con ra đồ).

TUYẾN. — (nói-nhĩ) Thôi chú về đi, chú đi, đi. Con tôi như thế này, nhà cửa tôi như thế này, tôi lại bỏ mà theo chú, chú đi, đi.

THANH. — Chị đuổi tôi?

TUYẾN. — Tôi mời chú ra khỏi nhà này và từ rày chú không được bước chơn tôi. Rồi tôi sẽ nói với anh chú!

THANH. — Chị sẽ không làm gì hết!

TUYẾN. — Sao?

THANH. — Chị sẽ không làm gì hết, vì tôi sẽ đưa mấy cái thơ của chị gởi cho tôi, cho anh coi.

TUYẾN. — Chú cứ làm đi. Trong các thơ ấy tôi chỉ chúc chú được mạnh và học mau tiến tới.

THANH. — Chị còn quên cái thơ tâm đầy nước mắt!

TUYẾN. — Chú đừng dọa-nạt tôi. Ừ, tôi có viết thơ cho chú, nhưng tôi không yêu chú. Lại vì chú khẩn cầu quá. Tôi cũng sẽ đưa các thơ chú cho anh coi.

THANH. — Mấy cái thơ tôi chỉ không xé theo như lời tôi dặn.

TUYẾN. — Xé mà làm gì? Để đồ cho con tôi, khi nó lớn, nó xem!

THANH. — Tôi xin chị, chị đừng làm khổ tôi! Chị không đi với tôi ngay bây giờ, tôi sẽ chết tại đây. Người ta, nếu thương yêu thì không bao giờ sợ một sự gì khác ràng buộc.

TUYẾN. — Chú nên chết hơn là sống mà làm tan nát một cảnh gia-đình tốt đẹp của một người anh.

THANH. — Chị ơi! Không phải tôi là một thằng điên, nhưng tôi sẽ hóa ra điên mất, nếu chị hân-hỉ tôi như thế này. (Đi lại gần và nắm lấy hai vai Tuyền. Tuyền sợ-hãi la rú lên

một tiếng rồi té quỵ xuống đất, tay vẫn ôm chặt con. Thanh quỳ xuống đỡ cứu - cấp thì bỗng em không phiến mình nữa. Tuyền đứng ngay dậy.)

TUYẾN. — (đưa con ra trước mặt như để nhờ che chở). Tôi nghiệp tôi chú! Chú đừng đeo đuổi tôi. Để tôi lo tròn bổn phận làm mẹ, làm vợ (khóc). Chú có yêu tôi chút nên hi sinh một phần về tôi. Tôi cho phép chú yêu tôi, nhưng chú không nên bắt buộc tôi điều gì cả. Tôi cũng yêu chú, chúng ta yêu nhau như tâm năm rồi, có hại gì đâu, chú nên để cho tôi làm tròn phận-sự làm vợ, làm mẹ, chú nên đi xa, xa lắm... (vừa nói vừa lui lại cửa phòng ngủ) rồi chúng ta sẽ thương yêu nhau mãi... bằng một mối tình trong sạch..... (nàng vô hân trong buồng khóa cửa lại)

II

(Cùng trong một phòng ăn ấy, cũng một ngày ấy, lúc 12 giờ rưỡi trưa. Tuyền và Đức vừa ăn cơm xong)

ĐỨC. — Hôm nay mình làm sao thế? Mình quên gọt cam cho anh, (Tuyền không nói, lấy một quả cam gọt) Hay mình giận anh về trễ, à? Hồi này mưa người lái lúa không đi được, nên phải ngồi lại nói chuyện với họ, mà đến trễ giờ. Có lẽ thế mà chú Thanh không chờ được phải không mình?

TUYẾN. — Chú phải bận đi thăm một người bạn. Chú dặn nếu 12 giờ chú không về thì ta đừng đợi.

ĐỨC. — Mà mình làm sao thế? Ngó mặt mình anh hết muốn sống.

TUYẾN. — (gượng vui) Em có sao đâu. Trờ trờ hôm nay em mệt chút. Từ hồi sanh em nhỏ tôi giờ em thường hay mệt lắm.

ĐỨC. — Sao mình không nhờ chú Thanh xem mạch cho?

TUYẾN. — (do dự) Em không tin chú ấy, chú mới quá (đưa cam cho Đức)

ĐỨC. — (cười) Cảm ơn mình. Chú là interne des hôpitaux ở Hanoi đấy.

TUYẾN. — O... em có chề chú đồ đầu. (kéo ghế lại ngồi gần Đức) Mình, mình hãy hôn em một cái đi (Đức hôn) Em muốn ngồi gần bên mình mãi, nhìn mình mãi.

ĐỨC. — (Tát-yếu) Em Tu...yến, của anh! Nhưng mình để cho anh có thì giờ ăn với chớ.

TUYẾN. — Bao giờ mình cũng vào ăn (Đức đưa một múi cam

vào miệng Tuyền, Tuyền cắn luôn tay Đức) Nhưng bây giờ em không phiến mình nữa.

ĐỨC. — Anh cũng biết thế bao giờ chúng ta giận được lâu.

TUYẾN. — Bởi vì em yêu mình, người chồng vui về của em, bởi vì em yêu mình lắm. Thuở nhỏ, nghĩa là khi chưa có gia thất, nếu người ta nói với em sau 8, 9 năm ăn ở với nhau, người ta có thể thương yêu nhau nhiều hơn lúc mới cưới hỏi, thì em sẽ cười chết đi. Em sẽ cười chết vì em không thể tin được, vì em nói tám

lòng thương yêu giữa vợ chồng lâu ngày sẽ tẻ - ngắt, sẽ vô - vi. Nhưng mà với mình, sau những ngày cực nhọc sau những lúc buồn rầu, sau những lúc điều-đứng, em nghe như em sung sướng sống đời mãi. Đây là một cái hạnh phúc không cần gì nhiều cuộc vui. Nhưng mà lúc sau này mình làm việc nhiều quá, em thấy mình ốm hơn khi trước, và...mình bỏ em ở nhà một mình thương quá.

ĐỨC. — (Nặng nơi má Tuyền) Vậy chớ sao mình! Làm việc để trở về già có thể sống được an-nhàn.

TUYẾN. — Nhưng em muốn mình cho em một tháng ở gần bên mình.

ĐỀ em có thể thương yêu săn sóc mình, cho em vui chút. Mình nên nghĩ nghe mình?

ĐỨC. — Mình muốn anh nghĩ ở nhà đây với mình?

TUYẾN. — Em muốn mình nghĩ để đi chơi với em một tháng, chúng ta sẽ đi đâu xa xa, hoặc Dalat, hoặc Nha-trang, em bây giờ mệt, mình làm việc nhiều quá cũng không tốt. Lại em nhỏ cũng không mạnh lắm. Mình cho phép em nghe mình?

ĐỨC. — Thì mình đi với em nhỏ, anh ở nhà lo làm việc chớ.

TUYẾN. — (nặng - nịu) em muốn mình cho em một tháng ở gần bên mình thôi. Trong tháng ấy, mình sẽ thuộc hẳn về em và không phút nào chúng ta rời nhau. Ở nhà tuy em ở gần mình, nhưng mình xa em lắm. Mình mãi tưởng đến mấy con số mà mình hình như quên em.

ĐỨC. — Anh bao giờ có quên được mình đâu. Mình là hi vọng của anh là sức mạnh của anh. Nhiều khi anh cũng khao khát được gần mình mãi mãi, nhưng công cuộc của chúng ta không khi nào nên bỏ được. Bây giờ anh cũng rảnh rang, vậy mình định chừng nào đi.

TUYẾN. — (Hun Đức) Mình

tử-tế quá. Em cảm ơn mình. thì-vì? Em khéo nói làm sao! Bao giờ mình cũng chịu theo. Nhưng chúng ta sẽ đi Dalat, em, bao giờ mình cũng có một Dười bóng thông reo chúng ta lời đẹp-đẽ nói với em. Bao giờ sẽ bằng con đi mà nhớ lại mình cũng lo cho em. Nếu mai những ngày mới cưới hỏi. Rồi này mình đi được.... chúng ta sẽ yêu thương hơn!

ĐỨC. — Thì mai này chúng ta sẽ đi, mình: chúng ta sẽ đi thương hơn, rồi không một sự và anh sẽ quên tất cả các con gì làm cho chúng ta đổi lòng. số, như ý mình muốn, để sống Chúng ta nên tạm bỏ chỗ này đây đủ trong cuộc yêu đương, mà đi.

ĐỨC. — (đứng dậy choàng tay qua vai Tuyền) Ừ chúng ta nên làm bỏ chỗ này mà đi, mà để vắng vẻ mình sẽ đặt thơ cho em làm cho ái tình ta được thêm nghe nhé!

Em rất tiếc mà không thấy TUYÊN. — (lạnh lẽo nói thêm) mình làm thơ nữa, vì những bài và không sự gì phá được. Phải thơ của mình có ý-tưởng rất chẳng minh?

thâm thúy, có nhiều thì-vị!

ĐỨC. — Thơ của anh có nhiều

BUU-THUYEN

THUỐC LẬU, GIANG-MAI

cửa nhà thuốc Đông-Phù được-phòng số 138 Route de Hué (Hanoi) chế ra uống vào thấy kiến hiệu ngay, trăm người không sai một.

CÓ TRỞ BÁN TẠI :

Hiệu làm đối trường Trần-duy-Bình n° 97 rue d'Ormay :: SAIGON

DU-LỊCH CÁC NƠI

Lấy đường chạy và xét xe học cầm bánh xe hơi
Thi lấy giấy xe hơi
Mua bán xe mới, cũ do nơ.

TRƯỜNG XE HƠI

TRINH-HUNG-NGÀU 95-95 bis rue Lagrange 20-428 SAIGON

Madame

Tương-van-Huân

200, rue d'Espagne. — SAIGON

BÁN ĐÚ ĐỒ THÊU

REN, CHỈ LAINE (Gửi contre remboursement)

DƯƠNG-VĂN-HUÊ

80 RUE GEORGES GUYNEMER. — CHỢ-CÚ-SAIGON
BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ BỒ PHỤ TÙNG XE MÁY

Có trữ bán những hiệu xe danh tiếng

HIỆU

ORIGAN

SUPER-SIKER

ORIENT

Đã chiếm được nhiều giải thưởng nhất về cuộc đua ở bên Pháp-puốc, có xe riêng để dành đua piste..

Làm tại SAIN-ETIENNE

Rất nhẹ nhàng và chắc chắn, tiện cho quý ông quý thầy dùng đi làm việc, và quý vị thương-gia để dành cho người làm công đi chở đồ. Các hiệu xe

Chắc chắn, nhẹ nhàng, danh tiếng nhất!

20 NĂM DANH TIẾNG

NAM THẢO ĐƯƠNG

59, Quai de Belgique. — SAIGON

TRUNG-NAM Y-SĨ NGUYỄN-VĂN-BÁU

Chuyên trị các chứng bệnh của Phụ-nữ và Nhi-dông

Giờ coi mạch : Sáng từ 8 giờ tới 12 giờ Chiều từ giờ 3 tới 7 giờ

Bình trâu, bò và...

LỤC-SUC-HỒI-SANH-HOÀN : là thuốc cấp cứu bình trâu, bò, heo thiệt công hiệu, được nông-gia, điền-chủ hoan nghinh mà nhất là được cố đạo Ignatio Bùi-công-Thích ở Chí-hòa SAIGON chứng thư khen ngợi là thuốc thiệt linh-giệm và Cha tây Père Piquet ở Phan-rang năm nào cũng mua trữ sẵn để cứu và ngừa bệnh cho súc vật nhà ông.

Đủ thuốc chuyên môn bệnh HUÊ-LIỀU đã vang danh là VUA THUỐC LẬU.

Thuốc trị bệnh phụ nữ ĐIỀU KINH, ĐÁI HẠ, TỬ CUNG và thuốc BỔ được bà đầm Fabry Clairet ở Nam-vian viết thư khen ngợi.

NHÀ THUỐC

ĐINH-THANH-SONG

112, rue d'Espagne - SAIGON

Cần dùng nhiều đại-lý khắp nơi, và có trữ bán tại :

NAM-KỲ

Nguyễn Văn Chín và gười bạn Du à Tân-an (Ville).
Trần Quang Mên à Ben-co.
Tô Tâm 43 route de Gocong (Mytho).
Nguyễn Văn Ba commerçant à Cholach (Vinhlong).
Đoàn Thọ Nhu, Minh-thuận (Mocay).
Bùi Thanh Viên My-luong (Cu-lao-gián).
Thanh Huê 36 rue Lê-công-Thành (Chaudoc).
Lưu Văn Hoa commerçant à Travinh.
Nguyễn Văn Thê Tân-niên-tây (Gocong).
Hồng Diên 45 avenue de Dai-ngai (Soctrang).
Đài Văn Xung rue George Clémenceau (Bentre).
Nguyễn Thanh Liêu Boulevard Gia-long (Vinh-long).

CAO-MIÊN

Trương Long Báo 47 rue Ok Nha Oum (Phnom-penh).
Kim Seng 120 rue Armand Rousseau (Phnom-penh).
Thanh Dương 19 rue Maurice Paucher (Kpg Chnang).
Eap Téng Hang et Tân-kim-San Rolos à Siém-réap.
Yath Phrim devant la pagode de Damrey-Sâr à Battambang.
Tang Chlông dit Seng Srun à Prey-Chhor (Kpg Cham).
Jo Nguon Seng dit Seng Hoa 36 rue Saladamnak à Kpg Cham.
Nhek Phnom épicerie Sín kéan à Stoung (Kpg Thom).
Néou-Chham chez Mékhum de Chambak-Chhong Kratié vau... vau...

MỘT MÓN THUỐC TIỀN

AI HO ?

mà uống thuốc nào cũng không hiệu nghiệm, không dứt tuyệt, thì nên uống thuốc của

GIA-BƯU-ĐƯỜNG

Nº 90, Tổng đốc Phươg
CHỢ LỚN

Có thuốc ho rất thần-hiệu. Bất cứ dân bà, con nít, ho gió, ho đàm, hoặc lâu hoặc mau, uống thuốc nước này hết bệnh liền.

• Người đang mạnh nớn thuốc này cũng bổ tinh thần khoẻ khoắn.



MỚI QUẢ KỲ DẤU



DIA 1938

Hỏi Catalogue 1938 :

J. KELLER, Importation

72 rue Mac-Mahon - SAIGON

Phụng - Hảo

Phước - Cương

Tài - từ Radio

Hát bộ H.T. Phú

Docteur **TA-TRUNG-QUÂN**

Tốt nghiệp Trường Đại-học các chứng bệnh đau răng, đau miệng tại Paris

NGUYỄN LƯƠNG-Y PHỤ-TÁ ở HÔTEL DIEU

MỞ PHÒNG KHÁM BỆNH

CHUYÊN TRỊ CÁC CHỨNG BỆNH ĐAU RĂNG, ĐAU MIỆNG

104, ĐẠI LỘ CHARNER (Tầng nhĩ)

SAIGON

Son thoa môi THO RADIA

Cấp môi lại còn dịu dàng hơn da mặt.

Bởi vậy phòng thí-nghiệm THO RADIA theo phương-pháp khoa-học chế ra son thoa môi đã đẹp lại đúng phép vệ-sanh.

Son thoa môi THO RADIA bôi rất dễ, không làm khô và dày môi, giữ cho cấp môi dặng luôn luôn dịu dàng và đẹp đẽ. Son thoa môi THO RADIA để trong một thứ bao đẹp và tiện, có thể dùng mãi dặng.

Có năm màu khác nhau dặng qui bà qui cô dùng theo ý muốn :

Màu cam, màu hơi đậm, màu đậm, màu hơi thắm, và màu thắm

CÓ BÁN Ở TẤT CẢ CÁC NHÀ THUỐC TÂY

Một ngôi sao mới của hàng ASIA

Một bộ đĩa vọng-cổ « MỐI TỜ LÒNG » n° 1361 (1-4) cũng đủ nâng cao nhà nghệ-sĩ ở Baclieu : M. Khư.

Một giọng ca ai oán lâm trầm cùng tiếng đàn Guitare và Violon của MM. Hòa và Tịnh cũng đủ chứng nhận hăng ASIA đã khéo tuyển lựa sắp đặt mỹ-thuật Annam.

Hãy đón mua và dặng trước ở các đại-lý vì không có đủ bán.

asia

37, rue Colonel Grimaud - SAIGON



Ngày nay, Triết đã lấy lại được cái tinh thần và cái sức khỏe của thiếu thời. Không lúc nào bằng lúc này chàng thấy mình bằng một cá nhân lực. Chàng đã tạo nên một cuộc đời mà ngày xưa không bao giờ chàng nghĩ đến, một cuộc đời tuy có nguy hiểm thật nhưng nó rất hợp với chí nguyện và cho chàng rất nhiều ngạc nhiên. Chàng nghiệm ra rằng nếu muốn nhiều những nguyện vọng của bình dân thì cần phải ở từ giai cấp ấy ra hay là phải đi sâu vào trong cuộc đời của họ hằng ngày.

Ảnh hưởng vàng dụ rắc ngọc châu lấp lánh trên lưng lá me xanh non, hôm nay đem sự ham sống mãnh liệt và yêu đời tha thiết lại trong lòng Triết. Chàng cứ nằm ở bộ ván, không buồn ngồi dậy vội, vì buổi mai rục rỏ hôm nay như nhắc cho chàng nhớ lại những buổi mai rục rỏ nào mà chàng đã hưởng rồi. Chàng có cái cảm giác sung sướng của người học sinh, ngày chủ nhật ngủ dậy, mở mắt trông ra trời thấy có nắng vàng, có chim hót, tung bừng trong rục rỏ của mùa xuân vừa đột nhiên đến, không hề báo trước cùng người.

Ảnh hưởng ấy, trong đời của chàng cũng đã như thấy dội một lần nào rồi. Ngọn gió nhẹ lướt trong rừng động của ban mai ấy, chàng cũng đã từng thấy đơn trôn người chàng rồi. Và cả mùi hương mong manh tản mạn ở trong không khí chàng cũng như ngửi thấy ở đâu rồi. Cảnh vật hôm nay như thuộc về dĩ vãng và hơn đó cả một khoảng dĩ vãng tươi thắm cũng đột nhiên xây dựng lại trong trí chàng.

Nước lạnh mai sớm càng làm cho người chàng khỏe. Vừa tắm chàng vừa hát một bài ca tâm tình bằng chữ lang-sa:

Parlez moi d'autre chose si tu veux

Que ta voix se repose un peu
J'aime tant le silence sans aveux

Toutes les confidences de tes yeux (1)

Và lấy làm khoan khoái lắm.

Tắm xong, chàng ra bàn giấy định làm việc nhưng nhìn lên đồng hồ chàng thấy còn sớm quá nên đi ra đứng ở lan can nhìn xuống đường Lagrandière. Xe đồ rác của địa phương rần rộ chầm

-1- Em hãy nói với anh những chuyện khác, nếu em muốn. Phải để cho giọng của em nghỉ ngơi một chút. Anh rất yêu sự yên lặng, chẳng tỏ tình và bao nhiêu câu tâm sự mà em chỉ nói với anh bằng mắt.

rồi tiến qua. Thiên hạ tấp nập đi chợ về và nhìn về phía Tòa và Khám Lớn chàng thấy người ta đã đông đặc hoặc để thăm thân nhân hoặc để ra trước tụng đình.

Cảnh ấy nhắc chàng nhớ đến sự thật và như dục chàng tranh đấu. Bao nhiêu chiến sĩ đồng chí của chàng đã phải ra trước vành móng ngựa ấy để trả lời về những bài báo và những hành động có tánh cách mà người ta muốn gọi là rối cuộc trị an và hiện phải bị giam hãm trong tòa nhà âm u kia để đền tội ao ước thiết tha tự do và công lý.

Gần một năm nay, mẹ mãi theo chỉ đạo của việc làm, chàng như người bộ hành đi khắp thành thị và thôn quê, hôm nay Mỹ-tho, mai đã Thủ-dầu-một, không hề ngừng chân trước những cảnh sắc thiên nhiên và không bao giờ tự cho mình cái lạm quyền hưởng một thích thú. Trước gió ngược, chàng cứ phải thẳng người đi, dùng hết cả tài hoạt bát để gây cảm tình, để bành trướng phong trào và để kiếm tiền nuôi đảng và tờ báo *Hoạt-Động*.

Thợ thuyền không anh nào là không biết chàng vì hệ khi nào anh em ai bị bọn chủ nhơn bóc lột là phải đến tòa báo để cạy chàng làm đơn thưa lên sở Thanh Tra Lao động liên. Một ngày có khi chàng phải làm trên ba bốn chục lá đơn. Chính chàng đã đứng ngoài để ủng hộ cho những cuộc đình công kéo dài khỏi phải vô lý, để chống lại đám tư bản bắt nhơn. Chàng lấy thú trong sự làm việc cho hạng người nghèo khổ.

Bây giờ nghỉ lại, chàng mới không vô lý và hẹp hòi như xưa nữa; chàng lấy làm thương hại đám thanh niên tiêu tư sẵn đã lấy cái cơ trách xã-hội vô tổ-chức để dẫn thân vào đồng bọn lầy vật chất để tiêu phí sức khỏe và tinh thần vào khói thuốc phiện và vào cuộc truy hoan. Muốn lần xuống hố sâu là chuyện ai cũng làm được dễ dàng. Đi trên con đường trơn trượt mà gượng cho khỏi có những bước sa ngã lắm mới là khó. Nếu thanh niên nào cũng chán ngán rồi đi tìm cách giải buồn để tiện như thế thì phỏng còn gì là hy-vọng của một xã-hội đã mục nát sẵn rồi.

Triết nhận ra rằng, sống làm bạn trẻ của xứ này không phải ngồi để mà than mà khóc, để mà tự sát lấy mình bằng cách chơi ngông; trái lại, cần phải làm việc, phải hoạt động cho đủ.

Anh em chưa ai lại tòa báo, vì đương còn sớm. Triết quay vào

soạn giấy má biên chép một mình. Bỗng có tiếng giày đi lên ở thang lầu. Tiếng giày Triết nghe chưa quen tai vì nó nhẹ, rụt rè, nó như của một người... đàn bà đẹp. Chàng đương vẫn cầm cùi viết thì có tiếng gõ ở cửa rồi một người đàn bà quả nhiên đẹp đi vào. Chàng hoa mắt ngỡ rằng mình chiêm bao. Nhưng người ấy cúi đầu chào và cũng nhìn chàng chòng chọc.

— Chào cô!

— Chào ông!

— Có đến có chuyện chi?...

Trời ơi! Thì ra người đàn bà ấy là Minh, là cô gái đã làm điên đảo Triết hồi nào, lúc Song còn sống. Minh đã nhận ra Triết rồi nên đôi má đỏ lên thẹn thẹn. Nàng ngập ngừng, như e ngại không muốn tỏ ra câu chuyện.

Triết có giọng dịu dàng:

— Chắc cô đã nhớ lại tôi rồi thì phải. Tôi, tôi cũng nhớ ra rồi. Chúng ta gặp nhau ở đây cũng là chuyện hay hay. Có chuyện gì cứ tỏ thiệt ra họa may tôi có thể giúp được.

Minh vẫn còn đẹp tuy đã dày dạn đi rất nhiều; nàng ăn vận cũng vẫn còn sang và đều làm cho Triết vui vui thẹn thẹn hơn hết là nàng còn vẫn giữ đeo ở cổ chiếc khăn bạc chạm mà hồi nào chàng đã mua để tặng cho người ngọc.

Nàng ấp úng mãi rồi cuối cùng mới nói:

— Em vì bị người ta thù hằn nên đã lãnh giấy mất rồi. Ngày nay em đã là một con đi chính thức và nhơn đó cái phẩm giá của em cũng đã sút đi nhiều. Em đến đây để nhờ... thầy một việc. Em và tất cả các bạn cùng nghề với em bị bóc lột một cách quá lắm. Chúng em muốn đi thưa. Người ta chỉ lại đây. Không ngờ lại gặp... anh. Thật là quá đất hẹp quá!

Minh đã lần đi đến sự thân mật. Từ ông, đến thầy, nàng đã gọi Triết bằng anh. Nhưng chàng giữ vẻ tự nhiên nghiêm trang làm như cách không hiểu gì. Vì chàng đã tự nhủ rằng chàng bây giờ đã là một người khác, sống một cuộc đời mới, không còn nên dính dáng gì với những hình ảnh xa xưa.

Chàng làm đơn cho nàng để đi thưa, nhưng chàng giữ cử chỉ lễ phép, lạnh lùng. Chàng tiễn Minh ra cửa rồi vội vã quay vào.

Ảnh hưởng pháp phôi trên lưng lá me, đượm cả thú ham sống như nhắc cho chàng: hỡi đến tuổi trẻ hăng hái mạnh dạn.

HẾT

PHÒNG KHÁM BỆNH
N° 8, rue Sabourain (ngang hông chợ Bến-thành) — SAIGON
Docteur TRAN - VAN - CHI
Ancien Assistant de Gastro-Entérologie et de Radiologie de la Faculté de Médecine de Montpellier
Ex-Chargé de Consultation à l'Hôpital Suburbain Diplôme d'Hygiène
Médecin Colonial de l'Université de Paris
Membre Correspondant de la Société de Gastro-Entérologie du Littoral Méditerranéen.

CHUYÊN MÔN TRỊ BỆNH:
Bao tử, Ruột, Gan, Kiết, Nội trĩ, Nước dãi đường, Nhứt mủ v.v.
DÙNG QUANG-TUYẾN (Rayons X) rọi và chụp hình bao tử, ruột và v.v.

GIỜ KHÁM BỆNH:
Sớm mai từ 8 giờ tới 12 giờ Chiều từ 3 tới 7 giờ.
Khởi sự ngày **2 JUIN 1938**

Lễ kỷ-niệm Quận - Chúa 10\$
một tuổi 5-6-37-5-6-38

- ◆ Một đôi bông vàng tây khóa vận nhận hột xoàn mới 7 ly giá hiện giờ bán 14p. nay chỉ bán 10p. nhiều kiểu thiết đẹp, mới lạ.
- ◆ Médaille vàng nhận hột xoàn cỡ 3 ly giá 15p.00 nay bán 10p.00 trên ba chục kiểu mới làm rồi.
- ◆ Cà-rá vàng tây kiểu đàn ông và đàn bà nhận từ một hai hột xoàn mới giá bán 13p. — 14p. nay chỉ bán 10p. để đền đáp cái thanh tình của quý khách bấy lâu nay.
- ◆ Pendentif đá đen nước, giấy chuyển vàng, nĩa dặc tóc, bông dâm giá 10p. tùy ý chọn lựa. Kể từ nay đến 15 Juin hết hạn sẽ bán y giá vàng thị-trường.
- ◆ Mỗi món đồ nữ-trang của QUẬN-CHÚA có giấy bảo kiết hột xoàn và vàng. Gởi lãnh hóa giao ngân thêm tiền cước phí.
- ◆ Có catalogue và hình ảnh nữ-trang QUẬN-CHÚA gởi cho không.

QUẬN-CHÚA

Mãi và bán hột xoàn mới

21, Amiral Courbet - Saigon

DOCTEUR NGUYỄN-VĂN-TIỀN
CÓ CHỨNG BẰNG Y SĨ VÀ VI TRƯNG HỌC
Khi trước ở 68 đường Chasseloup Laubat
hiện giờ dời tại số 16 đường Lareynière
Téléphone n° 21.163 — SAIGON
(Sau vườn Bô-rô, gần góc đường Chasseloup Laubat và Lareynière chừng 20 thước) — SAIGON

CHUYÊN TRỊ CÁC CHỨNG BỆNH:
Chuyên môn BỆNH NGOÀI DA: lốt, ghẻ, lở, loét, phong, đơn, ung độc, thẹo, mụn, bết, mủ cóc v.v., BỆNH MÁU: PHONG TÍNH, huyết kém, tê bại, nhức mỏi; lao, mạch máu sưng nơi cẳng, trĩ, mạch lương, hạch, rét, kiết v.v.. BỆNH VỀ ĐƯỜNG TIÊU của đàn ông: CÁC THỦ LẬU, ống dài teo, bông dài, thận, tinh khí yếu, di tinh v.v.. của đàn bà: huyết bạch, tử cung, giây chằng, chườm trứng, kinh kỳ bất thường, đau đờn v.v..

Ngày thường có coi mạch và trị bệnh. Ngày chúa nhứt và lễ buổi sớm mai.

Có dùng điện trị bệnh rất hay và không đau.

- Có vài cái phòng rộng rãi, mát mẻ, thanh tịnh, vệ sanh, phòng tắm phòng tiêu riêng, để cho bệnh nhơn ở xa muốn ở tại nhà quan thầy cho dễ bề săn sóc.

ĐI CHƠI CHỢ LỚN
DỰ TIỆC TRUNG-HOA

Ai đã đi tới Chợ Lớn, mà chẳng hề bước lên "Thái-Hồ-Lầu" thì cũng thiệt! Vì chốn này: đã dành sẵn đủ thức sơn-trán hải-vị, để cho ta cùng bạn-hữu năm ba đánh chén trong khí nhàn-hạ, chẳng những món ăn đẹp miệng, thức uống đủ mùi, mà lại một tòa nhà nguy-nga: lầu cao sảnh rộng; Có vườn hoa đẹp, có gió thanh-tản, muốn an-bộ dương-xa, lại sẵn sàng thang điếu. Ta có thể đến đây:

Khi chén rượu, khi cuộc cờ, (có để sẵn cờ tướng);
Khi xem hoa nở, Khi chờ trăng lên!
Thật là vô-cùng hứng-thú, lắm đầu thanh-tân !!

Ban ngày từ 12 giờ trưa đến 3 giờ chiều:

Có bán trà, bánh, mỳ, cháo để điểm-tâm; theo giá kính-tế. Có ca-nữ trời giọng du-dương, giúp vui cho quý khách.

Lãnh tiệc lễ đám, để đãi khách-quí, phòng huê rộng rãi, tiện lợi nhiều bề. Xin quý-khách chiếu-cổ, ắt sẽ đẹp lòng!

« THÁI-HỒ TỬU-LẦU »
284, Rue des Marins 284
Téléphone Automatique N° 30351, CHOLON